

**T.C.
YALOVA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**YALOVA BELEDİYESİNİN KADIN HİZMETLERİ:
KARANFİL EVLERİ ÖRNEĞİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hatice Nihal ÖZGİŞİ

**Enstitü Anabilim Dalı: Sosyal Hizmet
Enstitü Bilim Dalı: Sosyal Hizmet**

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Musa ŞAHİN

Haziran - 2012

T.C.
YALOVA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

**YALOVA BELEDİYESİNİN KADIN HİZMETLERİ:
KARANFİL EVLERİ ÖRNEĞİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hatice Nihal ÖZGİŞİ (107203013)

Enstitü Anabilim Dalı: Sosyal Hizmet
Enstitü Bilim Dalı: Sosyal Hizmet

Bu tez 25/06/2012 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından oybirliği ile kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Ali Rıza Abay

Jüri Başkanı

- Kabul
 Red
 Düzeltme

Doç. Dr. Musa Şahin

Jüri Üyesi

- Kabul
 Red
 Düzeltme

Yrd.Doç.Dr. Selim Özdemir

Jüri Üyesi

- Kabul
 Red
 Düzelt

BEYAN

Bu tezin yazılmasında bilimsel ahlak kurallarına uyulduğunu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğunu, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapılmadığını, tezin herhangi bir kısmının bu üniversite veya başka bir üniversitedeki başka bir tez çalışması olarak sunulmadığını beyan ederim.

Hatice Nihal ÖZGİŞİ

01.06.2012

ÖNSÖZ

Yerel yönetimlerin görevleri arasında kadınların yaşam çevresiyle ilgili olarak mekânsal, toplumsal, sosyo-kültürel, psikolojik, ekonomik tüm ortak gereksinmelerini karşılamak ve ortak sorunlarını çözmek yer almaktadır. Son dönemde mevzuat değişiklikleri belediyelerin sosyal politikalardaki rollerini artırmış, sosyal belediyeçilik alanında geniş uygulama alanları doğurmuştur. Bu çerçevede sosyal belediyeçilik anlayışının gelişmesiyle belediyelerin yetişkin eğitime özel önem verdikleri görülmektedir. Bütün bunlar göz önüne alındığında, Türkiye’de belediyeler refah devleti ve sosyal belediyeçilik anlayışı çerçevesinde belde halklarına yönelik daha fazla sosyal faaliyetlerde bulunarak hemşehrilerinin, sosyal müşterek ihtiyaçlarını karşılamak için çeşitli faaliyetler yapmaktadırlar.

Günümüzde ekonomik ve psikolojik bazı sorunlar kadınların iç ve dış dünyasını etkilediği söylenebilir. Daha iyi bir yaşam ve yaşam kalitesinin artması, bireylerin kendilerini geliştirmelerinde olumlu etki oluşturmaktadır. Kaliteli yaşam düzeylerinde mutlu bireyler oluşmakta ve bu oluşum her alanda verimliliği arttırmaktadır. Bu bağlamda Yalova Belediyesi bünyesinde hayata geçirilen Karanfil Evleri Projesi sosyal belediyeçilik anlayışının en önemli organizasyonlarından biridir. Karanfil Evleri Projesi mahallelerde bulunan binalardaki hizmetler ve birçok alandaki gönüllü faaliyetlerinden oluşmaktadır. Bu çalışmada sosyal belediyeçilik adına oluşturulan Karanfil Ev Projesinin Yalova’da ki kadınların yaşam kalitesine etkisi sosyolojik, psikolojik, ekonomik olarak değerlendirilmiştir.

Bu çalışmada emeği geçen başta tez danışmanım Doç. Dr. Musa Şahin hocama, Yalova Üniversitesi Sosyal Hizmet Bölümü birinci sınıf öğrencilerine, kıymetli arkadaşlarıma ve eşime ayrı ayrı teşekkür ederim.

Hatice Nihal Özgüşi

1 Haziran 2012

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	i
İÇİNDEKİLER	ii
TABLO LİSTESİ	v
ŞEKİL LİSTESİ	viii
KISALTMALAR	ix
GİRİŞ	1
BÖLÜM I: YEREL YÖNETİMLER VE KADINLARIN TOPLUMSAL HAYATTAKİ YERİ	4
1.1. Yerel Yönetim Kavramı	4
1.2. Yerel Yönetimlerin Dayanakları ve Varlık Nedenleri	6
1.3. Türkiye’de Yerel Yönetimler ve Belediyeciliğin Tarihsel Gelişimi.....	9
1.4. Sosyal Hizmetler Açısından Sosyal Belediyecilik Olgusu	17
1.5. Yerel Yönetimler Bağlamında Kadının Yeri	22
1.5.1. Cumhuriyet Döneminde Türkiye’de Kadının Tarihsel Süreci	22
1.5.2. Yerel Yönetimler Bağlamında Toplumsal Cinsiyet.....	24
1.5.3. Türkiye’de Yerel Yönetimlerde Kadının Konumu	29
1.5.4. Yerel Yönetimlerin Yetişkin Eğitimi Kapsamında Kadınlara Yönelik Oluşturdukları Politikalar.....	31
1.5.5. Belediyelerin Kadınlara Yönelik Eğitim Çalışmalarına Örnekler	34
BÖLÜM II: BİR SOSYAL POLİTİKA ARACI OLARAK YEREL YÖNETİMLERİN KADINLARA YÖNELİK FAALİYETLERİ: YALOVA BELEDİYESİ KARANFİL EVLERİ (KE) ÖRNEĞİ.....	38
2.1. Yalova İlinin Sosyal Dokusunda Kadının Yeri.....	38
2.2. Karanfil Evlerinin Kuruluş Süreci ve Yasal Dayanakları.....	38

2.3. Karanfil Evlerinin Genel Yapısı, Fiziki Şartları ve Organizasyon Şeması.....	40
2.4. Karanfil Evlerinde Açılan Kurslar ve Karanfil Evleri'nin Hedef Kitlesi	43
2.5. Karanfil Evlerinin Diğer Etkinlikleri	44
BÖLÜM III: YALOVA BELEDİYESİ KARANFİL EVLERİ ARAŞTIRMASI... 46	
3.1. Araştırmanın Amacı ve Hipotezleri	46
3.2. Araştırmanın Yöntemi.....	48
3.3. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi	49
3.4. Araştırmanın Sınırlılıkları	50
3.5. Araştırma Bulguları ve Sonuçları	50
3.5.1. Araştırmanın Demografik Bulguları	50
3.5.1.1. Yaş	50
3.5.1.2. Doğum Yeri ve Yalova'da İkamet Süresi	51
3.5.1.3. Medeni Durum, Aile Yapısı ve Çocuk Sayısı.....	53
3.5.1.4. Bedensel Özur Durumları	54
3.5.1.5. Ekonomik Gelir ve Sosyal Güvence Durumları.....	54
3.5.1.6. Meslek Durumları	56
3.5.1.7. Eğitim Durumları	56
3.5.2. Kurslara Katılım Süreci ve Ulaşım İle İlgili Bulgular	57
3.5.3. Karanfil Evi Kurs Tercihleri	61
3.5.4. Karanfil Evleri'nin Kursiyerlerin Sosyal ve Psikolojik Durumlarına Katkısı	68
3.5.5. Kursiyerlerin Karanfil Evlerinden Beklentileri ve Memnuniyet Durumları.	74

3.5.6. Kursiyerlerin Karanfil Evleri Personeliyle Olan İlişkileri	78
3.5.7. Karanfil Evlerinin Kurs Dışı Ekinlikleri İle İlgili Bulgular	80
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	83
KAYNAKÇA	91
EKLER.....	102
ÖZGEÇMİŞ.....	109

TABLO LİSTESİ

Tablo 1-1: Mahalli İdarelerin Seçilmiş Görevlilerine İlişkin Bilgiler (2009).....	30
Tablo 2-2: Karanfil Evleri Şubelerinin Fiziki Şartları	42
Tablo 3-3: KE'ye Gelen Kursiyerlerin Yaş Durumları.....	50
Tablo 3-4: Kursiyerlerin Doğdukları Yerleşim Birimi	51
Tablo 3-5: Kursiyerlerin Yalova'da İkamet Etme Süreleri.....	51
Tablo 3-6: Yalova'ya Göç Edenlerin Bölgesel Dağılımı.....	52
Tablo 3-7: Kursa katılanların medeni durumları.....	53
Tablo 3-8: Kursa katılanların çocuk sayıları.....	53
Tablo 3-9: Kursiyerlerin Aile Yapıları.....	54
Tablo 3-10: Kursiyerlerin Aylık Gelir Durumları.....	54
Tablo 3-11: Kursiyerlerin Sosyal Güvence Durumları	55
Tablo 3-12: Ailesinden Bağımsız Gelir Sahibi Olan Kursiyerlerin Gelir Durumları	55
Tablo 3-13: Kursiyerlerin Meslek Durumları	56
Tablo 3-14: Kursiyerlerin Eğitim Durumları	56
Tablo 3-15: Kursiyerlerin Kurslarla İlk Tanışması	57
Tablo 3-16: Kurslara Katılma Fikrinin Kimden Geldiği.....	58
Tablo 3-17: Kursa Kiminle Gelindiği	58
Tablo 3-18: Karanfil Evleri Kurslarına Katılma Sürecinde Bir Engelle Karşılaşanlar...	59
Tablo 3-19: Kursa Ulaşım Süresi	59
Tablo 3-20: Kursiyerlerden Kurslarda Eğitim Görme Süresi	60
Tablo 3-21: Kurslara Gelenlerin Kurs Tercihleri.....	61
Tablo 3-22: KE Kursuna Gelenlerin Eğitim Durumlarına Göre Kurs Tercihleri	62
Tablo 3-23: Kursiyerlerin Eğitim Durumlarına Göre Kurs Tercihlerini Gösteren Korelasyon Tablosu	63
Tablo 3-24: Kursiyerlerin Meslek Durumlarına Göre Kurs Tercihleri.....	64
Tablo 3-25: Kursiyerlerin Meslek Durumlarına Göre Kurs Tercihlerini Gösteren Korelasyon Tablosu	65
Tablo 3-26: Kursiyerlerin Yaş Durumlarına Göre Kurs Tercihleri	66

Tablo 3-27: Kursiyerlerin Yaşlarına Göre Kurs Tercihlerini Gösteren Korelasyon Tablosu.....	67
Tablo 3-28: Gidilen Kurstan Başka Açılması İstenilen Kurslar	67
Tablo 3-29: Kurslara Katılma Nedenleri.....	68
Tablo 3- 30: Kursiyerlerin Yaş Durumlarına Göre Kurs Katılma Nedenleri.....	69
Tablo 3-31: Arkadaş Edinme Oranları	70
Tablo 3-32: Kurstaki Arkadaşlarla Kurs Dışında Görüşme Oranları.....	70
Tablo 3-33: Kursların Aile Yaşamına Etkileri	71
Tablo 3-34: Sağlık ve Diğer Sorunları İçin Destek İsteyenlerin Oranı.....	71
Tablo 3-35: Sağlık ve Diğer Sorunları İçin Destek Görenlerin Oranı	71
Tablo 3-36: Kursiyerlerin Hayatının Belli Bir Döneminde Psikolojik Destek Alma Oranları	72
Tablo 3-37: Hayatlarının Herhangi Bir Döneminde Psikolojik Desteğe İhtiyaç Duyan Kursiyerlerin Kurs Katılma Nedenleri	73
Tablo 3-38: Hayatlarının Herhangi Bir Döneminde Psikolojik Desteğe İhtiyaç Duyan Kursiyerlerin Kurstan Memnuniyet Duyma Nedenleri.....	73
Tablo 3-39: Karanfil Evlerinden Memnuniyet Oranları	74
Tablo 3-40: Karanfil Evlerinden Memnun Olma Nedenleri	75
Tablo 3-41: Kursiyerlerin Yaş Durumlarına Göre Kurslardan Memnuniyet Duyma Nedenleri.....	76
Tablo 3-42: Karanfil Evlerinde İnsan İlişkilerinden Duyulan Memnuniyet.....	77
Tablo 3- 43: Karanfil Evlerini Tavsiye Etme Oranı.....	78
Tablo 3-44: Kursiyerlerin Karanfil Evi Personeliyle İlişkileri	78
Tablo 3-45: Karanfil Evlerinde Sıkıntı Yaşama Durumları.....	79
Tablo 3-46: Karanfil Evlerinde Sıkıntı Yaşama Durumlarında Başvurulacak Kişi.....	79
Tablo 3-47: Karanfil Evi Kursları Dışında Karanfil Evlerinde Gerçekleşen Proje, Program, Konuşma Vb. Gibi Etkinliklerde Haberi Olma Durumu.....	80
Tablo 3-48: Kurs Dışı Etkinliklere Katılım Durumu	80
Tablo 3-49: Kursiyerlerin Belediyenin Yaptığı Diğer Etkinliklerden Haberi Olma Durumu	81
Tablo 3-50: Kursiyerlerin Belediyenin Yaptığı Diğer Etkinlikleri Kimden Öğrendiği ..	81

Tablo 3-51: Kursiyerlerin Belediyenin Yaptığı Diğer Etkinliklere Katılma Durumu81

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 1: Yalova İl Haritasında Karanfil Evlerinin Dağılımı	40
Şekil 2: Karanfil Evleri Organizasyon Şeması.....	42

KISALTMALAR

ADNKS	Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi
AGİK	Avrupa Güvenlik Ve İşbirliği konferansı
BM	Birleşmiş Milletler
BMOP	Kız Çocuklarının İnsan Haklarının Korunması ve Geliştirilmesi Ortak Programı
CEDAW	Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Uluslararası Sözleşmesi
Ed.	Editör
ILO	Uluslararası Çalışma Örgütü
IULA	Uluslararası Yerel Yönetimler Birliği
İŞKUR	Türkiye İş Kurumu
KADER	Kadın Adayları Destekleme Derneği
KAGİDER	Kadın Girişimciler Derneği
KE	Karanfil Evleri
KSGM	Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü
MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
MİGM	Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü
OECD	İktisadi İşbirliği ve Gelişme Teşkilatı
SGK	Sosyal Güvenlik Kurumu
TBMM	Türkiye Büyük Millet Meclisi
UNDP	Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı
vd.	ve diğerleri

Yalova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tez Özeti

Tezin Başlığı: Yalova Belediyesinin Kadın Hizmetleri: Karanfil Evleri Örneği	
Tezin Yazarı: Hatice Nihal ÖZGİŞİ Danışman: Doç. Dr. Musa ŞAHİN	
Kabul Tarihi:	Sayfa Sayısı: XI(ön kısım) + 101(tez) + 7 (ekler)
Anabilim dalı: Sosyal Hizmet	
<p>Türkiye’de son dönemde en çok gelişme gösteren alanların başında yerel yönetimlerin halka yönelik uyguladıkları politikalar gelmektedir. Bu politikaların ana gayesi, yerel halkın sosyo-ekonomik düzeyini geliştirmek, eğitim seviyelerini artırmak, hayata uyarlayabilecekleri pratik bilgileri sunmaktır. Büyükşehirlerde başlayan bu akım sonraları nispeten küçük şehirlere de yansımıştır. Bunlardan birisi de Yalova’dır.</p> <p>2002 yılında Yalova için çok önemli kurumlardan birisi olan Karanfil Evleri açılmıştır. Bu kurumların başlıca hedefi, kadınları belli bir eğitim sürecinden geçirerek, hayattaki konumlarını iyileştirmek ve güçlendirmektir. Yalovalı binlerce kadın bu kapsamda açılan kurslara devam etmişlerdir. Bu çalışmada, Sunulan kursların Karanfil Evleri’ne gelen kadınların yaşam kalitesine etki düzeyi sosyolojik, psikolojik ve ekonomik yönleriyle ele alınmıştır.</p> <p>Çalışma anket, mülakat ve gözlem teknikleriyle şekillendirilmiştir. Araştırma sonuçları bu kursların kadınlar açısından olumlu etkileri olduğunu göstermektedir. Bu etkilerden en önemlileri kadınların sosyal bir çevre kazanmaları, psikolojik olarak kendilerini iyi hissetmeleri, yetenekleri doğrultusunda üretici konuma geçmeleridir. Tezde bu konularla ilgili analizler yapılarak, bu tür kursların kadınların hayat kalitelerini arttırdığı tespit edilmiştir.</p>	
Anahtar Kelimeler: Yerel Yönetim, Sosyal Belediyecilik, Meslek Edindirme Kursları, Kadın, Yalova Karanfil Evleri	

Yalova University Insitute of Social Sciences Master Thesis Summary

Thesis Title: Yalova Municipalty Services for Women: The Case of Yalova Carnation House	
Thesis Author: Hatice Nihal ÖZGİŞİ Advisor: Assoc. Prof. Musa ŞAHİN	
Date of Acceptance:	Toplam Number of Pages: XI (pre text) +101 (main body) + 7 (appendices)
Department: Social Work	
<p>Public policies of local governments are one of the most developing areas recently in Turkey. A main goal of these policies is to improve local populations' the socio-economic and education levels and to provide practical information that they can adapt to their life. This trend has started in the big cities later on is reflected in relatively small cities. One of them is Yalova.</p> <p>In 2002, Carnation Houses which are one of the most important institutions for Yalova were opened. The main goal of these institutions is to improve and strengthen women's position in life by passing them a certain educational process. Thousands of women in Yalova have pursued the courses presented in this context. In this study, the impact levels of courses offered by Carnation Houses on women's quality of life are discussed sociological, psychological and economic aspects.</p> <p>Study is shaped by questionnaires, interviews and observation technics. Research results have shown that courses have positive effects for women. The most important of these effects are to acquire a social environment of women, to make them feel good psychologically, to become a person who can produce in accordance with her capabilities. In this thesis, it has been shown that such courses increase the women's quality of life by doing analyzes on these issues.</p>	
Keywords: Local Government, Social Municipality, Vocational Training Courses, Women, Yalova Carnation Houses	

GİRİŞ

Yerel yönetimler, yerel hizmetlerin görülmesi amacıyla ülke yönetimi içinde yer almış önemli yapı taşları arasındadır. Yerel yönetimler ülkenin genel sorunları yerine kendi beldelerinin yerel ihtiyaçlarını karşılamak ve belde halkının yerleşim, çevre, sağlık, eğitim ve altyapı sorunlarına çözüm getirmek için çalışırlar. Ayrıca demokrasinin yerleşmesinde ve temiz toplum idealinin gerçekleşmesinde katkı payı en yüksek olan kuruluşlardır. Bu kuruluşlar, insan hak ve hürriyetlerine, toplumsal sorunlara ve sosyal yaşama duyarlı bireylerin yetiştirilmesinde ve demokratik toplum düzeninin oturtulmasında birer temel eğitim kurumu işlevine sahiptirler.

Toplumun şekillendirme açısından önemli bir yere sahip olan yerel yönetimlerin önemsemesi gereken konuların başında kadınlar gelmektedir. Çünkü toplumsal cinsiyetçi rol bölüşümü sonucunda çalışma eylemi kadın açısından temel etkinlik alanı olarak kabul görmemiş ve bu olgu da kadın tarafından içselleştirilmiştir. Geleneksel tavır ve davranışlar setinin belirleyiciliğinde kadının birincil etkinlik alanı “ev” olarak anlam kazanmıştır. Ancak günümüz toplum mantığı kadın ve çalışma kavramlarını bir arada ifade edilir hale getirmiştir. Kadının çalışma yaşamına katılımında büyük bir artış gözlenirken geleneksel rollerini de devam ettirmesi global bir olgudur. Araştırmalar göstermiştir ki tam zamanlı çalışan kadınlar aynı zamanda ev sorumluluklarını çocuk bakımını artan oranda yerine getirdiğini göstermektedir. Ailevi sorumluluğunu o kadar ön plana çıkarmış ve çıkartılmış ki bu sorumluluklar yüzünden çalışmayı terk edilişi hoş görülmuş ve teşvik edilmiştir. Kadının kendini çalışmaya adanması erkeklerin aksine ailevi sorumluluklarına ve görevlerine kısmen zarar verecek biçimde gerçekleşmektedir. Bu da hiç hoş karşılanmayan bir durum olarak algılanmaktadır. Görüldüğü gibi çalışma önem taşısa da ev sorumluluğunu aksatmamak koşulu aranmaktadır. Kadının dışarıda çalışması geçmiş dönemde aile sorumluluklarını aksatacağı gerekçesiyle onay görmemiştir. Böyle bir anlayış “manevi annelik” nosyonuna vurgu yapmıştır. Böylece çocuk bakımı ve ev işleri kadının en anlamlı sorumlulukları olarak görülmüştür (Fidan, 2008:10).

Buradan yola çıkarak günümüzde ekonomik ve psikolojik bazı sorunlar kadınların iç ve dış dünyasını etkilediği söylenebilir. Daha iyi bir yaşam ve yaşam kalitesinin artması, bireylerin kendilerini geliştirmelerinde olumlu etki oluşturmaktadır. Kaliteli yaşam düzeylerinde mutlu bireyler oluşmakta ve bu oluşum her alanda verimliliği arttırmaktadır. Bu bağlamda Yalova Belediyesi bünyesinde hayata geçirilen Karanfil Evleri Projesi sosyal belediyecilik anlayışının en önemli organizasyonlarından biridir. Karanfil Evleri Projesi mahallelerde bulunan binalardaki hizmetler ve birçok alandaki gönüllü faaliyetlerinden oluşmaktadır. Bayanlara yönelik kurslar ve çeşitli faaliyetler düzenlenmektedir. Karanfil Evler, çalışmaları yıl boyunca aralıksız devam etmektedir. Bu çalışmada sosyal belediyecilik adına oluşturulan Karanfil Ev Projesinin Yalova'da ki kadınların yaşam kalitesine etkisi sosyolojik, psikolojik, ekonomik olarak değerlendirilmiştir.

Çalışmanın daha etkin ve geçerli verilere sahip olabilmesi için anket yöntemi tercih edilmiştir. Karanfil Evi kursiyerlerinin özelliklerini ve profilini ortaya koymak amacıyla kursiyer kadınlara anket çalışması uygulanmıştır. Anket yönteminin seçilme amacı ise, kısıtlı zaman içinde belirli sorular üzerine yoğunlaşarak detaylı bilgi elde etmektir. Çalışma sadece anket verileriyle sınırlı kalmayıp gözlem ve mülakatlar da yapılarak tablonun daha net bir şekilde ortaya çıkması hedeflenmiştir. Anketler yüz yüze görüşme yöntemi ile serbest tesadüfi olarak uygulanmıştır. Katılımcılara anketi uygularken Yalova Üniversitesi Sosyal Hizmet Bölümü öğrencilerinden yardım alınmıştır. Anketlere başlanmadan önce tüm kurs merkezlerinin hangi mahallelerde olduğu, kursiyer sayılarına, kurs çeşitlerine ulaşılmış ve bu kursların hangi günlerde olduğu tespit edildikten sonra her mahalleye katılan kursiyerlerin %30'u alınıp bu oranda her bir mahallede bulunan kurs türlerine dağıtılmıştır. Bu şekilde daha geçerli sonuçlar elde edilmeye çalışılmıştır. Ancak anket yapımı sırasında birkaç defa kurs görevlilerinin kendi keyiflerine göre anketi durdurma girişimleri sebebiyle evrenin %25'ine ulaşılmıştır. Bu araştırmada karşılaşılan en büyük problem, kursların başında bulunan bazı personelin kendileri aleyhlerinde çıkabilecek bazı olumsuzlukları en baştan engelleme girişimleri olmuştur. Ancak bazı personelin de çalışma sırasında elinden gele gayreti sarf ettiği görülmüştür. Bütün bu olumsuzluklara rağmen anket başarıyla sonuçlandırılmıştır.

Çalışmanın birinci bölümde yerel yönetim ve kadın kavramları üzerinde durulmuş, ikisi arasındaki bağ irdelenmeye çalışılmıştır. Bütün bunlar anlatılırken tarihi süreç göz ardı edilmemiştir. Yerel yönetimlerin görev ve yetkileri, amaçları, varlık nedenleri üzerinde durulmuştur. Bunun yanı sıra çalışmanın odağında yer alan kadınların yerel yönetimlerdeki yeri ele alınmıştır. Bu bölümle ilgili literatür sıkıntısı yaşanmamıştır. İkinci bölümde Yalova Belediyesi bünyesinde yer alan Karanfil Evlerinin kuruluş süreci, fiziki yapısı, açtığı kurslar ve hedef kitlesi üzerinde durulmuştur. Üçüncü bölümde ise Karanfil Evleri ile ilgili yapılan anket çalışmasından elde edilen veriler paylaşılmış ve çıkan sonuçlar analiz edilmiştir. Çıkan verilerin daha kolay anlaşılması için tablolardan yararlanılmıştır.

BÖLÜM I: YEREL YÖNETİMLER VE KADINLARIN TOPLUMSAL HAYATTAKİ YERİ

1.1. Yerel Yönetim Kavramı

Yönetim (idare), günlük hayatta ve bilimsel alanda çok farklı anlamlarda kullanılan, geniş içeriğe sahip bir kavramdır. Kelime anlamı, bir işi veya hizmeti düzenlemek, yürütmek, bir işi çekip çevirmek, bir topluluğun başında bulunmak veya bir kurumu sevk ve idare etmektir (Tortop, 1994: 28).

Bu tanımdan sonra yerel yönetim kavramı üzerinde durmak gerekir. Kamu Yönetimi Sözlüğünde yerel yönetimler; merkezi yönetimin dışında, yerel bir topluluğun ortak bir gereksinmesini karşılamak amacı ile oluşturulan, karar organlarını doğrudan halkın seçtiği, demokratik ve özerk bir yönetim kademesi, bir kamusal örgütlenme modeli olarak tanımlanmaktadır (Bozkurt vd., 1998: 258). Daha geniş bir tanıma göre ise; belirli bir coğrafi alanda (il, kent, köy, vb.) yaşayan yerel topluluğun bireyelerine, bir arada yaşama nedeni ile kendilerini en çok ilgilendiren konularda hizmet üretmek amacı ile kurulan, karar organları (kimi durumlarda yürütme organları) yerel toplulukça seçilerek göreve getirilen, kanunlarla belirlenmiş görevlere ve yetkilere, özel gelirlere, bütçeye ve personele sahip, merkez yönetimi ile ilişkilerinde yönetsel özerklikten yararlanan kamu tüzel kişileridir (Özbudun, 2004: 42).

Demokratik niteliği öne çıkarılarak yapılan bir diğer tanımlamaya göre ise de yerel yönetim; "yerel topluluk üyelerinin (belde halkının) ortak ihtiyaçlarını karşılamak, ekonomik, sosyal ve kültürel zenginliğine ve refahına ilişkin yerel hizmetleri görmek üzere kurulan; bu hizmetleri genel yetki ile kendi sorumluluğu altında ve yerel topluluğun yararları doğrultusunda yerine getiren; hiçbir ayırım gözetmeden insanı yerel demokrasinin temeli kabul eden; işleyişinde açıklığı, şeffaflığı, insan haklarını, çoğulcu ve katılımcı demokrasi ilkelerini yaşama geçiren; yetkilerin yerel topluluğa en yakın yönetim birimince kullanıldığı, kamu tüzel kişiliğine sahip, özerk ve demokratik bir yönetim"dir (Yıldırım, 1993: 33).

Yerel yönetimler için Birleşmiş Milletler (BM), Avrupa Konseyi ve Uluslararası Yerel Yönetimler Birliği (IULA) belgelerinde yer alan ve Türkiye'nin de onayladığı evrensel

nitelikler ise şunlardır: Yerel yönetim kuruluşları ülkenin yönetim sisteminin bütünlüğü içinde yer alır. Yerel yönetimlerin kuruluş ilkeleri, görev ve yetkileri, gelir sistemleri yasama organı tarafından belirlenir. Yerel yönetimler merkezi yönetimin hiyerarşik denetimi altında değildirler ve merkezi yönetim yerel yönetimlerin işlemleri üzerinde hukuka uygunluk denetimi yapılır. Ayrıca, merkezi yönetim ülke yönetiminde birlik ve bütünlüğü sağlamak amacıyla yerel yönetimlerin uymaları gereken ulusal amaçları, hedefleri, ilkeleri ve standartları belirler (Ersöz, 2004: 54).

Buna karşılık yerel yönetimler, yürütülmesi kendilerine bırakılmış olan kamu hizmetlerine ilişkin kararları almak, tercihleri yapmak, bunlar için vergi salma yetkisini de içerecek biçimde çeşitli yollarla mali kaynak bulmak ve bu hizmetleri yürütmek için gerekli iç örgüt yapılarını kurmak bakımından yönetsel özerklikten yararlanırlar. Karar organları ve bazı durumlarda yürütme organları, yerel halkça seçilmek suretiyle göreve getirilebilir.

Yerel yönetimler, kamu yönetiminin önemli ve vazgeçilmez unsuru olup, yerel hizmetlerde verimliliği ve etkinliği sağlamada da vazgeçilmez kurumlardır. Köy, Kent, İl düzeyindeki yerel ortak nitelikli kamu hizmetlerini yürütmek amacıyla oluşturulan yönetim kurumlarına “Yerel Yönetimler” veya “Mahalli İdareler” denilmektedir. Bu iki kavram da aynı amaca hizmet etmekte, Türk yönetim sistemi içinde yer alan “İl Özel İdaresi”, “Belediye” ve “Köy” yönetimlerini tanımlamaktadır (Ulusoy ve Akdemir, 2001: 19).

Konunun ana temalarından olan belediyenin tanımı şu şekilde yapılabilir. Yerleşme niyetiyle bir insan topluluğunun oturduğu yer anlamına gelen “belde” sözcüğünden türeyen belediye, belde örgütü demektir (Örnek, 1991: 134). Belediyeler, yerel temsili yönetimlerin en temel birimlerindedir. En bilinen örnekleri, Fransa’da ve çeşitli Afrika ülkelerinde bulunan “commune”, İspanya’da ve çeşitli Latin Amerika ülkelerinde görülen “municipio”, Almanya’da “germeinde”, İngiltere’de ve çeşitli Commonwealth ülkelerinde “borough” ve “districit” ve Amerika Birleşik Devletleri’nde “city” ve “town”dur. Avrupa Birliği ülkeleri arasında belediyeler oldukça çeşitlilik arz etmektedir. Büyük bir çoğunluğunun temsili nitelikleri azami derecededir. Ayrıca, çok büyük bir kısmı, kamusal işler, kamu düzeni, sosyal hizmetler gibi çok çeşitli kamu

hizmetlerini yerine getirmektedirler. Genellikle kendilerine has gelir kaynakları olmakla birlikte, bazıları merkezi hükümet kaynaklarına ihtiyaç duymaktadır. Büyüklükleri de çok çeşitlidir. Kimilerinin alanları çok küçük iken, bazıları da binlerce kilometre kare hatta bazı ülkelerden daha büyüktür (Kalabalık, 2005: 69).

Türkiye’de iki çeşit belediye bulunmaktadır. Birincisi, 1580 sayılı Belediye Kanunu’na göre kurulan ve çalışan belediyeler, ikincisi ise yalnızca büyük kentlerde faaliyet gösteren, 3030 sayılı kanunla kurulan ve farklı bir statüye tabi olan büyükşehir belediyeleridir. Türkiye Cumhuriyeti, Osmanlı Devleti’nden 389 belediye devralmıştır. Bu sayı Belediye Kanunu’nun yürürlüğe girdiği 1930 yılında 492, çok partili siyasal yaşama girildiği 1946 yılında 595, 1950 yılında 628, 1970’de 1300 (Örnek, 1991: 134), 1992 yılı itibarı ile 2270, 2012 tarihi itibarı ile de 2950’dir.

1.2. Yerel Yönetimlerin Dayanakları ve Varlık Nedenleri

Yerel yönetimler, yönetsel organları seçimle belirlenen ve yerel hizmetleri yerel halka tek başına veya merkezi yönetimle ortaklaşa sunma yetkisine sahip birimlerdir. Yerel siyaset, genel yönetimin temsilcisi olan kurum ve kişilerin yerel düzlemde gördükleri hizmetlerin dışında kalan yerel hizmetlerin türü, miktarı, niteliği ve sunum yöntemi gibi konularda temel karar ve politika mekanizmalarını geliştirme ve bu karar ve politikaları yerel düzlemde uygulayacak yerel yönetimlerin çalışma alan ve yöntemlerini belirleme işlevi görür. Yerel yönetimler, yerel siyaset yaparak yerel hizmet sunarlar (Aydın, 2009).

Yerel yönetimler, tarihi oluşum içerisinde, belli ihtiyaçları karşılamak ve belirli bir coğrafya alanında, ülke kesiminde yaşayan halkın ortak ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulmuşlardır. Söz konusu yerel kuruluşlar, büyüklüğü ne olursa olsun toplumsal katılım için fırsat oluştururken, aynı zamanda yerelleşme çabalarına hizmet etmektedirler. Özü itibarıyla “bir hizmeti en yakın birim yürütsün” anlayışına dayanan hizmette yerellik (subsidiarite) ilkesi, bireyi toplumun odak noktasına yerleştirir. Bu kavram yerel yönetimlerin üst yönetimlerle ilişkilerinin düzenlenmesi ve onların özgürlüklerinin korunabilmesi açısından önem taşımaktadır (Demir ve Karakütük, 2003: 65).

Bu yüzden bütün kamu hizmetlerinin merkez tarafından yerine getirilemeyeceği gerçeği yerel yönetimlerin en önemli varlık nedenidir. Yerel yönetimler bir taraftan merkezi yönetimin yükünü azaltırken, diğer yandan yerel sorunları daha iyi tespit ederek, yerel düzeyde çıkabilecek farklı sorunlara daha hızlı ve etkin çözümler getirebilmektedir.

Yerel yönetimler denildiğinde, yerel bir topluluktaki bireylerin birlikteki gereksinimlerini karşılayan, kamu mal hizmetlerini sağlayan, yerel halkın kendi seçtiği organlarca yönetilen kurumlar anlaşılır. Böyle bir yönetim biriminin varlığıyla üç amacın gerçekleştirilmek istendiği söylenebilir. Bunlardan birincisi insanların temel haklarından kullanmaya olanak vermesidir. Kişilerin mali güçleri olanak verdiği ölçüde piyasa mallarını tüketebilmekte özgür oldukları kabul edilince aynı kişilerin birlikteki gereksinimlerini karşılayabilmek için bir araya gelerek kamu mal ve hizmetleri üretiminde ve dolayısıyla tüketiminde de özgür oldukları kabul edilmek zorundadır. Böyle bir kurumdan beklenmesi gereken ikinci amaç etkinliktir. Toplumda devletin üreteceği tüm kamu hizmetlerinin merkezi yönetimce üretilmesi, gerçekte çok pahalı bir çözümdür. Kamu hizmetlerinin sunulmasında, hem ekonominin hem de üretilen hizmetin yerel taleplere uyumluluğunun sağlanması, merkezi yönetimle, yerel yönetimin işbirliği yapmasını gerektirir. Ama yerel yönetim olgusu sadece bir teknik iş bölümü sorunu olarak kavranamaz. Bunun ötesinde bir yönü vardır. İşte bu yön yerel yönetim anlayışı içerisinde gerçekleştirilmek istenen üçüncü amacı yani demokrasiyi içerir (Tekeli, 1983: 3-6).

Çağdaş yerel yönetim anlayışında bu üç amaç gerçekleştirilmek istendiğinden yerel yönetimlerin başarılı olabilmesi için üç ilkeye uymak gerekir. Keleş'e göre yerel yönetimlerin dayandığı ilkeler "özgürlük, katılım ve etkinlik" olarak kabul edilir.

Özgürlük kavramından anlaşılması gereken bireysel özgürlükler değil, yerel topluluğun bir bütün olarak özgürlüğüdür. Yerel yönetimlerin özgürlüğü, onu oluşturan bireylerin özgürlüklerin toplamı değildir (Keleş, 2000: 47) Bu durum da yerel yönetimler için özerklik sorununu ortaya çıkarmakta, yerel yönetimlere genel amaçlı yetkiler verilmediği ve özerkliğin sağlanamadığı durumlarda, özgürlük tartışılır hale gelmektedir. Merkezi yönetimin yerel yönetimlerle ilgili düzenleme yapma yetkisini

kendi elinde tutuyor olması, “toplum özgürlüğünün” sınırlarını çizmektedir (Arıkboğa, 2008: 8).

Yerel yönetimde katılmanın önemi, kentin, dolayısıyla toplumun bireye üstün olduğu anlayışına dayanmaktadır. Buna göre hemşehriler, kendilerini ilgilendiren kararlara ya da işlerin yürütümüne doğrudan katılabilir ve seçtikleri temsilcilerinden hesap sorabilirler. Yerel yönetim süreçlerine halkın katılımının sağlanması demokratik yerel yönetim için çok önemlidir. Yerel yönetimlerin işleyişine yerel halkın katılımı sürekli kılınmalıdır. Halk katılımı, çoğulculuk ilkesi ve seçmene karşı hesap verme sorumluluğu demokratik yerel yönetimin asgari gerekleridir. Yerel yönetimlere halk katılımı, sorunların daha sağlıklı bir şekilde belirlenmesini sağlamanın yanında, çözümlerin de daha etkili ve tutarlı olmasını sağlar. Kararların alınmasına ve uygulanmasına halk katılımının sağlanması, demokrasinin günümüzdeki anlamının bir tezahürüdür. Demokrasi günümüzde temsili olmaktan ziyade halkın bizzat kendisinin sorunları ile ilgili çözüm süreçlerine katılmasını ifade eden bu anlayış, katılımcı demokrasi anlayışıdır. Bu anlamda demokrasi, yerel topluluklarının kendilerini yakından ilgilendiren konularda, kendi kendilerini özgürce, demokratik yol ve yöntemlerle yönetmelerini öngörmektedir (Pustu, 2005: 129).

Yerel yönetimlere yüklenen üçüncü ölçüt ise etkinliktir. Bununla kastedilen kamu mal ve hizmetlerinin ekonomik açıdan en etkin bir şekilde ve asgari yeterlilik düzeyinde sunulmasıdır. Yani yerel yönetimler “kaynakların, ülke üzerinde oluşturulan bölgeler arasında adil bir şekilde dağılımını ve etkin bir şekilde kullanımını sağlamaktadır (Öztürk, 1997: 49).

Yerel yönetimlere ait olduğu söylenen bu kriterler aslında, yerel yönetimlerde bulunduğu varsayılan ya da bulunması istenilen özelliklerdir. Etkili bir yerel yönetimin varlığı bu kriterlerin bulunma derecesiyle ölçülmekte ve bunların geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Bununla beraber söz konusu kriterlerin içeriği zaman içerisinde değişebilmekte, önemli ya da önemsiz görülebilmektedir. Ancak söz konusu kriterler ile ilgili çeşitli eleştiriler de yapılmıştır. Bu kriterler aslında liberal patentli olmasına rağmen oldukça yaygın bir kabul görmüş ve sosyal demokrat görüşe sahip olanlarca da genellikle benimsenmiştir. Sosyal demokratlar bu kriterlerin önemine karşı çıkmamakta,

ancak bunlara bir kriter daha “yeniden bölüşümü” eklemektedirler (Arıkboğa, 1998: 11). Bunun temel nedeni toplumdaki mevcut eşitsizliği giderip fırsat eşitliğini sağlamada yeniden bölüşümün önemli bir araç olarak görülmesidir.

Bütün bu gerekçelerle birlikte yerel halkın ortak ihtiyaçlarını demokratik ve çoğulcu bir yapı içinde karşılamak üzere kurulan yerel yönetimler, öncelikle sadece günlük kent yaşasının düzenli biçimde sağlanması çabaları ve zabıta tedbirleriyle ilgilenmiş, zamanla buna estetik kaygılarla fiziki mekanı düzenleme girişimleri eklenmiş, giderek sağlık, kültür, sosyal yardım, çevresel sorunlar karşısında çeşitli fonksiyonları üstlenmek zorunda kalmışlardır (Alada 1994: 29-30).

1.3. Türkiye’de Yerel Yönetimler ve Belediyeciliğin Tarihsel Gelişimi

Yerel yönetim; siyasal, hukuki bir kavram ve sosyal-idari bir kurum olarak geç Ortaçağlar Avrupa’sının ürünüdür. Feodalitenin yıkılması ile birlikte kurulmaya başlayan modern devlet anlayışı ile birlikte yerel anlamda yeniliklerde kaçınılmaz olarak gerçekleşmeye başlamıştır. Mahalli şartların farklılığı, mekânsal uzaklık, halkın yönetime katılması ve halka daha iyi hizmet sunma gibi sorun ve ihtiyaçlar yerel yönetimleri ortaya çıkarmıştır (Eryılmaz, 1994a: 129). Devlet içinde ayrı bir hukuki kişilik kazanmaları 19. yüzyılın ortalarına doğru olmuştur. Bu dönemde gerek Türkiye’de gerek diğer ülkelerde yerel yönetim kurumları ciddi bir gelişim sergilemişlerdir.

Türkiye’de yerel yönetimlerin geçmişi çok eskilere dayanmamaktadır. Avrupa’da yerel yönetimler uzun bir sürecin sonucunda, belli bir birikimle ortaya çıkarken, Osmanlı İmparatorluğu Tanzimat’a kadar günümüzedekine benzer yerel yönetim anlayışına sahip olmamıştır (Eryılmaz, 1994b: 37). Çünkü padişahın koruduğu değerler ve yönetim anlayışı, toplumun inanç ve kültür yapısı ile bir bütünlük arz etmiştir. Bu nedenle muhalefete yani yerel yönetimlere bir başka deyişle Batı’daki gibi idari ve mali özerkliğe sahip bir başka kuruma ne toplum ne de merkezi hükümet olumlu bakmamıştır (Koçak ve Ekşi, 2010: 296).

19. yüzyıl Osmanlı Devleti’nde reform devridir. Bu yüzyılda Osmanlı devlet adamlarının eğitim, adalet ve idare sisteminde reformlar uygulayarak devletin çöküşünü

durdurmaya çalıştıkları görülmektedir. Batı’da olduğu gibi Osmanlı’da da reformun ana amacı devlet desteği ile tebaayı üretici bir duruma getirmektir. Devlet, tebaasının çalışmalarını koruyucu, üretici olmalarını sağlayacak temel eğitimi sağlayıcı ve üretimi geliştirecek idari teşkilatı ve haberleşme ağını kurucu rolünü üstlenmiştir (Mardin, 2006: 30).

Tanzimat’ın ilanı ile birlikte ülke yönetiminde çağdaş bir anlayışla köklü değişiklikler yapılırken, halkın, temsilcileri aracılığıyla belirli bir ölçüde yönetimde görev almasına özen gösterilmiştir (Çadırcı, 1993: 11). Bu dönemde merkeziyetçiliğin güçlendirilmesi çerçevesinde merkezin yanında taşrada da önemli adımlar atılmıştır. Bunlardan birisi maliyede merkezileşmeyi sağlamak için 1842’de kurulan “Muhassıllık Meclisleri” olmuştur. Bu meclislerin kurulmasıyla her türlü vergi gelirlerinin toplatılması işinin doğrudan doğruya merkezden atanan muhassıllara verilmesiyle, yöneticilerin hazine gelirlerini kendi çıkarları doğrultusunda kullanmaları da önlenmek istenmiştir. Meclis üyeleri köylerden ve kazalardan belirlenecek seçmenlerin adaylar arasında uygun gördükleri kişiyi seçmeleriyle belirlenmiştir. İkili yapıya sahip olan Muhassıllık Meclislerinden “Büyük Meclis”te 13, “Küçük Meclis”te ise 5 kişi yer almıştır (Efe, 2002: 57-61).

Bu meclislerin açılması yerel yönetimlerin etkinliklerinin gelişmesini de beraberinde getirmiştir. Ancak henüz gerçek manada bir yerel yönetim ağından söz etmek mümkün değildir. 1849 yılına kadar Osmanlı da şehirler, kadılar, vakıflar, loncalar ve mahallelerin faaliyetleri ile ortak gereksinimlerinin karşılandığı yerleşim birimleri olmuşlardır. Vakıflar eğitim, kültür, sağlık, sosyal yardım tesisleri gibi faaliyetleri yerine getirirken, loncalar çarşı pazar denetimi yapmaktadır (Kaya, 2003: 43-44).

19. yüzyıl ortalarında İstanbul’u modernleştirecek bir örgüte gereksinim duyulmuştur. 13 Haziran 1854 tarihinde yayınlanan resmi tebliğ ile İstanbul ve bağlı semtlerinde “İstanbul Şehremaneti” kurulmuştur (Çiççi: 1989: 59). Şehremaneti; şehirde gıda maddelerinin temini, narh koyma ve uygulama, yol ve kaldırım yapma ve onarma, temizlik işleri, esnafı kontrol, vergi toplama gibi görevler verilmiştir. Buna göre Belediyenin başında hükümet tarafından atanan bir Şehremini bulunacak ve ayrıca yine atama ile gelecek 12 kişilik bir “Şehir Meclisi” olacaktır (Ortaylı, 2000: 133-135).

Mahalle ve köy muhtarını seçebilen Osmanlı halkı, 1842-1867 yılları arasında kaza müdürünü de belirleme olanağına kavuşturulmuştur. Gerçi dönemin koşulları göz önünde tutularak yapılan seçimlerin günümüzdeki uygulamalarla benzerliği azdır. Ancak, bir valinin veya mütesellim, mutasarrıfın tek başına her konuda yetkili olduğu idari düzeni, birden bire yıkıp, halkın istemleri doğrultusunda demokratik yapılanmaya gidilmesi düşünülemezdi (Çadircı, 1993: 12).

Bu gelişmelerin sonrasında 1868 yılında Paris örnek alınarak İstanbul 14 belediye dairesine ayrılmıştır. Daha çok yabancıların yaşadıkları Galata, Beyoğlu semtinde modern anlamda ilk belediye sayılabilecek Altıncı Daire-i Belediye oluşturulmuştur (Kaya, 2003: 44-45).

1871 tarihli “İdare-i Umumiye-i Vilayet Nizamnamesi”, vilayet (il), sancak ve kaza (İlçe) merkezlerinde birer belediye örgütü kurulmasını zorunlu kılmıştır. Nizamnameye göre belediye başkanları hükümetçe atanacaktır. Belediye meclisleri ise, mahalli ihtiyar kurullarınca, bu kentte taşınmaz bulunan ve devlete yılda en az belirli miktarda vergi ödeyen erkek hemşehrileri arasında seçilecektir (Keleş, 2000: 126-127).

Bu gelişmelerle birlikte meşruti yönetime iç ve dış zorlamalarla yönelen padişah ve çevresi 1876'da I. Meşrutiyet'in ilanı öncesinde yerel yönetimlerde halkın isteklerine yanıt verebilecek düzenlemeler yapma gereğini duymuşlardır (Çadircı, 1993: 12).

Osmanlı döneminde gerçek belediyelerin ortaya çıkışı I. Meşrutiyet'le olmuştur. Parlamento ne kadar istemese de, hükümet İstanbul ve diğer iller için iki ayrı kanun çıkarmıştır. Belediye tüzel kişilik kazanmış ve belediye meclisinin görevleri ve hukuksal konumu ayrıntılı olarak düzenlemiş, kent büyüklüğüne göre belediye meclisleri oluşturulması öngörülmüştür. Meclis, belediye işlerini görüşüp karara bağlamak ve bütçeyi hazırlamakla yükümlüydü. Daha önceki düzenlemelerde olduğu gibi meclis üyeleri beldenin ileri gelenlerinden seçilmekteydi ve ulusçuluk akımının güçlenmesi nedeniyle her üyenin Türkçe bilmesi zorunluluğu getirilmişti (Ortaylı, 1974: 13-16).

1877'de çıkarılan “Dersaadet Belediye Kanunu”, eski belediye örgütünü olduğu gibi koruyarak, İstanbul'daki 14 belediye dairesi sayısını 20'ye çıkartmıştır. 1912 yılında

çıkarılan “Dersaadet Belediyesi Hakkındaki Geçici Kanun” İstanbul’daki belediye dairelerini kaldırmış, yerine belediye şubelerini koymuştur. Şehremaneti Meclisi’nin yerini Encümen’in aldığı bu düzenlemede 9 Belediye şubesi kurulmuş yerel örgütün başında bulunan Şehremini ise atanmaya devam edilmiştir (Keleş, 2000: 127-128).

Türkiye’de 1900’lü yılların başında merkeziyetçilik ve adem-i merkeziyetçilik (yerinden yönetim) tartışmaları yaşanmıştır. Hürriyet ve İtilaf ile İttihat ve Terakki hareketleri arasında yaşanan büyük tartışmanın başlıca konularından birini oluşturmuştur. Bu tartışmalarda ana nokta, illerin yönetimi konusudur, günümüzden farklı olarak ön planda olan belediyeler değildir. 1908-1914 yıllarında yoğunlaşan tartışmalarda, Prens Sabahattin Osmanlı için “teşebbüsü şahsi, meşrutiyet, adem-i merkeziyet” ilkelerinin yaşama geçirilmesini gerekli görmüştür. Prens Sabahattin adem-i merkeziyeti, taşra genel yönetiminin yetkilerinin artırılmasını içeren "yetki genişliği" ve il genel meclislerinin etkinliğini artıran "görev ayrımı" ilkeleri bütünü olarak tanımlamıştır. Ancak o dönemin şartlarında Prens Sabahattin’in istekleri kabul görmemiştir (Güler, 2000: 15).

Cumhuriyet döneminin başlamasıyla birlikte, yerel yönetimlerle ilgili düzenlemelerde de yeniliklere gidilmiş; meşrutiyet yönetimleri sırasında yapılan düzenlemelerin ötesine geçilerek, yerel yönetimlerle ilgili ilkelerin tanımlanması, yerel yönetimlerin görevlerinin ayrıntılı olarak yer alacağı yasal düzenlemeler yapılmıştır. Cumhuriyet döneminde belediyelere ilişkin ilk düzenleme 1930 yılında çıkarılan 1580 Sayılı Belediye Kanunu’dur. Osmanlı Devleti’nden Türkiye Cumhuriyeti’ne geçişte merkezi yönetim-yerel yönetim ilişkileri, genel hatlarıyla korunmuştur. Bununla birlikte, özellikle Batı kültürünün kurulup yerleştirilmesinde 1930 yılında çıkarılan Belediye Kanunu’yla belediyelere ve şehir planlamasına önemli görevler yüklenmiştir (Tekeli, 1982: 331).

Türkiye’de 1930-1950 arası dönemde hiyerarşik-bürokratik bir belediyecilik anlayışı egemen olmuştur. Çok partili hayatla beraber iktidar olan Demokrat Parti döneminde belediyeler açısından yasal bir değişiklik olmasa da uygulamada esnaf ve küçük üreticilerin belediyelerde etkin rol üslendikleri görülmektedir (Çitci, 1989).

1950 yılında çok partili hayata geçişle birlikte belediye organları ve parti programları halkın beklentilerine daha duyarlı hale gelmiştir. Bu dönemde belediye görevleri yeni kurulan kurumlar aracılığı ile giderek merkeze kaydırılmıştır. Bu dönemdeki olumlu bir adım ise 1955 yılında, yerel yönetim gelirlerinin kısmi olarak arttırılması olmuştur. Çok partili hayatın belediyeler üzerindeki bir etkisi de, belediye sayısındaki artışta olmuştur. Tek parti döneminde yeni kurulan belediye sayısı 91 iken, 1945-1960 arasında 412 adet yeni belediye kurulmuştur. Bu artışta, bu tarihlerde kentleşmenin artması ile birlikte siyasal iktidarların belediyeciliği siyasal kazanca döndürme çabaları da etkili olmuştur (Keleş, 1991: 291).

1950'li yıllarda merkezileştirme süreci başlamakla birlikte, hızlı nüfus artışı, göç ve kentleşme nedeniyle artan kentsel hizmet talebi, belediyelerin zaten kıt olan kaynaklarını kentsel altyapı ve temel hizmet taleplerinin giderilmesine yöneltmesine, diğer bir ifadeyle sosyo-kültürel nitelikli işlevlerin zorunlu olarak bu kurumların ilgi alanı dışında kalmasına yol açmıştır (Tekeli, 1983: 15).

27 Mayıs 1960 Askeri Müdahalesi ile birlikte, belediye başkanlıkları 2 yıl süreyle vali ve kaymakamlıklara teslim edilmiştir. 1961 Anayasası ile belediye organlarının organlık sıfatı kazanmalarının denetimini, yargı yoluna bırakılmıştır. 1963 yılında yürürlüğe giren 307 Sayılı Kanun ile birlikte, daha önce bakanlar kurulunda olan belediye meclislerini fesih etme yetkisi, Danıştay'a bırakılmıştır. Kanunla birlikte, belediye başkanları doğrudan halk tarafından, tek dereceli çoğunluk usulüyle seçilmeye başlanmıştır. Bu tarihe kadar belediye başkanları halkın seçmiş olduğu belediye meclis üyeleri tarafından seçildiğinden, başkanlar kendilerini halktan çok belediye meclisine karşı sorumlu hissetmiştir. Eryılmaz'a göre, 1961 Anayasası ile gelen özgürlükçü ortam, belediyelerdeki demokrasi uygulamasını fonksiyonel hale getirememiş; merkezi yönetim elindeki idari vesayet yetkisi, zaman zaman siyasi veya mali vesayete dönüşmüştür. 1960'lı yıllarda kırdan kente göçün artması, kentleşme hızının sanayileşme hızını aşması ile birlikte kentler ciddi sorunlarla karşı karşıya kalmış, belediyelerin kıt kaynakları ile şehirler yönetilememiş, yerel yönetimlere ilişkin yeni politikalar üretilmemiştir. Belediyelerin gelirlerinin kentleşmeye paralel olarak artırılması gerekirken, azaltılmış, belediyeler personelin maaşını ödeyemez hale getirilmiştir (Eryılmaz 2002: 18). Kısacası 1960-1980 dönemi, belediyeciliğin tam

anlamıyla aktif olamadığı bir kayıp yıllarıdır. Gerçek anlamda belediyecilik, 1980’lerde yapılan reformlarla gelişmeye başlamıştır.

1982 Anayasası, Türk yönetim yapısı üç tür yerel yönetim kuruluşundan bahsetmektedir. Bunlar; “İl Özel İdaresi”, “Belediye” ve “Köy”dür. İl özel idaresi, “il” denilen idari coğrafyada faaliyet gösteren tüzel kişiliği olan bir yerel yönetim birimidir. Bir yerel yönetim kuruluşunun kanunla İl statüsüne kavuşturulması ile birlikte, herhangi bir başka işleme gerek olmadan o yerde İl Özel İdaresi de kurulmuş olur. Görev alanlarını belediye ve köy yönetimlerinin yetki alanları dışında kalan ortak nitelikteki yerel hizmetler oluşturur. İl özel idarelerinin, ilçeler adına doğrudan halk tarafından seçilen üyelerden oluşan İl Genel Meclisi, bu meclis tarafından seçilen beş üyeden oluşan İl Daimi Encümeni ve merkezi yönetim tarafından atanan Vali olmak üzere üç organı vardır. İl özel idaresi, yerel yönetimlerin en yoğun biçimde merkezi yönetimin idari vesayet denetimine tabi olanıdır. İl özel idaresinin tüm kararları valinin onayına bağlı kılınmıştır. Bu da il özel idaresini bütün olarak merkezi yönetime bağımlı hale getirmektedir (Örnek, 1991: 134).

Türkiye’de gerçek anlamda varlığını koruyabilen tek yerel yönetim türü olan belediyeler ise, “kent niteliği taşıyan bir yerleşim yerinde yaşayanların ortak yerel gereksinmelerini karşılamakla görevli, kamu tüzel kişiliğine sahip ve karar organları halk tarafından seçimle oluşturulmuş yerel yönetim birimi” şeklinde tanımlanabilir (Bozkurt vd., 1998: 31).

1982 Anayasası’nın yerel yönetimler ile ilgili düzenlemesi diğer anayasalara göre daha geniş kapsamlı olarak çıkmaktadır. 1982 Anayasası’nın “C. İdarenin Kuruluşu” kenar başlığı altında “Mahalli İdareler” başlığı yer almaktadır. 1982 Anayasası’nın merkezi yönetim ile ilgili düzenlemesi kısa olduğu halde, yerel yönetimlerle ilgili maddesi oldukça uzun düzenlenmiştir. 1982 Anayasası’ndaki düzenlemeye göre yerel yönetimlerin özellikleri (Madde:127, 23.7.1995-4121) şunlardır:

“a- Mahalli İdareler; il, belediye veya köy halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları, gene kanunda gösterilen, seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzel kişileridir.

b- Mahalli İdarelerin kuruluş ve görevleri ile yetkileri, yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenlenir.

c- Mahalli İdarelerin seçimleri, 67.Maddedeki esaslara göre beş yılda bir yapılır. Ancak milletvekili genel veya ara seçiminden önceki veya sonraki bir yıl içinde yapılması gereken mahalli idareler organlarına veya bu organların üyelerine ilişkin genel veya ara seçimler milletvekili genel veya ara seçimleriyle birlikte yapılır. Kanun, büyük yerleşim merkezleri için özel yönetim biçimleri getirebilir.

d- Mahalli İdarelerin seçilmiş organlarının, organlık sıfatını kazanmalarına ilişkin itirazların çözümü ve kaybetmeleri, konusundaki denetim yargı yolu ile olur. Ancak, görevleri ile ilgili bir suç sebebi ile hakkında soruşturma veya kovuşturma açılan mahalli idare organları veya bu organların üyelerini, İçişleri Bakanı, geçici bir tedbir olarak, kesin hükme kadar uzaklaştırabilir.

e- Merkezi İdare, mahalli idareler üzerinde, mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla, kanunda belirtilen esas ve usuller dairesinde idari vesayet yetkisine sahiptir.

f- Mahalli İdarelerin belirli kamu hizmetlerinin görülmesi amacı ile kendi aralarında Bakanlar Kurulunun izni ile birlik kurmaları, görevleri, yetkileri, maliye ve kolluk işleri ve merkezi idare ile karşılıklı bağ ve ilgileri kanunla düzenlenir. Bu idarelere, görevleri ile orantılı gelir kaynakları sağlanır. Yerel Yönetimlerle ilgili yasal düzenlemelerin Anayasadaki bu hüküm ve ilkelere uygun olması gerekmektedir.” (Armağan, 2007).

5393 Sayılı Belediye Kanunu hükümleri uyarınca belediyelerin görev ve sorumlulukları arasında yer alan başlıca hususlar şunlardır;

“a- İmar, su ve kanalizasyon, ulaşım gibi kentsel alt yapı; coğrafi ve kent bilgi sistemleri; çevre ve çevre sağlığı, temizlik ve katı atık; zabıta, itfaiye, acil yardım, kurtarma ve ambulans; şehir içi trafik; defin ve mezarlıklar; ağaçlandırma, park ve yeşil alanlar; konut; kültür ve sanat, turizm ve tanıtım, gençlik ve spor; sosyal hizmet ve yardım, nikah, meslek ve beceri kazandırma; ekonomi ve ticaretin geliştirilmesi hizmetlerini yapılması veya yaptırılması,

b- Kadınlar ve çocuklar için koruma evleri açılması,

c- Devlete ait her derecedeki okul binalarının inşaatı ile bakım ve onarımını yapılması, her türlü araç, gereç ve malzeme ihtiyaçların karşılanması, sağlıkla ilgili her türlü tesisin açabilmesi ve işletilmesi; kültür ve tabiat varlıkları ile tarihî dokunun ve kent tarihi bakımından önem taşıyan mekanların ve işlevlerinin korunması; bu amaçla bakım ve onarımlarının yapılması, korunması mümkün olmayanların aslına uygun olarak yeniden inşa edilmesi, gerektiğinde, öğrencilere, amatör spor kulüplerine malzeme verilmesi, her türlü amatör spor karşılaşmaların düzenlenmesi, yurt içi ve yurt dışı müsabakalarda üstün

başarı gösteren veya derece alan sporculara belediye meclisi kararıyla ödül verilebilmesi, gıda bankacılığı yapabilmesi,

d-Kanunlarla başka bir kamu kurum ve kuruluşuna verilmeyen mahallî müşterek nitelikteki diğer görev ve hizmetlerin de yapılması veya yaptırılması yer almaktadır.

Bununla birlikte hizmetlerin yerine getirilmesinde öncelik sırası, belediyenin malî durumu ve hizmetin ivediliği dikkate alınarak belirlenir. Belediye hizmetleri, vatandaşlara en yakın yerlerde ve en uygun yöntemlerle sunulur. Hizmet sunumunda özür, yaşlı, düşük ve dar gelirli durumuna uygun yöntemler uygulanır. Belediyenin görev, sorumluluk ve yetki alanı belediye sınırlarını kapsar. Belediye meclisinin kararı ile mücavir alanlara da belediye hizmetleri götürülebilir” (Yalova Belediyesi, 2011: 4).

Bütün bunlar göz önünde tutulduğunda belediyelere yerel halkın hemen hemen bütün ihtiyaçlarının karşılanması için geniş bir zemin oluşturulmuştur. Ancak hizmette halka yakınlık ya da yerellik ilkesi (subsidiarite), anayasalarımızda yer alan bir ilke değildir. Keleş'e göre yönetimin kuruluş ve görevlerinin merkezden yönetim ve yerinden yönetim esaslarına dayandığını gösteren 1982 Anayasası, ilk bakışta, bu iki yönetim biçimi arasında bir denge sağlamayı amaçlıyor gibi görünse de, yasal düzenlemeler ve uygulama, ağırlığın merkezden yana olduğunu açıkça göstermektedir. Esasen Anayasa'nın 127. maddesinde sözü edilen "yerinden yönetim" ilkesinin içeriği, kapsamı ve sınırları belirtilmiş değildir. Belediye Yasası ve öteki yasalar, en azından belediyelerin görevleri yönünden, "liste" ilkesini, "genellik" ilkesine yeğlemişlerdir. Böylece, yasaların yasaklamadığı ya da başka yönetimlere bırakılmamış olan bütün hizmetleri yerel yönetimlerin yerine getirmesi anlamına gelen "yerellik" ilkesi ülkemizde benimsenmiş olmaktan uzaktır, denilebilir (Keleş, 1995: 13). Yerelleşmeye ve hizmette yerellik ilkesine getirilen eleştiriler genel olarak; halkın yönetime katılmasını sağlayarak demokrasiyi geliştirecek bir görevi yerine getirirken öte yandan yerel tiranlığı ve despotizmi de ortaya çıkarabilecek bir etki gösterebileceği yönünde olmaktadır. Eleştiriler ayrıca, devletin tekçi yapısında bazı çözümler yaratabileceği gibi doğrudan federal yapıyı uygulamayı da gerekli kılacağı yönünde yoğunlaşmaktadır. Bu noktada vurgulanan bir diğer konu da, merkezi yönetimin bazı hizmetleri, yerel yönetimlere göre çok daha iyi yapabileceğidir.

1980'lerdeki liberalleşme eğilimlerine ve yerel yönetimlerin geliştirilme çabalarına, 1990'lı yıllardaki küreselleşme hareketlerine rağmen yerelleşme alanında önemli mesafe alınamamıştır (Eryılmaz, 2009: 151).

2000'li yıllar ise yerel yönetimler için reform yılları olmuştur. Bu reform sürecinde Avrupa Birliği'nin Kopenhag Kriterlerine uyum sağlama ve müzakerelerde ilerleme kaydetme isteği önemli olmuştur. 2004 yılında, "5216 Sayılı "Büyükşehir Belediyesi Kanunu" ve 2005 yılında da, 5393 Sayılı "Belediye Kanunu" yürürlüğe girmiştir. Belediye başkanları biraz daha güçlendirilmiş, daha özerk ve halkın katılımının sağlandığı bir belediyeçilik anlayışı hedeflenmiştir. 2004 yılında başlatılan yerel yönetim reformlarıyla önemli bir ivme kazanmıştır. Bu yerel yönetim reformlarıyla yetki, görev, organizasyon, insan kaynakları ve yönetimler arası ilişkiler bakımından yerel yönetim birimleri etkili hale getirilmişlerdir. Ayrıca 2008 yılında çıkarılan 5747 Sayılı "Büyükşehir Belediyesi Sınırları İçerisinde İlçe Kurulması Hakkında Kanun" ile büyükşehir kurulan yerlerde belde belediyeleri kaldırılmış, yeni bazı ilçeler oluşturulmak suretiyle alt kademe belediyesi olarak sadece ilçe belediyesi statüsüne yer verilmiştir. Bu kanunlarla daha katılımcı ve daha demokratik yönetilen yerel yönetimler hedeflenmiştir. Gerek Avrupa Birliği gerekse de demokrasi adına yapılan bu son değişikliklerin aslında Tanzimat'tan bu yana yaşanan Batı kaynaklı modernleşme sürecinin günümüzdeki yansımaları olduğunu kabul etmek gerekmektedir (Koçak ve Ekşi, 2010: 303-304).

Bu mevzuat değişikliği ile kısmen de olsa yerel yönetimler alanında yeni bir bakış açısı getirilmiştir. Yerel hizmetlerle ilgili kararların alınması, karar ve hizmetlere katılma, saydamlık, hesap verebilirlik, sivil toplum örgütlerinin önerilerinden yararlanma ve halkın bilgi edinme hakkını kullanması, kaynak oluşturulması ve bu kaynakların kullanımını konusunda yetkiler yerel yönetimlere azımsanmayacak oranda aktarılmış ve idari vesayet yetkisi oldukça hafifletilmiştir.

1.4. Sosyal Hizmetler Açısından Sosyal Belediyeçilik Olgusu

Yerel halkın ortak ihtiyaçlarını demokratik ve çoğulcu bir yapı içinde karşılamak üzere kurulan yerel yönetimler, öncelikle sadece günlük kent yaşasının düzenli biçimde sağlanması çabaları ve zabıta tedbirleriyle ilgilenmiş, zamanla buna estetik kaygılarla

fiziki mekanı düzenleme girişimleri eklenmiş, giderek sağlık, kültür, sosyal yardım, çevresel sorunlar karşısında çeşitli fonksiyonları üstlenmek zorunda kalmışlardır. 5393 sayılı kanunda, belediyelerin sosyal hizmet sorumluluğu, özellikle iki ana madde altında toplanan belediye görevlerinin ilk maddesinde, mahalli müşterek nitelikte olmak şartıyla “...sosyal hizmet ve yardım, nikah, meslek ve beceri kazandırma; ekonomi ve ticaretin geliştirilmesi hizmetlerini yapar veya yaptırır...” biçiminde düzenlenmiştir. Halkın günlük yaşamına ilişkin sosyal gereksinmelerinin karşılanmasında yerel ölçekteki örgütlenmelerin ulusal düzeydeki örgütlenmelerden daha işlevsel olduğu kuşkusuzdur. Daha uzun vadeli ve geniş kapsamlı ihtiyaçların (güvenlik, kalkınma vb.) karşılanmasında ulusal ölçek daha rasyonel bir örgütlenme düzeyi olmakla birlikte, günlük yaşama dair ihtiyaçların (ulaşım, içme suyu, sağlıklı barınma vb.) yerel örgütlenme yoluyla karşılanmaya çalışılması, insanlık tarihi boyunca süregelen bir güdüdür (Berk, 2003: 49).

Bu ihtiyaçların en iyi şekilde karşılanması kentlilerin kent yönetimine katılımıyla gerçekleşecektir. Kent yönetimine katılmak sadece ikametgah anlamında idari bir bağlılıkla değil, özellikle kentlilik kimliğinin somut göstergesi olan sosyal, kültürel ve siyasal katılımı sağlar. Kenti kentliler yönetmiyorsa bu merkezin uzantısından ibaret kalır. Katılımla kentin yaşam kalitesi artmakta ve kentte yaşayan bireylerin, yerel siyasetin (özellikle belediyelerin) sunduğu imkan ve fırsatlardan eşit, dengeli ve ihtiyaçları oranında yararlanmasına imkan sağlanmaktadır. Mevcut durumda kentsel yaşam kalitesinin yüksek olduğu kent, bireyleri yalnızca barındıran değil, toplumsal, ekonomik, kültürel ve manevi ihtiyaçlarını da karşılayan, ona kent yönetimine katılımı olanaklarını da sunan kenttir (Geray, 1998: 327). Sosyal belediyecilik anlayışı da burada devreye girmektedir. Belediyeler sadece sosyal yardım yapmakla kalmayacak, bir nevi balık vermek yerine balık tutmasını öğretecek yöntemleri hem bir kültür hizmeti hem de kentsel hizmetlere katılım anlamında yerine getireceklerdir (Önder, 2008: 205).

Sosyal hizmetlerin yerel ölçekte en etkin şekilde uygulanmasında sosyal belediyecilik anlayışının payı büyüktür. Sosyal belediyecilik, sosyal devlet anlayışının yerel yönetim düzeyindeki bir tür izdüşümüdür. Sosyal devlet genellikle vatandaşların sosyal durumlarıyla, refahlarıyla ilgilenen, onların asgari bir yaşama düzeyini sağlamayı vazife bilen devlettir. Bu kapsamda sosyal devlet “sosyo-ekonomik hayatı yönlendirerek

güçsüzleri, fakirleri, yardıma ve bakıma muhtaç kişileri koruyan, bu hizmetleri götürebilmek için sosyal kurumlar tesis eden, koruyucu tedbirler vasıtasıyla toplum meselelerini olabildiği kadar önlemeye ve gidermeye çalışan, sosyal sorunların baskısı altında bulunan kişi ve grupları koruyan şefkatli ve himayeci devlet” biçiminde tanımlanabilir (Seyyar, 2002:498). Bu çerçevede “sosyal belediyecilik” ise kısaca, sunduğu sosyal nitelikli mal ve hizmetlerle hemşehrilere daha iyi bir yaşam standardı sunmayı hedefleyen ve onların bütçesine sosyal adalet sağlayıcı biçimde katkı yapan belediyeciliği anlatmaktadır. Belediyeler geliştirdikleri sosyal politikalar ve uygulamalarla bir yandan kent halkının refah, huzur ve esenliğini artırarak sosyal barışı ve dengeyi sağlamakta, hem de yerel düzlemde sosyal kalkınmayı gerçekleştirmektedirler. Bu açıdan belediyeler merkezi yönetimin ülke ve bölge ölçekli kalkınma plan ve programlarına aktif destek vererek ülke kalkınmasına büyük katkı sağlamaktadırlar (Pektaş, 2010: 5).

Örneğin Avrupa’da yerel sosyal politikalarından genelde sosyal dayanışma sorumluluğunu ve şuurunu üstlenmiş olan kent halkının yerel sosyo-ekonomik sorunların çözümüne dönük olarak ortak akıl çerçevesinde ortaya koyulan tedbir ve faaliyetler anlaşılmaktadır. Yerel sosyal politika aktörleri, malî kaynakların elverdiği ölçüde oluşturacakları sosyal bütçe imkanlarıyla sorumlu oldukları bölgenin sosyal altyapısını oluşturmak ve geliştirmekle yerel halkın sosyal standardını (hayat kalitesini) yükseltmek hedefini gütmektedirler. Bu genel hedefi gerçekleştirebilmek için, yerel yönetimler, değişik alt hedefler belirlemek durumunda olmanın ötesinde farklı yöntemlere de müracaat etmektedirler. Mesela hedeflerin katılımcı demokrasi anlayışına uygun olarak gerçekleştirilmesini isteyen yerel yönetimler, yerel sosyal politikaların temel esaslarını ve hedeflerini belirleme, karar alma, uygulama, denetim ve yeniden geliştirme süreçlerinde Sivil Toplum Kuruluşlarıyla işbirliği yapmaktadırlar (Seyyar, 2008: 240).

Bununla birlikte sosyal belediyecilik sadece alt yapı hizmetleri yüklemenin ötesinde, yerel yönetimleri sosyal sorunların çözümünde de birebir sorumlu tutmaktadır. Bu açıdan belediyelerin kurumsal sosyal sorumlulukları vardır. En genel tanımıyla kurumsal sosyal sorumluluk, toplumun bir parçası olan kurumların etik değerlere uygun şekilde davranma yükümlülüğünü ifade eder. Kavram, iş dünyası ve toplumun, sosyal yaşamda birlikte hareket ettiğini temel alarak, bir bütün olarak toplumun refahını

arttırmaya yönelik bir konsept gibi de tanımlanabilir. Aynı zamanda, kurumların belirli bir düzen içinde yaşamını sağlamak, korumak ve yükseltmek için yaptığı tüm faaliyetleri de içerir (Yüksel vd., 2005: 298). En kısa şekliyle bir kuruluşun topluma karşı olan görev ve sorumlulukları olarak tanımlanabilir.

Akdoğan'a göre belediyelerin sosyal belediyeçilik yaklaşımlarının temelinde dört ana unsur vardır. Bunlar;

1. Sosyalleştirme, sosyal kontrol ve rehabilitasyon: Sosyalleşme, toplumun bir parçası haline gelme; kişinin aile, okul, mesleki örgütler gibi içinde yer aldığı toplumsal kurumların ve genelde yaşadığı kültürel ortamın kendisinden beklediği şekilde davranmayı ve diğer bireylerle uyum içinde yaşamayı öğrenme sürecidir. Bireylerin devletin sosyalleştirme ağının dışında kalmaları birçok soruna sebep olabilmektedir. Belediyeler bu çerçevede bir nevi sosyal eğitim işlevi görebilirler. Kırcaatane toplantıları, halk meclisleri, esnaf gezileri, afişler ve mahalle kütüphaneleri aracılığıyla belediyeler halka daha yoğun olarak mesaj verebilmektedirler.

2. Mobilize etme, yönlendirme, kılavuzluk ve rehberlik etme: Toplumsal kesimlere yönelik olarak danışmanlık hizmeti verme, onları belli gün ve olaylarda yönlendirme, halka sorunlarını nasıl ve hangi kurumlarla çözebilecekleri konusunda yardımcı olma gibi işlevler belediyelerce yürütülebilmektedir.

3. Yardım etme, gözetme: Mahalli idareler beldelerindeki fakir ve muhtaç vatandaşların bilgilerine kolaylıkla sahip olabilmekte, onların sosyo-ekonomik durumlarını izleyebilmekte, asgari yaşam sınırında olanlara gıda, kömür, ilaç, kırtasiye malzemesi, tekerlekli sandalye gibi yardımlarda bulunabilmektedir. Kış gecelerinde ev ev gezerek, vatandaşın ne yediği, ne yaktığı, öğrenim durumunda olanların ne tür ihtiyaçları olduğu gibi konuları başkaca takip eden bir kurum ve mekanizma da mevcut yapı içinde geliştirilememiştir.

4. Yatırım: Mahalli idareler halkın geçim sıkıntısını gidermeye yönelik olarak köklü tedbirler alamamakla birlikte, kolaylaştırıcı bir takım hizmetlere yönelebilmektedirler. Tanzim satış mağazaları, ekmek fabrikaları, aşevleri, sığınma evleri, sağlık ocakları, mahalle kütüphaneleri bunlardan sadece bazılarıdır. Bu hizmetlere yönelik olarak

mahalli idarelerin yatırımlara girişmeleri bir zorunluluk olarak görünmektedir (Akdoğan, 1999: 29-30).

Bütün bunlar göz önüne alındığında sosyal sorumluluk anlayışının temel amacı topluma yönelik fayda sağlamak olmalıdır. Belediyeler, yerinden yönetimin en iyi örgütlenmiş, toplumu oluşturan bireylere en yakın yerel yönetim birimler oldukları için sosyal sorumluluk noktasında da ön planda olmaları gerekmektedir. Sosyal sorumluluk bağlamında Türkiye’de özellikle “sosyal belediyecilik” kavramının gelişmesinden sonra 1990’lı yılların ortalarından itibaren yerel yönetimler eğitim hizmetlerine ağırlık vermeye başlamışlar, bu anlamda pek çok faaliyete imza atmışlardır (Erol, 2007: 70). 1980’li yılların ilk yarısından itibaren ülkede durgunluk içinde yüksek enflasyon, genelde düşük büyüme ve ücretler ile yıldan yıla artan işsizlik sebebiyle giderek yoksullaşan ve sosyal hizmet ve sosyal yardım talebi artan toplumun ihtiyaçlarının karşılanması için 1990’lı yıllarda yerel yönetimler tarafından öğrencilere burs verilmesi, yoksullar için aşevi açılması, ilaç, yiyecek, giyecek, yakacak yardımı yapılması gibi başlatılan faaliyetler, yaşlı ve özürllülere yönelik hizmetler, meslek ve beceri kursları, kapsamlı, sosyal ve kültürel etkinliklerin düzenlenmesi ve kadın sığınma evlerinin tesisi gibi konularla giderek büyümüş, çeşitlenmiş ve daha da önemlisi kurumsallaşmıştır (Ersöz, 2007b: 36).

Ayrıca 2000’li yıllarda yapılan mevzuat değişiklikleri belediyelerin sosyal politikadaki rollerini artırmış, sosyal belediyecilik alanında geniş uygulama alanları doğurmuştur. Bu anlamda, Belediye Kanunu, belediyelere sosyal yardım ve sosyal hizmet alanında faaliyette bulunmaları için oldukça geniş yetkiler tanıdığı söylenebilir. Türkiye’de artık belediyeler refah devleti ve sosyal belediyecilik anlayışı çerçevesinde belde halklarına yönelik daha fazla sosyal faaliyetlerde bulunarak hemşehrilerinin, sosyal müşterek ihtiyaçlarını karşılamaktadırlar. Bu sosyal ihtiyaçlardan birisi de özellikle istihdam sorununun çözümüne katkıda bulunabilecek yetişkin eğitimi ve mesleki beceri edindirme faaliyetleri olmuştur (Özer, 2010: 22).

Bugün Türkiye’de birçok belediye, hemşehrilerinin kent kültürünü benimsemelerini sağlamak, kültür ve sanat alanındaki ihtiyaçlarını karşılamak, istihdam sorunlarına çözüm bulmak, yerel demokrasi kültürünü geliştirmek ve yerel halkın eğitim

düzeylelerini artırmak gibi amaçlara yönelik olarak çeşitli hizmetler yürütmektedirler (Abay, 2005: 415).

Sonuç olarak sosyal belediyeçilikte nihaî hedef, her talep edene talep ettiği yardımı vermek değil, belde sakinlerini yardıma muhtaç olmaktan kurtarmak olmalıdır. Yani, birey yapabilir olmalıdır. Ayrıca şehir ve kasabalarda yaşayan yoksul ve zengin insanların sosyal barış içinde yaşamalarını ve toplumsal uzlaşmayı temin etmekte sorumlu olan şüphesiz yerel yönetimlerdir. Sosyal belediyeçilik anlayışına uygun olarak kentin özelliğine uygun sosyal politika üretmek isteyen yerel yönetimlerin, sosyal hizmetlerin yerine getirilmesi yönünde aktif rol almaları gerekmektedir. Etkin bir yerel sosyal faaliyetin gerçekleştirilebilmesi için, demokratik ve sivil katılıma da önem vermek aynı derecede önemlidir. Dolayısıyla yerel sosyal sorunların, yerel ölçekte ele alınması gerekmektedir. Sosyal koruma programları da mahallelerden başlayarak, daraltılmış projelerle yürütülmelidir (Abay, 2004: 605).

1.5. Yerel Yönetimler Bağlamında Kadının Yeri

1.5.1. Cumhuriyet Döneminde Türkiye’de Kadının Tarihsel Süreci

Toplumların sosyal, ekonomik yapılarında meydana gelen değişikliklere bağlı olarak ortaya çıkan yeni toplum şartları, yeni bir yaşayış biçimi, kendi değer yargılarını ve kendi kurallarını da beraberinde getirmiştir. Çağdaş toplumlarda kadının yeni bir kimlikle ortaya çıkması, belirli sosyal ve şehirleşmenin getirdiği yenilikler kadının hayatında değişmelere yol açmıştır. Annelik ve ev kadınlığı kadının en önemli ve ilk akla gelen görevidir. Oysa dünya kurulalı beri kadın, gerek evin içinde gerekse dışında ekonomik hayatta aktif bir rol oynamıştır (Tor, 1994: 239-240).

Türkiye’de Cumhuriyet’in kurulmasından itibaren, hızlı kentleşme, sanayileşme sürecinde kadının elde ettiği sosyal statü ve kazanımlarla toplumda yaşayan bireylerin sahip olduğu roller de değişmiştir. Cumhuriyet döneminde, ulusal sanayi kurup geliştirme çabaları ve erkek nüfusun savaşlar nedeniyle azalması, kadınların iş yaşamına

daha yoğun katılımını sağlamıştır. Kadın-erkek eşitliği doğrultusunda yapılan reformlarla, kadının sosyal konumu iş ve toplum yaşamında değişmeye başlamıştır. Özellikle Medeni Kanun'un kabul edilmesi ile kadının toplumsal statüsünde iyileşme sağlanmıştır. Medeni kanun, çok evliliği yasaklamış, boşanma mahkeme aracılığıyla olmak şartına bağlanmış ve boşanma hakkı kadına da tanınmıştır, mirasta eşitlik sağlanmış, evlenme yaşı hem erkek hem de kadın için düzenlenmiştir, evliliğin bir memur huzurunda yapılması kararlaştırılmış ve mahkemede tanıklık konusunda da eşitlik getirilmiştir (Taşkiran, 1973: 120).

Bu dönemin temel özelliği, bu hakların yaşama yansımaya yönelik bir projenin varlığıdır. Bu projenin önemli aşamalarını, Medeni Kanun, Memurin Kanunu ve son olarak da seçme ve seçilme haklarının tanınması oluşturmuştur. Bu projenin en somut sonuçlarından birisi, kadınlar için resmi olmayan bir kota sistemi uygulanan siyasal temsil düzleminde gözlenmiştir. Bu çerçevede, erken Cumhuriyet dönemi için kadınlara yönelik bir projeden, bir politikadan söz etmek mümkündür. Bu dönemin ardından 1970'lere kadar Türkiye'nin siyasal gündeminde "kadın sorunu" yer almamıştır. 1950'ler, 1960'lar kadınlara yasal haklar açısından pek de fazla bir değişiklik getirmemiştir. 1961 Anayasası'nda yer alan genel eşitlik ilkesi ve kadınları çocuklar ve gençlerle birlikte anan koruyuculuk yaklaşımı (Madde: 43) çerçevesinde, 1960'larda adı anılabilecek değişiklikler Devlet Memurları Kanunu'ndaki bir iki madde ile sınırlı kalmış, 1970'lerde ise, kadınlar, parlamento gündeminde erken emeklilik konusu ve İş Yasası'ndaki yine sınırlı sayıda madde ile yer almışlardır (Çitçi, 1998).

Bu gelişmeler ışığında Türkiye'de kadınlar için dönüm noktaları şu şekilde sıralanabilir. 1950 yılında ilk kadın belediye başkanı Müfide İlhan Mersin'den seçilmiştir. Türkiye'de ilk kadın bakan Avukat Nermin Neftçi'dir. 12 Mart sonrası dışarıdan kurulan 38. Sadi Irmak hükümetinde (1974-1975) Kültür Bakanı olmuştur. Ayrıca kendisi Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) Başkan Vekilliğini yapan ilk kadındır. İkinci kadın bakan olarak Türkan Akyol, 1971 yılında göreve atanmıştır. Üniversitelerde ilk 'Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi', 1989 yılında İstanbul Üniversitesi'nde kurulmuştur. Kadınlara kaymakamlık yolu ancak 1989 yılında açılmıştır. İlk kadın kaymakam Özlem Bozkurt 1995 yılında göreve atanmıştır. Yerel yönetimler bünyesinde şiddete uğrayan kadınlara yönelik hizmet veren ilk kadın sığınma evi, Bakırköy

Belediyesi tarafından 1990 yılında kurulmuştur. Türkiye Cumhuriyeti tarihinde ilk kadın Vali Lale Aytaman, 1991 yılında Muğla'ya atanmıştır (KAGİDER, 2008:220-221).

Cumhuriyet dönemine genel olarak bakıldığında Türkiye, Anayasa ve yasalarıyla kadın-erkek eşitliğini güvence altına almış, ayrıca BM Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi (CEDAW) öncelikli olmak üzere, Avrupa Sosyal Şartı, Çocuk Hakları Sözleşmesi, ILO, OECD, AGİK gibi kuruluşların sözleşme, karar ve tavsiyeleri, Kahire Dünya Nüfus ve Kalkınma Konferansı Eylem Planı, 4. Dünya Kadın Konferansı Eylem Planı ve Pekin Deklarasyonu ve Avrupa Birliği'ne uyum sürecinde ulusal mevzuatına aktarması gereken kadın-erkek eşitliği ile ilgili AB direktifleri doğrultusunda politikalar geliştirmeyi, yasal düzenlemeler yapmayı ve bu yasaları uygulamaya geçirmeyi taahhüt etmiştir (KSGM, 2008a: 13). Bu taahhütler çerçevesinde birçok atılım da yapılmıştır. Türkiye'de kadının konumu tüm zorluklara rağmen daha da iyi olma yolundadır. Bunda ekonomik seviyenin yükselmesiyle birlikte eğitim seviyesinin ve ahlaki standartların da beki bir noktaya gelmesinin ciddi katkısı olacaktır.

1.5.2. Yerel Yönetimler Bağlamında Toplumsal Cinsiyet

Biyolojik cinsiyet, kadın ve erkeklerin doğuştan gelen genetik, fizyolojik ve biyolojik özelliklerini ifade etmektedir. Örneğin, kadınlar doğum yapabilir, ancak erkekler yapamaz. Toplumsal cinsiyet ise, kadın ve erkeklerin doğuştan değil, sosyal ortamlarında, kültürlenme sürecinde öğrendikleri kadın ve erkek olmaya dair özellikleridir (Alkan, 2005: 19). Toplumsallaşma sürecinde ve kültür içinde, kadınlardan ve erkeklerden beklentiler, onlara yüklenen sorumluluklar, sunulan olanaklar ve ayrıcalıklar farklılaşmaktadır. Örneğin Türk toplumunda kadınların uysal ve fedakar olması, erkeklerin ise cesur ve sert olmasının beklenmesi, kadın ve erkek olmaya dair toplumsal cinsiyet özelliklerini göstermektedir. Toplumsal cinsiyet kavramı, cinsiyetin (kadın ya da erkek olmak) toplumsal ve biyolojik belirlenimleri arasındaki farkın anlaşılmasını sağlar. Bu kavramla, kişilerin cinsiyetinin toplumsal ve kültürel olarak belirlenmiş yönü, biyolojik cinsiyetten ayrılarak analiz edilebilir.

Toplumsal cinsiyet kavramının kullanılmasının en önemli nedeni, her zaman doğal ve dolayısıyla değişmez olarak kabul edilen pek çok cinsiyet özelliğinin aslında toplumsal olarak belirlendiğini göstermesidir. Bu açıdan, toplumsal cinsiyet, farklı toplumlarda farklı zamanlarda farklı biçimde tanımlanabilmektedir.

Kadınlara ve erkeklere atfedilen nitelikler, onlar için öngörölmüş kalıp tipler, yalnızca farklı değillerdir, aynı zamanda da değer yargıları içerirler. Farklılık eşitsizlikle birlikte yürüdüğü için, cinsiyet farklılıkları yalnızca hayatı zenginleştiren bir çeşitlenme olarak düşünölemez, çünkü kadın ve erkeklere atfedilen nitelikler yalnızca onların kendilerine ve birbirlerine bakışlarını değil, aynı zamanda yaşamlarını, etkinliklerini de biçimlendirmektedir (Bora, 2008).

1960'lerden başlayarak başta İskandinavya ile merkezden planlı ölkeler olmak üzere, Avrupa ile Kuzey Amerika'da bir yandan kadınlara eğitim, çalışma ve politika yaşamında fırsat önceliği tanımayı amaçlayan politikalar, bir yandan da çocuk, hasta ve yaşlı bakımını bir ölçüde kamusallaştırmaya yönelik kolaylıklar, toplumsal refah devleti anlayışının bir parçası durumuna gelmişken, 1980'ler ve 1990'lar bu anlayışın çözüldüğü yıllar olmuştu (Alkan, 2005: 62).

Türkiye'de ise durum biraz farklıdır. Cumhuriyet döneminde elde edilen kazanımlara rağmen günümüzde kadınların toplumdaki mevcut konumları incelendiğinde toplumsal cinsiyet eşitsizliklerinin varlığı göstergelerde belirgin şekilde karşımıza çıkmaktadır. Türkiye'de 1980 sonrasında sürdürölen mücadeleler sonucunda toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda özellikle eğitim, sağlık, hukuk gibi geleneksel politika alanlarında belli bir duyarlılık oluşmuşsa da toplumsal cinsiyet eşitliği bakış açısını istihdam, yetki ve karar alma süreçlerine katılım, araştırma, bütçe ve mali politikalar gibi alanlara yerleştirme konusunda istenilen duyarlılık henüz oluşmamıştır (Berktaş, 1998: 7-9).

Uluslararası indeksler de Türkiye'deki eşitsizliği göz önüne sermektedir. Social Watch Toplumsal Cinsiyet Eşitliği İndeksine göre Türkiye ekonomik etkinliklere katılım oranı ve gelir elde etme kategorisinde 157 öлке arasında 141. ve okur-yazarlık, ilköğretim, ortaöğretim ve yüksek öğretime göre değerlendirilen eğitim açığı sıralamasında ise 112. sırada yer almaktadır (<http://www.socwatch.org>). Türkiye, Dünya Ekonomik Forumu 2011 raporuna göre ise "ekonomik katılım ve fırsatlar" kategorisinde 135 öлке arasında

132., Eğitime katılım alanında 106., sağlıklı yaşam alanında 62., politik katılım açısından 89., genel olarak kadınların yaşam standartları açısından ise 122. sıradadır (Hausmann vd., 2011: 355). Bu sayılar göz önünde tutulduğunda Türkiye kadınlarla ilgili veriler açısından dünya standartlarının oldukça gerisinde kalmaktadır.

Türkiye’de toplumsal cinsiyet alanında artan duyarlılığa rağmen, yönetim ve kent planlamasında bu artışa cevap veren bir yönelimin çok yavaş ortaya çıkarılmış olduğu görülmektedir. Batılı ülkelerin birçoğunun büyük kentlerinde 1980’lerin ikinci yarısından sonra artan yayınlar, kadın hareketinin artan talepleri ile ortaya çıkan ‘kadın komiteleri’ benzeri gelişmeler, ancak 1990’lı yıllardan sonra az sayıda ve değişik yapılarda da olsa, büyük kentlerin bazı yerel yönetimlerinde kadınların hedeflendiği projeler biçiminde görülmüştür. Bu projelerde belediyeler, sivil toplum kuruluşları ve üniversitelerle iş birliği içinde olmuştur. Projeler daha çok kadınların taleplerini karşılayacak biçimde düzenlenmiş, yani sıra kadın hakları, vatandaşlık, politika ve benzer konularda çeşitli kurs ve toplantıları da kapsamıştır (Kümbetoğlu, 2001: 274).

Türkiye 1985 yılında, BM Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi (CEDAW) gibi onayladığı uluslararası sözleşmelerle eğitim hususunda politikalar geliştirmeyi, yasal düzenlemeler yapmayı ve bu yasaları uygulamaya geçirmeyi taahhüt etmiştir. Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi, eşit erişim ve eşit fırsat açısından en önemli uluslararası insan hakları belgelerinden biridir. “Eğitim Hakkı” başlığını taşıyan 10. madde taraf devletlere, eğitimde erkeklerle eşit haklara sahip olmalarını sağlamak için kadınlara karşı ayrımı önleyen bütün uygun önlemleri alma yükümlülüğü getirmektedir. Söz konusu sözleşmede kadınlara meslek ve sanat rehberliği verilmesinde, kentsel alanlarda olduğu gibi kırsal alanlarda da eğitim kuruluşlarına girme ve bu kuruluşlardan diploma almada eşit şartların sağlanması; bu eşitlik okul öncesi eğitim ile genel, teknik, mesleki ve yüksek teknik eğitimde ve her çeşit mesleki öğretimde sağlanması öngörülmüştür (KSGM, 2001: 27-30).

1992 yılında Rio’da düzenlenen BM Yeryüzü Zirvesi’nde “sürdürülebilir kalkınma”, tüm insanlığın 21. yüzyıldaki ortak hedefi olarak benimsenmiştir. Bu doğrultuda, 21. yüzyılda çevre ve kalkınma sorunlarıyla başa çıkılmasına ve sürdürülebilir kalkınma

hedefine ulaşılmasına yönelik ilkeleri ve eylem alanlarını ortaya koyan "Gündem 21" başlıklı eylem planı, Zirve'nin temel çıktısı olarak, BM üyesi ülkelerce kabul edilmiştir. Eylem planında; insanlığın temel ihtiyaçlarının karşılanması, yaşam koşullarının iyileştirilmesi, ekosistemlerin korunması ve yönetilmesi, ayrıca gelecekte insanlara yaşanılabilir bir dünya bırakılması da temel hedefler olarak ortaya konulmaktadır (Kayan, 2006: 31-34).

Eylül 2000'de, New York'ta yapılan Binyıl Zirvesi'nde dünya liderleri, yüksek beklentili bir gündem üzerinde uzlaşmışlardır. Zirve'de kabul edilen Binyıl Bildirgesi'nde, 21. yüzyılın uluslararası ilişkileri açısından zorunlu görülen temel değerler, "zgrlk, eşitlik, dayanışma, hoşgörü, doğaya saygı ve ortak sorumluluk" olarak tanımlanmıştır. Liderler, "küreselleşmenin tüm insanlık için olumlu bir güce dönüştürülmesi" ve bu ortak değerlerin yaşama geçirilmesine yönelik sekiz hedef "Binyıl Kalkınma Hedefleri" belirlemişlerdir. Bu kalkınma hedefleri arasında mutlak yoksulluk ve açlığı ortadan kaldırmak, herkesin temel eğitim almasını sağlamak, kadınların durumunu güçlendirmek ve toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamak gibi önemli başlıklar da yer almıştır. Bildirge'de, bu hedeflere ulaşmadaki başarının her ülkede " kendi iradelerine dayalı demokratik ve katılımcı yönetişim" olarak tanımlanan "iyi yönetişim"e bağlı olduğu belirtilmekte ve Gündem 21'de belirtilen "sürdürülebilir kalkınma" ilkelerine verilen destek vurgulanmaktadır (MİGM, 2011: 33-34).

Bütün bu uluslararası açılımların yanında Türkiye'de çeşitli niversitelerin Kadın Sorunlarını Araştırma ve Uygulama Merkezleri'nin de kamu kurumlarının, uluslararası örgütlerin ve sivil toplum kuruluşlarının talepleri ya da işbirliği ile yürütülen yetişkin eğitimi çalışmaları bulunmaktadır. Bu alışmalar yerel siyasette kadın katılımını artırmaktan kalkınma projelerinde çalışan personele yönelik olarak "cinsiyet eşitliğinin proje hedefleriyle kaynaştırılmasına", yerel medya temsilcilerine yönelik cinsiyet eşitliklerine duyarlı habercilik eğitimine, okuma yazma kursları eğitmenlerinin cinsiyet duyarlılıklarını artırmaya, "Kadın Dostu Belediye" hizmetlerine, kadının insan hakları ve kadın girişimciliği eğitimine kadar çok değişik konuları kapsamaktadır. Merkezlerden kimileri, personel ve eğitici eğitimi yanında eğitim malzemelerinin hazırlanması ve danışmanlık hizmetleri de vermektedir (KAGİDER, 2008: 84).

Bu çerçevede yapılan çalışmalarda “BM Kadın ve Kız Çocuklarının İnsan Haklarının Korunması ve Geliştirilmesi Ortak Programı” (BMOP), Türkiye’de birçok ilki gerçekleştirmiştir. Ortak Program, yerel ortaklarını (yerel yönetimler ve kadın kuruluşları) yaşam alanlarını dönüştürecek ve kadın dostu kentleri kuracak temel aktörler olarak tanımlamıştır. Bu nedenle de yerel yönetimleri ve kadın kuruluşlarını güçlendirmeyi hedeflemiştir. Ortak Programın ana amacı “kadın dostu” kentlerin oluşumuna destek vermek olmuştur. Bu proje için Programın ilk olarak İzmir, Kars, Nevşehir, Şanlıurfa, Trabzon ve Van şehirlerinde hayata geçirilmesine karar verilmiştir. Devlet Planlama Teşkilatı göstergeleri, yerel yönetimlerin istekliliği, diğer BM projelerinin sürdürüldüğü mekanlar ve bütçe imkanları illerin seçiminde belirleyici olmuştur. Bu amacın hayata geçirilmesi için de hedefler ise şöyle sıralanmıştır:

1. Kadın ve kız çocuklarının haklarının korunması ve geliştirilmesi için uygun ortamın (planlar, programlar, politikalar ve yasalar) oluşturulması,
2. Yerel yönetimlerin kadın ve kız çocukları için kaliteli hizmetler tasarlama ve sunma kapasitesinin geliştirilmesi,
3. Bu konuda faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşlarının ve derneklerinin kadın-erkek eşitliğini savunma, bununla ilgili kurum ve kuruluşlarla başarılı etkileşim sağlamaları ve kadın ve kız çocuklarının konumlarını güçlendirme kapasitelerinin geliştirilmesi,
4. Halkın kadın ve kız çocuklarının hakları konusundaki bilinçlenme düzeyinin artırılması (Kadın Dostu, 2009: 8).

Bütün bunlar sağlandığı takdirde hareket alanları, evle ve mahalleyle, görüştükları kişiler ise akraba ve komşularla sınırlandırılmış kadınların, var olan haklarını bilmeleri, onlara katkı ve destek sağlamak için oluşturulmuş kurum ve kuruluşlardan da yararlanarak haklarını kullanmalarının önündeki engeller kaldırılmış olacaktır.

Bu çalışmaların yanında KSGM tarafından hazırlanan Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Ulusal Eylem Planı (2008-2013) ile eğitim, yoksulluk, şiddet, karar alma süreçlerine katılım ve istihdam gibi pek çok alanda toplumsal cinsiyet eşitliğinin geliştirilmesi amacıyla tüm tarafların katılımıyla kamu politikalarının oluşturulmasında ve uygulanmasında esas alınmak üzere amaç, hedef ve uygulama stratejileri belirlenmiştir. Eylem Planı kapsamında, kadın istihdamının artırılmasına yönelik çalışmalara hız verilmesi ve işgücü piyasasında cinsiyet ayrımcılığı ile mücadele edilmesi konusunda özellikle Türkiye İş Kurumu’na (İŞKUR) önemli görevler verilmiştir. Bunlar arasında

kadınlara yönelik istihdam garantili meslek kurslarının yaygınlaştırılması; kadın girişimciliğinin eğitim, finansman, danışmanlık hizmetleri ile desteklenerek teşvik edilmesi ve kadınların istihdama girişte ve çalışma hayatında karşılaştığı her türlü ayrımcılığa karşı gerekli önlemlerin alınması yer almaktadır (KSGM, 2008a: 40-41).

Sonuç olarak Türkiye'nin çağdaş ve gelişmiş bir ülke hedefi için toplumsal cinsiyet eşitliğinin ana plan ve politikalara yerleştirilmesi, siyasi, sosyal ve iktisadi yaşamda kadın-erkek eşitliğinin sağlanması büyük önem taşımaktadır.

1.5.3. Türkiye’de Yerel Yönetimlerde Kadının Konumu

Türkiye’de Cumhuriyet’le birlikte kadın hakları ile ilgili önemli gelişmeler yaşanmıştır. Türk kadınının belediye seçimlerine seçmen ve aday olarak katılmalarını sağlayan “Belediye Kanunu” 3 Nisan 1930’da kabul edilmiştir. Bu kanunla kadınlar belediye seçimlerinde seçmen ve aday olma hakkını elde etmişlerdir. 26 Ekim 1933’te Köy Kanunu değişikliğiyle de kadınlara köylerde muhtar olma ve ihtiyar meclisine seçme hakları verilmiştir (Unat, 1979, 21-22). Bu yasal düzenlemelerle Türk kadını önemli siyasal kazanımlar elde etmiş ancak tek başına bu yasal düzenlemeler, kadının ulusal ve yerel siyasal katılımını hala beklenen düzeye ulaştıramamıştır. Türkiye’de kadınların seçme ve seçilme hakların olmasına karşın, parlamentoda ve yerel yönetimlerde temsil oranları son derece düşüktür. Türk kadınının kendilerine verilmiş olan haklardan yararlanabilmeleri için belirli bir eğitim düzeyinden geçmiş olmaları ve çalışma yaşamına girmeleri gerekmektedir. Bu ise kadın haklarının daha kuvvetli bir şekilde savunulmasını da beraberinde getirecektir (Ayata, 1998: 239-241).

Türkiye’deki durumu açıklamak için üç unsur üzerinde daha durulabilir. Bunlardan birincisi, kadınların kurumsal politikadaki “simgeselliği”, ikincisi kadınların yerel topluluk düzeyinde dahi toplumsal hareketliliğinin son derece sınırlı olması, üçüncüsü de kadın örgütlenmesinin yakın dönemlere değin yerel konuları ilgi alanı dışında bırakmış olmasıdır. Tek parti döneminden bu yana kadınların politikadaki varlığının ana eksenini simgeselliğin oluşturduğunu belirtmek gerekir. Açıktır ki, “vitrin oluşturma” tabiriyle de nitelendirilen simgesellik, çok büyük ölçüde ulusal politika düzleminde geçerlidir. Dolayısıyla, kadınların yerel politikada görece yokluğunun önemsenmeyişi bu unsura da bağlanabilir (Alkan, 2004: 76).

Bu açıdan yerel yönetimlerin sunduğu çoğu hizmet, düzenleme ve politika cinsiyet açısından tarafsız görünse de sonuçları açısından kadın yanlısı değildir. Bu sebeple kadınların yerel karar alma süreçlerine katılımı, bu süreçlere kadınların gereksinme ve sorunlarının yansıtılması için uygun kanalların oluşturulması, cinsiyet eşitsizliklerine ve farklılıklarına duyarlı bir perspektifle entegre edilmesi gerekmektedir (Tokman ve Kendirci, 2006: 21-22). Entegrasyonun öncelikli adımını ise kadınların kentsel yönetimlerde yer alması oluşturmaktadır. Ancak kadınların kentsel yönetimlerde yer almasında ciddi bir perspektif ve politika eksikliği göze çarpmaktadır. Çünkü kadınların yerel demokrasi ve kalkınmaya katılımına yönelik çabalar, bütünsel ve kalıcı olmaktan uzaktır (UNDP, 2007).

Türkiye’de yerel yönetimlerde var olan ve Batıdaki örnekleri ile pek örtüşmeyen kadınlarla ilgili birimlerin kadınların günlük sorunları ve taleplerini belediye meclislerinde tartışma gündemine getirmeleri 1980’li yılların ortalarından sonra görülmeye başlanmıştır. 1980 sonrası yerel yönetimlerde özellikle büyük kentlerde kadın meclis üye sayısı geçmişe oranla artmıştır (Kümbetoğlu, 2001: 273).

Türkiye’de 2009 yılı yerel yönetim seçim sonuçlarına bakıldığında belediye başkanlığı, meclis üyeliği ve il genel meclis üyeliğinde kadınların sayısı toplamda %2,5’i geçmemektedir (Tablo 1-1). Yerel meclislerde kadın oranı ortalaması Avrupa’da %24, Orta Amerika’da %24, Latin Amerika’da %26, Afrika’da %30 dolaylarındadır (KAGİDER, 2008:237).

Tablo 1-1: Mahalli İdarelerin Seçilmiş Görevlilerine İlişkin Bilgiler (2009)

Türü	Erkek	Oran (%)	Kadın	Oran (%)	Toplam
Belediye Başkanı	2.923	99,08	27	0,92	2.950
Belediye Meclis Üyesi	30.450	95,78	1.340	4,22	31.790
İl Genel Meclis Üyesi	3.269	96,74	110	3,26	3.379
Köy Muhtarı	34.210	99,81	65	0,19	34.275
Köy İhtiyar Meclis Üyesi	137.848	99,76	329	0,24	138.177
Mahalle Muhtarı	18.178	97,69	429	2,31	18.607
Mahalle İhtiyar Heyeti Üyesi	71.174	98,06	1.409	1,94	72.583
Toplam	298.052	98,77	3.709	1,23	301.761

Kaynak: MIGM verilerine dayanılarak hazırlanmıştır, 2011

Genel olarak bakıldığında yerel yönetimler de, kadın örgütlerini yerel siyasetin bir öznesi ya da birlikte çalışılacak ortak olarak görmek yerine, gönüllü işlerde emeğinden yararlanılacak hayırseverler gibi algılama eğilimindedir. Bununla birlikte, 2000'lerin başından itibaren, kadın örgütlerinin yerel siyasete önem vermeye başladığını, çok sayıda yerel kadın örgütünün kurulduğunu ve yerel yönetimlerle kadın örgütleri arasında yeni bir işbirliği alanının oluşmakta olduğunu görülmektedir. Bu işbirliğinin ürünleri olarak, giderek artan sayıda ortak projeler ve yeni kurumsal örgütlenmeler ortaya çıkmaya başlamıştır (KAGİDER, 2008: 239).

Sonuç olarak kadın-erkek eşitliğinin sağlanması açısından toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlayıcı yaklaşımların yerel yönetimlerin tüm faaliyetlerine katılmasında büyük önem vardır. Yerel halkın gündelik yaşamlarını etkileyen tüm politikaların, metotların ve araçların belirlenmesinde toplumsal cinsiyet bakış açısı hesaba katılmalıdır. Örneğin, toplumsal cinsiyet eşitliği kent plan ve politikalarına yerleştirilmeli, toplumsal cinsiyet duyarlı bütçeleme yapılmalıdır. Bu amaçla kadınların yerel tecrübeleri analiz edilmeli ve hesaba katılmalıdır. Yerel yönetimler eşitlik plan ve programları oluşturmalı, ayrıca bunların uygulanması için gerekli kaynağı ayırmalıdır.

1.5.4. Yerel Yönetimlerin Yetişkin Eğitimi Kapsamında Kadınlara Yönelik Oluşturdukları Politikalar

Türkiye’de kadınların eğitimi açısından örgün eğitimle birlikte yaygın eğitim türünün önemi büyüktür. Yaygın eğitim bilgi, beceri, meslek kazandırmaya ve bireysel ve toplumsal gelişmeyi sağlamaya yönelik tüm programlanmış eğitim etkinliklerini kapsar. Türkiye’de kadınları kapsayan yaygın eğitim etkinliklerinin çokluğu ve çeşitliliği dikkat çekicidir. Türkiye’de yaygın eğitim alanında en geniş teşkilatlanmaya sahip olan kurum, MEB’e bağlı Halk Eğitim Merkezleridir. Bu merkezlerde “Mesleki Teknik Eğitim, Sosyal Kültürel ve Okuma Yazma Kursları verilmektedir. Halk Eğitim Merkezleri’nin yanı sıra MEB Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü de yaygın eğitim hizmeti vermektedir. Ayrıca İŞKUR tarafından mesleki eğitimin, yeniden eğitimin ve hayat boyu öğrenimin gelişmesi amacıyla düzenlenen meslek edindirme kursları vardır. Bu kurslarda kadınların katılımı meslek gruplarına göre değişiklik göstermektedir. MEB’in mesleki ve teknik eğitim veren okul/kurumları aracılığıyla gerçekleştirdiği yaygın

eğitim etkinliklerine ek olarak pek çok sivil toplum rgütü gönüllü olarak kadınlara yönelik okuma yazma, beceri ve meslek edindirme kursları vermekte, belediyeler ücretsiz benzer kurslar düzenlemektedir (KSGM, 2008b: 21).

Belediyelerin verdikleri kurslar çok önemlidir çünkü Türkiye’de belirli kentsel alanlara ilişkin yapılan çok sayıda çalışma ve araştırma, “kadınların çoğunluğu için temel yaşam çevresi, ev ve yakın çevredir” önermesini doğrulamıştır. Yerel yönetimler yaşam çevremizle ilgili olarak mekansal, toplumsal, sosyo-kültürel, ekonomik, tüm ortak gereksinmelerimizi karşılamayı, ortak sorunları çözmeyi amaçlar. Kadınların ve erkeklerin yerel yönetimler tarafından sunulan sosyo-ekonomik ve mekânsal hizmetlerden yararlanmaları farklı düzenlemeler gerektirdiği gibi iki grubun ihtiyaçları, sorunları ve beklentileri de aynı değildir. Aynı şekilde “yerel hizmetler” ile ilgili politikalar ya da politika yokluğu, kadın ve erkekleri farklı biçimlerde etkiler (KADER, 2006: 5).

Belediyelerin kadınlara ilişkin hizmetleri 5393 sayılı kanununun 14/a maddesinde tanımlanmıştır. Buna göre nüfusu 50000’i geçen belediyeler, kadınlar ve çocuklar için koruma evleri ile okul öncesi eğitim kurumları açmakla yetkili kılınmıştır. 5216 sayılı kanunun 7. maddesinde ise Büyükşehir Belediyeleri, sağlık merkezleri kurmak, yetişkinler, yaşlılar, engelliler, kadınlar, gençler ve çocuklara yönelik her türlü sosyal ve kültürel hizmetleri yürütmek, meslek ve beceri kazandırma kursları açmakla görevlidir (<http://www.mevzuat.adalet.gov.tr/html/1525.html>).

Belediyelerin kadınlara yönelik politikaların başında eğitim etkinlikleri gelmektedir. Yetişkin eğitimi, kırdan kente yeni göç edenlerin ve kentlilerin kentsel mesleklere yöneltilmeleri, eğitilmeleri, iş edindirilmeleri, kentle bütünleşebilmeleri ve dolayısıyla kent kültürünü benimseyerek kentlileşebilmeleri, kısaca kentsel yaşama uyumda karşılaştıkları sorunların özömlenebilmesine yönelik tüm girişimler olarak tanımlanmaktadır. Görüldüğu gibi, belediyeler tarafından yerine getirilen yetişkin eğitimi kentlileşme, kente uyum ve entegrasyondan, kentte karşılaşılan tüm sorunların çözümüne yönelik girişimleri kapsayan oldukça geniş amaçlar taşımaktadır (Yıldız ve Akbaş, 2010: 552).

1980'li yılların ortalarına kadar kamu kuruluşları halk eğitimi sunumunda temel unsur olmuş, bu yıllardan sonra eğitimde özelleşme süreciyle birlikte fiili kurs ve dersaneler yaygınlaşmaya başlamış, kamu kuruluşları giderek ağırlığını kaybetmiştir. Kamu sektöründe halk eğitimi etkinlikleri büyük oranda Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı halk eğitim merkezleri tarafından verilmektedir. 1930 tarihli yasadan başlayarak yerel yönetim yasalarında yerel yönetime örgün ve yaygın eğitimle ilgili çeşitli görevler yüklenmesine karşın, yerel yönetimler daha çok örgün eğitim kurumları için bina ve çeşitli imkanların yapım ve onarımı gibi alanlarda eğitim kurumlarına katkıda bulunmuştur. 1990'lı yıllarda ise belediyeler doğrudan yetişkin eğitimi vermeye başlamışlardır (Alpaydın, 2007: 64).

Sosyal belediyeçilik anlayışının gelişmesiyle belediyelerin yetişkin eğitimine özel önem verdikleri görülmektedir. Merkezî yönetimin de liberalleşme dalgası içinde temel görevlerinde yetersiz kalmasıyla, boşluk belediyeler tarafından doldurulmaya çalışılmıştır. Belediyeler gerek halka hizmet etmek için gerekse yoksul kesimden daha çok oy almak için alt yapı yatırımlarına oranla, belediye bütçesine yük getirmeyen sosyal transferlere ağırlık vermişlerdir. Bu da daha çok, sosyal yardım ve sosyal hizmet gibi, belediyelere çok yük getirmeyen alanlarda gerçekleşmiştir (Aysan, 2007: 28).

Yerel yönetimlerin yetişkin eğitimi kapsamında verdikleri eğitimlerin amaçlarından bahsetmek gerekirse bunlar, işsizliğin önlenmesi, bireylerin alan bilgilerini güncel tutabilmeleri ve kendilerini geliştirebilmeleri, yaşlı, engelli, bakıma muhtaç bireylerin sosyalleşmesi ve kimseye ihtiyaç duymadan hayatını devam ettirebilmeleri, kentlere göç eden kişilerin kent kültürünü benimsemesi ve farklı topluluklar arasında kültürel uyumun sağlanabilmesi amacıyla dil ve sosyal uyum eğitimlerinin verilmesi, gönüllülük eğitimi kapsamında gönüllülerin uzmanlıklarını artıracak halkla ilişkiler, yönetim organizasyon vb. eğitimler, sağlık eğitimi kapsamında ilkyardım, diyet, egzersiz vb. eğitimlerin verilmesi, çevrenin korunması ve çevre bilinci oluşturma eğitimlerinin verilmesi, sanatsal eğitim anlamında kültürel katılımın sağlanması gibi faaliyetler sıralanabilir (Ersöz, 2007a: 55).

Belediyeler bölgelerindeki istihdam düzeyi üzerinde sınırlı düzeyde etkiye sahip kuruluşlardır. Bu kuruluşlar, mahalli düzeyde üretilen ürünlerin ve/veya bir üretim alanı

olarak bölgelerinin çekiciliğini arttırıcı tedbirler alabilir, özel sektör firmalarının ilgisinin çekilmesi için altyapıların iyileştirilmesinden, vergi muafiyetlerine ve daha çok doğrudan yardıma kadar bir dizi tedbire yönelebilirler. Yine, bölgesel eğitim imkanlarını geliştirerek sahip olacağı vasıflı insan gücü miktarı ile firmaların kuruluş; kaliteli kentsel hizmetleri ile de işgücünün yerleşim yerlerini seçme kararlarını etkileyebilecek tedbirler alabilirler (Gül, vd., 2007: 262-263).

Ancak, belediyeler daha çok yetişkin eğitim faaliyetleri ile bölgelerinde yaşayanların istihdam edilebilirliklerini artırıcı ve girişimci niteliklerini geliştirici etki yapabilirler. Bu bağlamda işgücüne nitelikli ve vasıf kazandıran belediye kursları istihdam edilebilirliği kolaylaştırıcı bir etkiye sahiptir. Çünkü işsizliğin önlenmesinde ve özellikle işini uzun süre kaybetmiş kişilerin iş piyasasına yeniden kazandırılması hususunda en etkili politika eğitim ve yeniden eğitimidir. Nitekim istihdam politikalarının birincil ayağını eğitim oluşturmaktadır (Murat, 2007: 198-200).

Sonuç olarak meslek edindirme ve sertifika kursları, kadınlara günlük yaşamlarında güçlenebilecekleri altyapıyı sağladığı oranda değerlidir. Bu nedenle, projelere sürdürülebilirlik kazandıracak kapasite geliştirme, proje döngüsü yönetimi gibi eğitimler sağlanmalı, meslek edindirme ve sertifika kurslarında, sertifikalandırmadan öteye, gelir getirici bir etkinliği de içerecek biçimde tasarlama, istihdamla entegrasyon ve bu gereksinime yanıt verirken cinsiyetçilikle de mücadele esas olmalıdır.

1.5.5. Belediyelerin Kadınlara Yönelik Eğitim Çalışmalarına Örnekler

Türkiye’de belediyelerinin çoğu kadınlara yönelik eğitim verme alanında kapsamlı çalışmalar yapmakta ve yetişkin eğitimi giderek kurumsal bir nitelik kazanmaktadır. Yetişkin eğitimi alanındaki en önemli yerel yönetim faaliyeti okuma-yazma ve sanat ve meslek edindirme kurslarıdır. Meslek ve sanat edindirme amacıyla kurulan bu organizasyonlarda binlerce yetişkin eğitim görmektedir. Bu kurslar öncelikle büyükşehir belediyeleri tarafından kurulmuşlardır.

Bu kurslardan ilki Ankara Büyükşehir Belediyesi tarafından açılan Belediye Meslek Edindirme Kursları’dır (BELMEK). BELMEK toplumda kültür, sanat ve estetik bilincini yaygınlaştırmak, kültürel zenginliklerimizin korunup geliştirilmesine katkıda

bulunmak, kadınları yeni bilgi ve becerilerle donatarak meslek sahibi yapmak, aile ekonomilerini güçlendirmek, kadınlarımıza birlikte yaşama ve planlı çalışma alışkanlığını kazandırmak, toplumda dostluk, dayanışma ve güven duygusunu pekiştirmek, boş zamanların verimli bir şekilde kullanımını sağlamak amacıyla 1994 yılında “Her ev bir atölye olacak” sloganıyla açılmıştır. 2010-2011 kurs döneminde BELMEK, 436 usta öğretici ile 6 ana merkez ve 147 kurs yerinde 32 branşta meslek edindirme ve el beceri kursları düzenlemektedir (www.ankara.bel.tr).

İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından kurulan İstanbul Büyükşehir Belediyesi Sanat ve Meslek Eğitimi Kursları (İSMEK) 1996 yılında kurulmuştur. İSMEK 2012 yılı itibariyle 28 alan ve 181 branşta kurs vermektedir. 2011-2012 yılında eğitim gören kursiyer sayısı 185.585'tir. İlk kurulduğu günden itibaren İSMEK'ten eğitim alan kursiyer sayısı toplamda 1.177.000'e ulaşmıştır. Bu sayı ise İSMEK'in sloganında olduğu gibi Türkiye'nin en büyük “halk üniversitesi” olduğunu ispat etmektedir (İSMEK Haber Bülteni, 2012: 4-5).

İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin alt gelir grupları, özellikle kadınlar ve gençlere yönelik olarak hazırladığı İzmir Büyükşehir Belediyesi Meslek Edindirme ve Beceri Kursları (İZMEB) herhangi bir sebeple örgün eğitimden yoksun kalmış ya da eğitimini yarıda bırakmış insanların özellikle kadınların ve gençlerin mesleki ve sosyal gelişimlerine katkı sağlamayı hedeflemiştir. İZMEB, 2006 yılında kursiyerlerine kaliteli ve nitelikli eğitim verme yolunda çalışmalara başlamıştır. 2012 yılı itibariyle 9 kurs merkezinde 32 branşta açılan kurslarla faaliyetlerini sürdürmektedir (<http://izmeh.izmir.bel.tr>).

Bu kursların yanı sıra Bursa Büyükşehir Belediyesi'nin açtığı Bursa Büyükşehir Belediyesi Meslek Edindirme Kursları (BUSMEK) 2011-2012 eğitim döneminde 67 farklı branşta, 12 kurs merkezinde yaklaşık 15.000 Bursalı kursiyere sanat ve meslek eğitimi vermiştir. 7 yılda toplam 50000 kişi BUSMEK kurslarında eğitim görmüştür (<http://busmek.bursa.bel.tr>).

Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Daire Başkanlığı bünyesinde 2005 yılında kurulan ve bir Meslek ve Sanat Eğitimi Kurumu olan Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Meslek ve Sanat Eğitimi Kurslarında (KO-MEK) bayan ağırlıklı (%73) bir eğitim verilmektedir. 2012 yılı itibariyle 140 ayrı branşta yaklaşık 50 bin kursiyere

eğitim verilen KO-MEK’de toplamda 250000 kursiyer eğitim grmuştr (<http://www.komek.org/>).

Sakarya Büyükşehir Belediyesi Sanat ve Meslek Eğitimi Kursları (SAMEK), yaş, eğitim düzeyi, cinsiyet, din ve dil farkı gözetmeksizin herkese mesleki, sosyal ve kültürel bilgi ve beceriler kazandırmak ya da mevcut bilgi ve becerilerini geliştirmek amacıyla kurs hizmeti sunduğunu belirtmektedir. SAMEK 12 kurs merkezinde toplam 41 branşta kurs vermektedir (<http://www.sakarya.bel.tr/hizmetler.php?id=29>).

Kayseri Büyükşehir Belediyesi’nin 2004 yılında açtığı Kayseri Büyükşehir Belediyesi Sanat ve Meslek Edindirme Kurslarında (KAYMEK) başta sanat ve mesleki eğitim alanında olmak üzere, kursiyerlerin eğitimi için ihtiyaç duyulan alanlarda hizmet verilmektedir. Bunun yanı sıra eğitimi tamamlayıcı, kişisel becerileri artırıcı, kursiyerleri kent kültürüne kazandıran ve onları hayata hazırlayan çalışmalar yapılmaktadır. Kurs eğitimleri 22 alan ve 48 branştan oluşmaktadır. Kurslar cretsiz olup kurs sresinin bitiminde İl Milli Eğitim Müdürlüğü’nce yapılan sınavlarda başarılı olan kursiyerlerimize MEB onaylı sertifika verilmektedir (<http://www.kaymek.com>).

Büyükşehir belediyelerinin yanı sıra, büyükşehir olmayan belediyelerinin de meslek edindirme kursları vardır. Bunlardan Yalova’ya yakın belediyeler arasında Kütahya Belediyesi’nin İşKUR ve Meslek Eğitim Müdürlüğü destekli daha çok inicilik, hediyeelik eşya üzerine 12 adet kurs açıldığı görülmektedir (<http://www.kutahya.bel.tr/>).

anakkale Belediyesi de tıpkı Kütahya’da olduğu gibi İşKUR destekli telkari, tahta oyuncak yapma gibi istihdama yönelik kurslar açmaktadır (<http://www.canakkale.bel.tr/>).

Balıkesir Belediyesi ve Halk Eğitim Merkezi işbirliğiyle düzenlenen Balıkesir Meslek Edindirme Kursları (BELMEK), 4 merkezde, 16 branşta kurs vermektedir (<http://www.balikesir.bel.tr/Default.aspx>).

Sivas Hanımlar Kültür Merkezi 2008 yılında Sosyal Yardım İşleri Müdürlüğü bünyesinde kurulmuş ve kuruluşundan bu yana sosyal ve kültürel alanlarda çok yönlü faaliyetler göstermiştir. Sivas’ta yaşayan kadınların karşılaştıkları sorunlara çözüm bulma, onlara danışmanlık yaparak gerekli mercilere yönlendirme ve kadınlarımızın

kendilerini geliştirmelerine destek sağlayacak eğitim faaliyetlerini gerçekleştirme gibi konularda hizmet vermektedir. 17 personelle yoluna devam eden bu merkezde 5 farklı alanda toplam 53 branşta kurslar düzenlenmektedir (<http://www.sivashkm.org/default.asp>).

Burada birkaç rneği verilen kurslar Türkiye’de birçok belediye tarafından yürütülmektedir. Bunlardan bir kısmı belediye imkanları ile çalışma yaparken bir kısmı İŞKUR destekli çalışmalarını sürdürmektedirler.

BÖLÜM II: BİR SOSYAL POLİTİKA ARACI OLARAK YEREL YÖNETİMLERİN KADINLARA YÖNELİK FAALİYETLERİ: YALOVA BELEDİYESİ KARANFİL EVLERİ (KE) ÖRNEĞİ

2.1. Yalova İlinin Sosyal Dokusunda Kadının Yeri

Kurtuluş Savaşı döneminde Kafkasya ve Balkanlar, Cumhuriyet döneminde ise Türkiye'nin her bölgesinden göçlerin olması ve son yıllarda da Güneydoğu Anadolu Bölgemizden yoğun göçlerin olması, nüfusun oldukça farklı gelir düzeyine sahip insanlardan oluşmasına ve Yalova'nın farklı bir kültürel ve kozmopolit yapıya bürünmesine yol açmıştır. Yalova İli devamlı göç alan bir ildir. Türkiye'nin her bölgesinden göç alması sonucunda özellikle il olmasının da etkisiyle son yıllarda nüfusta büyük bir artış yaşanmış, 17 Ağustos 1999 Doğu Marmara Depremi ile bu göç bir ölçüde azalmıştır. Yalova'da 203.741 nüfusun 102.079'unu kadınlar oluşturmaktadır. (2011) Yalova'da yetişkin okuryazarlık oranı (15 ve üzeri yaş) % 96,7'dir (Türkiye % 94,0). Kadınların okuryazarlık oranı ise %94,85'tir (Türkiye %90,13) (Yalova Valiliği, 2011). İŞKUR'un meslek edindirme amaçlı yaygın eğitim programlarından yararlananların sayısı 246, kursları bitiren kişi sayısı 4.605 kişi, kurs başına düşen kişi sayısı ise 18,7'dir (Yalova Valiliği, 2012).

2.2. Karanfil Evlerinin Kuruluş Süreci ve Yasal Dayanakları

Bütünsel bir yapı dahilinde sosyal politikaların belirlenmesi ve uygulamasında devletin merkezde ve yerelde örgütlenmiş olan pek çok kurum ve kuruluşu ile birlikte belediyeler de önemli görevler üstlenmişlerdir. Halkın katılımının sağlanması, bürokrasinin azaltılması ve yerel olanaklardan yararlanılması gibi yönleriyle merkezi yönetime göre bazı avantajları bulunmaktadır. Belediyelerin başlıca görevleri, fiziki mekanları düzenlemenin ötesinde, halkın yaşam kalitesini yükseltmek, kimsesiz, yoksul, engelli, yaşlı, kadın ve çocukları gözetmek, yersiz yurtsuzlara iş bulmak ve korumaktır. Bir diğer ifade ile belediyeler bir anlamda sosyal iyileştirme işlevlerini de üstlenmiş durumdadırlar. Belediyelerin faaliyetleri halkın günlük yaşamını doğrudan etkilediği için sosyal hizmetler alanındaki çalışmaları amacına ulaştıracak projelerin gerçekleştirilmesinde belediyelere önemli görevler düşmektedir.

Son yıllarda artan kentleşme, göç, yüksek enflasyon, gelir dağılımındaki bozukluk, yoksulluk ve aile yapısındaki değişimler gibi nedenler, sosyal yardım ve sosyal hizmete olan ihtiyacı arttırmış, özellikle 1999'daki Marmara, Bolu, Düzce depremleri, sosyal yardım kurumlarına olan ihtiyacı ortaya çıkarmış ve bu durum mevcut kurumların bu konuda ne denli yetersiz kaldığını ve bu kurumlara olan ihtiyacın önemini gözler önüne sermiştir (Güzel ve Okur, 2002: 567).

Yalova Belediyesi 2010-2014 Yıllarını Kapsayan Stratejik Planında özellikle kadınlar ve gençler olmak üzere tüm Yalovalıların kültürel ve sanatsal yeteneklerinin geliştirilerek; yeni sanatçılar ve zanaatkarlar yetiştirilmesine katkıda bulunulması ve bu çerçevedeki üretimlerinin değerlendirilmesine yönelik çalışmalar yapılması öngörülmüştür (Yalova Belediyesi, 2011: 13). Bu çerçevede özellikler Karanfil Evlerine büyük görev düşmektedir.

Karanfil Evleri 8 Ağustos 2002 tarihinde Almanya'nın RPR Hift E.V kuruluşu ve Yalova Belediyesi'nin işbirliğiyle açılmış bir yaygın eğitim kurumudur. Yaygın eğitim, bilgi, beceri, meslek kazandırmaya ve bireysel ve toplumsal gelişmeyi sağlamaya yönelik tüm programlanmış eğitim etkinliklerini kapsar. Türkiye'de kadınları kapsayan yaygın eğitim etkinliklerinin çokluğu ve çeşitliliği dikkat çekicidir. MEB'in mesleki ve teknik eğitim veren okul/kurumları aracılığıyla gerçekleştirdiği yaygın eğitim etkinliklerine ek olarak pek çok sivil toplum örgütü gönüllü olarak kadınlara yönelik okuma yazma, beceri ve meslek edindirme kursları vermekte, belediyeler ücretsiz benzer kurslar düzenlemektedir. Ayrıca İŞKUR tarafından mesleki eğitimin, yeniden eğitimin ve hayat boyu öğrenimin gelişmesi amacıyla düzenlenen meslek edindirme kursları vardır. Bu kurslara kadınların katılımı meslek gruplarına göre değişiklik göstermektedir.

KE'lerin yasal dayanakları ise şu şekilde sıralanabilir.

1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nda "Fertlerin genel ve mesleki eğitimlerinin hayat boyunca devam etmesi esastır. Gençlerin eğitimi yanında, hayata ve iş alanlarına olumlu bir şekilde uymalarına yardımcı olmak üzere, yetişkinlerin sürekli eğitimini sağlamak için gerekli tedbirleri almak da bir eğitim görevidir (Madde 9) " ifadesiyle eğitim de sürekliliğe vurgu yapılmıştır (<http://mevzuat.meb.gov.tr/html/88.html>).

3797 sayılı Milli Eğitim Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un 18. maddesinde b fıkrasında Çıraklık ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü'nün görevleri arasında "Örgün eğitim sistemine girmemiş, herhangi bir eğitim kademesinden ayrılmış veya bitirmiş vatandaşları yaygın eğitim yoluyla genel veya mesleki ve teknik öğretim alanlarında eğitmek" de sayılmıştır (<http://mevzuat.meb.gov.tr/html/73.html>).

5393 sayılı Belediyeler Kanunu'nun 14. maddesinde belediyelerin görev ve sorumlulukları arasında "...kültür ve sanat, turizm ve tanıtım, gençlik ve spor; sosyal hizmet ve yardım, nikah, meslek ve beceri kazandırma; ekonomi ve ticaretin geliştirilmesi hizmetlerini yapar veya yaptırır..." ibaresi yer almaktadır (<http://www.mevzuat.adalet.gov.tr/html/1525.html>).

Milli Eğitim Bakanlığı Çıraklık Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü Yaygın Eğitim Kurumları Yönetmeliği'nin 8. maddesinde yaygın eğitim etkinliklerini yürüten halk eğitimi merkezlerinin görevleri arasında, "Diğer resmi kurum ve kuruluşlar, belediyeler, dernekler, meslek odaları, vakıflar ve gönüllü kuruluşlarca halka açık ücretsiz düzenlenecek yaygın eğitim amaçlı kurslarla ilgili kurs açma, öğretime başlama, denetim, rehberlik, gözetim, sınav ve benzeri konulara ilişkin iş ve işlemleri yürütmek, gerekli eş güdümü sağlamak" ifadesi yer almıştır (http://mevzuat.meb.gov.tr/html/26080_0.html).

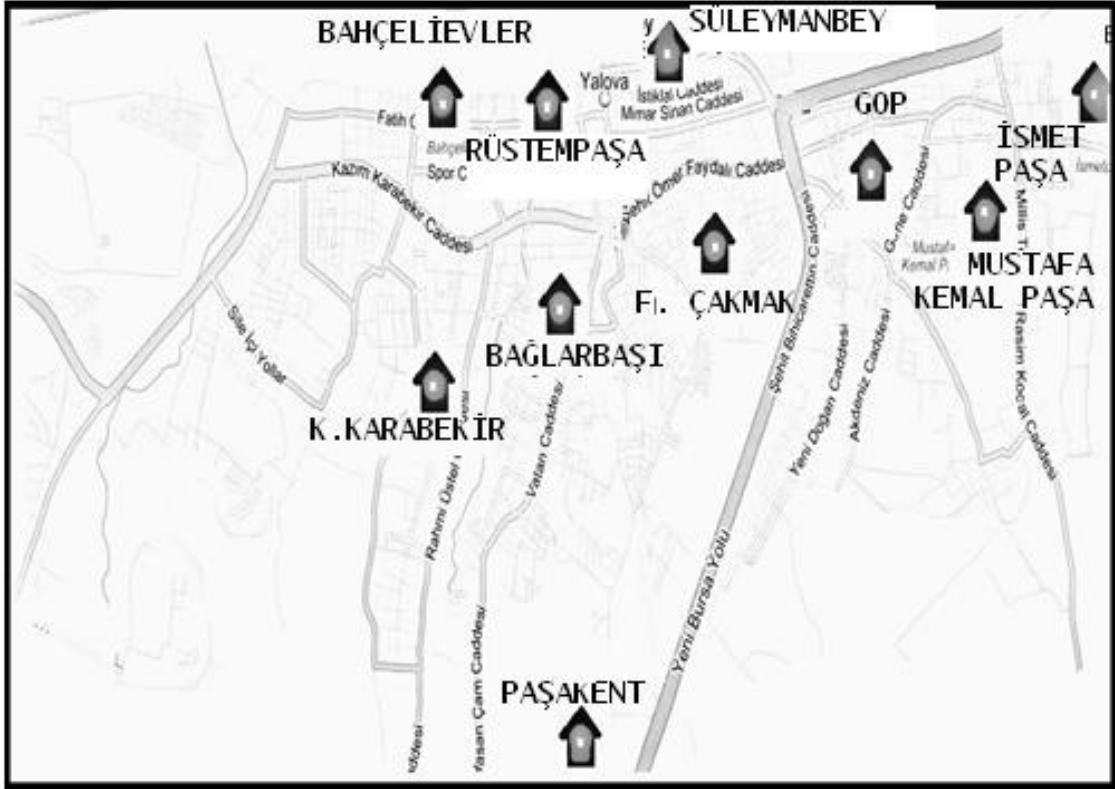
Bu yasal dayanaklarla birlikte yaygın eğitimle ilgili Milli Eğitim Bakanlığı'nın 1996/ 60 ve 1997/85 sayılı genelgeleri ve 14 Şubat 2006 tarih ve 26080 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Milli Eğitim Bakanlığı Yaygın Eğitim Kurumları" Yönetmeliği de KE kursları gibi yaygın eğitim veren kursların yasal dayanaklarını oluşturmaktadır (<http://www.meb.gov.tr/mevzuat/liste.asp?ara=7&Submit=Listele>).

2.3. Karanfil Evlerinin Genel Yapısı, Fiziki Şartları ve Organizasyon Şeması

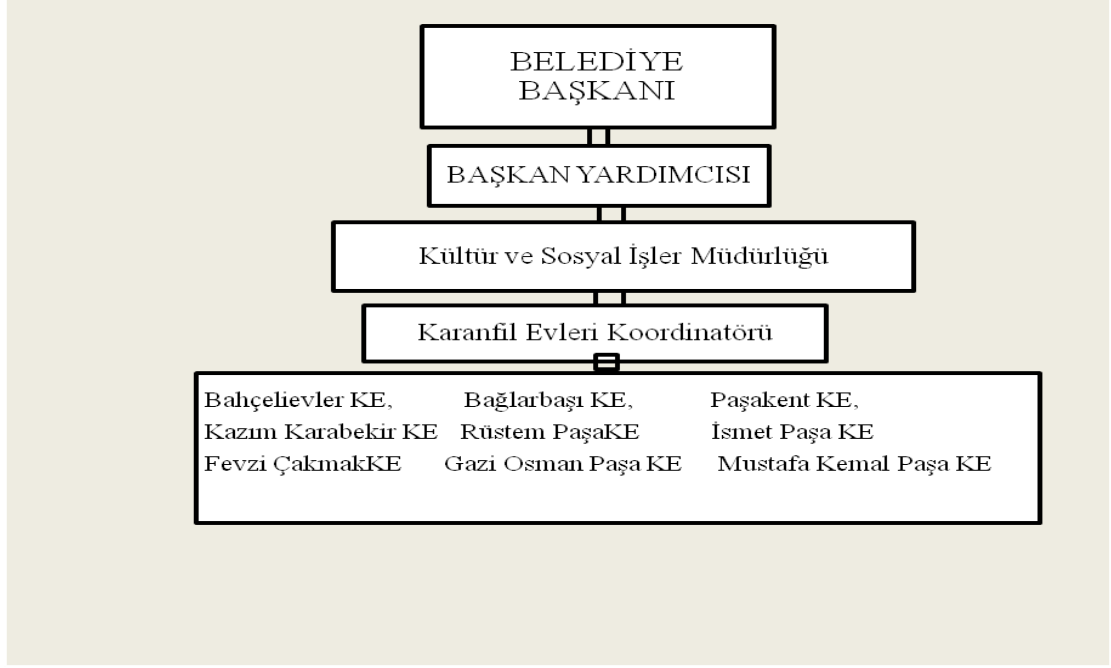
Karanfil Evlerinin 10 mahallede şubesi bulunmaktadır. Bu şubeler Şekil 1'de görüldüğü üzere Yalova'ya dağılmış bir durumdadır. Bu şekilde kurslara katılmak isteyenlerin kolayca kurs merkezlerine erişimleri sağlanmıştır.

KE kurslarının başında Yalova Belediye Başkanı vardır. Sonra Kültür İşlerinden Sorumlu Başkan Yardımcısı, Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü ve son olarak da Karanfil Evleri Koordinatörü gelmektedir. Her bir KE'nin bir koordinatörü vardır. Bu koordinatörler buldukları KE'lerde düzeni sağlama, kurslara kayıt yapma, şikayetleri değerlendirme gibi yetkileri vardır. Bununla birlikte KE koordinatörlerine yardım eden gönüllü mahalle temsilcileri vardır. Bu gönüllüler kursiyer adayları ile KE arasında köprü görevi görmektedirler (Şekil 2).

Şekil 1: Yalova İl Haritasında Karanfil Evlerinin Dağılımı

Şekil 2: Karanfil Evleri Organizasyon Şeması

Tablo 2-2: Karanfil Evleri Şubelerinin Fiziki Şartları

	Bahçelievler	K. Karabekir	Rüstempaşa	Bağlarbaşı	F. Çakmak	M. Kemalpaşa	İsmetpaşa	Süleymanbey	Paşakent	GOP	Toplam
Kat	3	1	1	1	2	1	2	1,5	2	1	15,5
Oda	13	5	5	5	9	4	5	7	7	5	65
Spor salonu	1	1	0	0	1	1	1	1	1	1	8
Atölye	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Kreş	1	0	0	0	1	1	1	1	1	1	7
Mutfak kantin	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10
WC	4	3	1	1	2	2	3	1	2	2	21
Duş	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Personel	12	2	2	3	4	5	3	3	3	2	39
Öğretmen	16	3	3	4	5	4	4	4	4	6	53

KE şubelerinin fiziki şartları Tablo 2-2’de görülmektedir. Buna göre toplam 65 odada-sınıfta 53 öğretmen 39 personelle eğitim faaliyetleri yürüten KE’nin toplam 7 adet de

kreşi bulunmaktadır. Ayrıca 8 spor salonunda kadınlara yönelik spor kursları düzenlenmektedir. KE yetkililerinin söylediklerine göre KE'lerin en büyük problemi bina ve derslik olarak görünmektedir. 2012 yılında MEB ve Belediye arasında yapılan antlaşma gereğince MEB'e bağlı okullarda çocukların eğitim görmedikleri boş zamanlarda, bu mekanları ve spor salonlarını KE kullanabilecektir. Bu gerçekleştiği takdirde KE'lere katılımın da artacağı ve daha güzel şartlarda kurslar verileceği söylenebilir.

KE'lerde MEB'e bağlı Halk Eğitim Merkezleri ve Milli Eğitim Müdürlükleri kadrolarında bulunan öğretmenler veya -ilgili meslekte öğretmen bulunamaması halinde- dışarıdan temin edilen eğitici/öğreticiler eliyle eğitimleri vermektedir. Başta belediyeler olmak üzere STK'lar ise kendi imkanları veya gönüllü katılımcı olarak katılan ve/veya MEB'e bağlı kurum/kuruluşlarda çalışan eğitici/öğreticiler yoluyla bu eğitimleri vermektedir.

2.4. Karanfil Evlerinde Açılan Kurslar ve Karanfil Evleri'nin Hedef Kitlesi

Mahallelerde bulunan Karanfil Ev binalarında bayanlara yönelik kurslar, eğitimler ve spor aktiviteleri yer almaktadır. Kursiyerlere; bilgisayar operatörlüğü, bilgisayarlı muhasebe, okuma yazma, diksiyon, İngilizce, giyim, dans, vb. kurslar ücretsiz olarak verilmektedir. Bayanlara yönelik verilen eğitimler arasında da; ilk yardım, aile planlaması, kanser ve teşhis yöntemleri, psikolog eşliğinde psikolojik destek ile yaşam ve mutluluk seminerleri, tüp bebek ve tedavi yöntemleri, sağlıklı beslenme, kadın hakları ve vatandaşlık eğitimi yer almaktadır. Karanfil Ev spor faaliyetleri içerisinde; fiziksel rahatsızlıkları olan 50 yaş ve üzeri bayanlara yönelik özel sağlık grubu, hafta içi her sabah sahilde yürüyüş yapanlar için sağlık ekipleri ve spor eğitmeni eşliğinde spor yaptırılmaktadır. Ayrıca sportif etkinlikler arasında doğa yürüyüşü ve kursiyerlerin katıldığı açık hava sporu ile dans dersleri gerçekleştirilmektedir. Yaz aylarında Karanfil Ev binalarında çocuklara yönelik yaz okulu açılmaktadır. Kurslarını başarıyla bitiren kursiyerlere Milli Eğitim Bakanlığı'ndan onaylı sertifika verilmektedir.

Karanfil Kadın İstihdam Atölyesi'ndeki eğitimlere katılan bayanlara; tekstil, seramik, takı tasarım ve aşevi olarak ayrı dallarda eğitim verilmektedir. Atölye eğitimleri İŞKUR

destekli olup, bayanlar günlük yaptıkları ürünlerin satışlarından kazanç sağlamaktadırlar. Ayrıca bu kurslardan Yalova'ya ait özel hediyelik eşyalarda yapılmaktadır.

Kadının evi dışında çalışması, aileye olan katkısının yanı sıra sorunları da beraberinde getirmektedir. Çalışan kadının temizlik, yemek bulaşık gibi işleri dışında evdeki en önemli sorumluluğu çocuk bakımındır. Kadının çifte yükümlülüğü çocuk sahibi olmasıyla daha da ağırlaşmakta, vakit darlığı ve yorgunluğu sebebiyle çocuğu ile yeterince ilgilenemeyen kadın çaresizliğin yarattığı psikolojik baskı ile durumu ailenin diğer fertlerine de isteyerek veya istemeyerek yansımaktadır (Külahçı, 1990). Bunun en aza indirgenmesi için Karanfil Evleri'ne gelen kadınlar çocuklarını ücretsiz olarak kreşe bırakabilmektedir.

Eğitim ve öğrenim alanında tüm dünyada yaşanan hızlı ilerleme ve gelişmelere rağmen, dünyanın pek çok bölgesinde kadınların eğitimi hala bir sorun teşkil etmektedir. Kadınlar ve kız çocukları eğitim fırsatlarından erkeklere oranla daha az yararlanmakta, toplumsal cinsiyete dayalı eşitsizlikler devam etmektedir. Oysa kadınların ekonomik, sosyal, kültürel ve siyasal yaşamdaki konumlarını güçlendirmek, hak, fırsat ve imkânlardan eşit biçimde yararlanmalarını sağlamakla mümkün olacaktır. Kadınların eğitime olan erişimlerinin iyileştirilmesi, sadece kadınların kendi gelişimine ve refahına katkı sağlamakla kalmayıp ülkenin ekonomik potansiyelini de arttıracaktır.

2.5. Karanfil Evlerinin Diğer Etkinlikleri

KE'de verilen kurslar haricinde, konunun uzmanları ile bayanlara yönelik eğitimler verilmektedir. Bu eğitimler arasında da; ilk yardım, aile planlaması, kanser ve teşhis yöntemleri doğum koçu eşliğinde doğuma hazırlık, beslenme ve obezitenin önlenmesi etkin beslenme teknikleri, sigara ve kalp sağlığı, böbrek hastalıkları psikolog eşliğinde birebir psikolojik destek ile genç ile iletişim, çocuk yetiştirme tutumları, iletişim, yaşam ve mutluluk, sosyal hizmetler uzmanları ve avukatlar eşliğinde; kadının anayasal hakları eğitim programı, kadın ve insan hakları, benim ailem vb. eğitimler verilmektedir. Ayrıca mahallerde yılda iki kez göz taraması ve düzenli olarak diyabet ölçümleri yapılmaktadır.

Yalova Belediyesi Karanfil Ev faaliyetleri kapsamında yaz döneminde Karanfil Ev Şenliği yapılmaktadır. Bu şenliklerde bayanların yıl boyunca süren kurslarda öğrendikleri el emeği ürünleri sergilenmekte ve sergilenen ürünlerin satışından ev ekonomilerine katkı sağlanmaktadır. Bir hafta süren bu şenlikte, ev hanımlarının standartlarda yaptıkları ürünleri sergilemesi, satış yapan bayanların aynı zamanda müzik, spor, konser, söyleşi, dans ve daha birçok aktivitelerin de yer aldığı etkinliklerle sosyalleşmeleri ve sıcak ilişkiler kurmalarına da imkân sağlanmaktadır.

Bunlardan başka bir de Karanfil Evleri Dergisi çıkarılmaktadır. İlk sayısı Mart 2010 tarihinde çıkan Karanfil Evleri Dergisi Yalova Belediyesi'nin iki ayda bir çıkan dergisidir. Dergide Yalova Belediyesi'nin yaptığı ve planladığı tüm projeler, etkinlikler ve hizmetler yer almaktadır.

Karanfil Evleri çalışanları, mahalle sorumluları ve komisyonlardaki Üyeler yılın belirli dönemlerinde kampanyalar düzenlemektedirler. Kitap Toplama Kampanyasında evlerde bulunan ve kullanılmayan kitaplar toplanarak ihtiyaç sahibi okullara ulaştırılmaktadır.

Mahalle sorumlu personeli ve gönüllüler aracılığı ile toplanan ikinci el giysi ve eşyalar depoda saklanmaktadır. Bu giysi ve eşyalar yıkanıp, ütülenip askılara, raflara yerleştirilerek ihtiyaç sahiplerine ücretsiz verilmektedir. Özellikle bayram ve okul öncesi gibi zamanlarda giysi ve okul kıyafet ve gereçleri çok sayıda tüketilmektedir. Ayrıca her yıl yaz aylarında düzenlenen Karanfil Evleri Şenliği'nde stant açılarak ikinci el ürünler orada satışa sunulmakta, satışlardan elde edilen gelir de ihtiyaç sahibi bayanlara verilmektedir: Oyuncak toplanması vb. gibi çeşitli kampanyalar yapılarak çevre ve geri dönüşüm bilincinin aşılması sağlanmaktadır.

BÖLÜM III: YALOVA BELEDİYESİ KARANFİL EVLERİ ARAŞTIRMASI

3.1. Araştırmanın Amacı ve Hipotezleri

Kadının görevleri tartışıldığında ilk akla gelenler annelik ve ev kadınlığıdır. Oysa dünya kurulu beri kadın annelik ve ev işlerinin yanı sıra üretim hayatına da katkıda bulunmuştur. İlkel toplumlarda olduğu gibi, gelişmiş toplumlarda da kadın gerek evin içinde, gerekse evin dışında ekonomik yaşamda aktif bir rol oynamıştır. Ailenin yiyecek ve giyeceklerini hazırlamak, ev işlerini yürütmek, gerektiğinde onarım yapmak, her dönemde kadının evin içinde yaptığı faaliyetler arasında yer almıştır. Evin dışında, tarım öncesi devirlerde bitki ve meyve toplamak, bitki toplayıcısı olarak ailenin geçimine yardımcı olmak, tarım ile uğraşan toplumlarda da toprağı ekip, biçmek ve işlemek, kadından beklenen işler arasında sayılmıştır. Görüldüğü gibi kadının üretim hayatında görev alması insanlık tarihi kadar eskidir. Ancak kadının evinin dışında, ücretli olarak çalışması, oldukça yeni bir olgudur (Razon, 1983:1).

Günümüzde ekonomik ve psikolojik bazı sorunlar kadınların iç ve dış dünyasını etkilemektedir. Daha iyi bir yaşam ve yaşam kalitesinin artması, bireylerin kendilerini geliştirmelerinde olumlu etki oluşturmaktadır. Halka en yakın yönetim birimi olarak yerel yönetimler sosyal ve ekonomik bölüşüm mekanizmalarına yetişkinleri dahil etme imkânı sağlayan eğitim etkinliklerini en yerinde ve etkili biçimde uygulayabilecek kurumlardır. Kaliteli yaşam düzeylerinde mutlu bireyler oluşmakta ve bu oluşum her alanda verimliliği arttırmaktadır. Bu bağlamda sosyal belediyecilik adına oluşturulan Karanfil Ev Projesinin Yalova’da ki kadınların yaşam kalitesine etkisi sosyolojik, psikolojik, ekonomik olarak değerlendirilecektir.

Araştırma genel hipotez olarak; “Belediyelerin kadınlara yönelik yapmış olduğu faaliyetler kadınların toplum içerisinde daha aktif olmasını sağlamaktadır ve sosyal, psikolojik, ekonomik olarak yaşam kalitesini olumlu yönde etkilemektedir” cümlesi üzerine oturtulmuştur.

Alt hipotezler olarak da;

- KE'ye kurslara gelen bayanların yaşı arttıkça kurslara katılım oranı da artmaktadır.
- Yalova göç alan bir şehir olduğu için KE'ye gelen kursiyerlerin bir kısmı kırsal kesim, bir kısmı yurtdışı doğumlu olup Yalova'ya göç etmiştir.
- Yalova'da kalma süresi arttıkça KE'ye kursa gelme oranı da artmaktadır.
- KE'ye kurslara daha çok evli bayanlar rağbet etmektedir.
- KE'ye kursa gelen bayanların katılımına çocukları ve eşleri engel oluşturmaktadır.
- Kurslara bedensel özürlü bayanlar katılamamaktadır.
- Kursiyerlerin aile gelirleri göz önüne alındığında orta veya alt sınıf düşük gelir grubuna mensupturlar.
- KE'ye sosyal güvencesi olmayan kadınlar katılmaktadır.
- Kurslara gelen bayanların büyük çoğunluğu ev hanımı olup bireysel geliri yoktur.
- Kurs mesafesinin uzak olması kurs katılımını düşürmektedir.
- KE'ye gelen bayanların kursların varlığını ilk olarak komşularından ya da arkadaşlarından duyma oranı belediyenin tanıtım çalışmalarından duyma oranından daha fazladır.
- KE kurslarına gelen bayanların kurslara gelmeleriyle birlikte sosyal çevreleri gelişmektedir.
- KE kursları, buralara gelen bayanların hayatlarında olumlu yönde değişikliğe yol açar.
- KE kurslarına katılan bayanlar psikolojik olarak rahatlayıp mutlu olurlar.
- KE kursları, bu kurslara katılan bayanların özgüvenini artırır.
- KE kurslarına gelen bayanlar aldıkları bu hizmetten memnundurlar.
- KE'ye gelen bayanlar bu kurslardan memnun oldukları için çevrelerine gönül rahatlığıyla tavsiye ederler.

3.2. Araştırmanın Yöntemi

KE kursiyerlerinin özelliklerini ve profilini ortaya koymak amacıyla kursiyer kadınlara anket çalışması uygulanmıştır. Anket yönteminin seçilme amacı ise, kısıtlı zaman içinde belirli sorular üzerine yoğunlaşarak detaylı bilgi elde etmektir. Anketler yüz yüze görüşme yöntemi ile serbest tesadüfi olarak uygulanmıştır. Katılımcılara anketi uygularken Yalova Üniversitesi Sosyal Hizmet Bölümü birinci sınıf öğrencilerinden yardım alınmıştır. Anketlere başlanmadan önce tüm kurs merkezlerinin hangi mahallelerde olduğu, kursiyer sayılarına, kurs çeşitlerine ulaşılmış ve bu kursların hangi günlerde olduğu tespit edildikten sonra her mahalleye katılan kursiyerlerin %30'u alınıp bu oranda her bir mahallede bulunan kurs türlerine dağıtılmıştır. Bu şekilde daha geçerli sonuçlar elde edilmeye çalışılmıştır. Ancak anket yapımı sırasında birkaç defa kurs görevlilerinin kendi keyiflerine göre anketi durdurma girişimleri sebebiyle evrenin %25'ine ulaşılmıştır. Yaşanılan bu olumsuzluklara rağmen ulaşılan bu örneklem gereken kişi sayısına ulaşmıştır.

Araştırmada 57 sorudan oluşan anket formu hazırlanmıştır. Anket formundaki sorular 7 bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, "Kişisel Bilgiler" başlığı altında doğum yeri, göç ettiği yer, Yalova'da ne kadar süredir yaşadığı, yaşı, medeni hali, eğitim, çocuk, aile yapısı, bedensel özür ile ilgili sorular sorulmuştur. İkinci bölümde, "Ekonomik Durum Bilgileri" başlığı altında mesleği, kişisel ve aile geliri, sosyal güvencesi soruları sorulmuştur. Üçüncü bölümde, "KE Kursları, Kurslarla Tanışma ve Kurslara Katılma durumu" başlığı altında katıldığı kurslar, açılmasını istediği kurslar, KE'yi ilk nasıl duyduğu, kurslara katılırken bir engelle karşılaşmış mı, kurs ve ev arasındaki mesafe, kurslara kiminle geldiği ve kurslara ne zamandır katıldığı ile ilgili sorular sorulmuştur. Dördüncü bölümde "KE'nin Sosyal Hayata Katkıları" başlığı altında KE'lerde arkadaş edinip edinmediği, bu arkadaşlarla ne sıklıkla görüştüğü, kursların bireyin hayatında değişime sebep olup olmadığı ile ilgili sorular sorulmuştur. Beşinci bölümde "KE'ye Katılma Amacınız ve KE'den Beklentileriniz" başlığı altında kurslara katılma nedenleri, beklentileri var mı, beklentilerini karşıladı mı, kurs bilgilerini kullanabiliyor mu, sağlık ve diğer sorunlardan dolayı KE'den destek aldı mı, psikolojik destek aldı mı, kursları tavsiye eder mi, KE'den memnun mu gibi sorular sorulmuştur.

Altıncı bölümde “KE’de İlişkiler” başlığı altında insan ilişkilerinden memnun mu, görevli kişilerle ilişkiler nasıl, en çok kimlerle görüştüğü, kurslarda sorun yaşayıp yaşamadığı ve bir sıkıntı olduğunda kime başvuracağı ile ilgili sorular sorulmuştur. Son bölüm olan yedinci bölümde ise “KE’de Kurs Dışı Faaliyetler” başlığı altında KE’lerde kurs dışı aktivitelerden haberdar olma durumu ve katılımları, bu aktivitelerden nasıl yararlandıkları, belediyenin yaptığı diğer faaliyetlerden haberdar olmaları ve bunlara katılıp katılmadıkları sorulmuştur

Anket sonucunda elde edilen veriler SPSS 16.0 for Windows paket programına işlenerek, çalışmanın amacı doğrultusunda istatistiksel analizler yapılarak bulgulara ulaşılmıştır.

3.3. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Örneklem evrenin bir parçası olup hem araştırma, hem de istatistiksel bakımdan büyük önem taşır. Örneklem en önemli özelliği yansız ve temsili olmasıdır (Kaptan, 1983: 135). Literatürde örneklem büyüklüğünün hesaplanması için birçok formül önerilmektedir. Örneklem çok küçük olması durumunda araştırma sonuçlarının evren için genellenebilmesi güçleşir. Betimsel araştırmalarda minimum %10 örneklem alınır, küçük evrenlerde ise %20’ye ihtiyaç duyulur (Arlı ve Nazik, 2001: 77).

Bu araştırmanın evrenini Yalova Belediyesi Karanfil Evi kurslarına 2011-2012 yılında katılan 1053 bayan kursiyer oluşturmaktadır. Yalova Belediyesine bağlı 10 mahallede Karanfil Evi (KE) mevcuttur. Bu mahalleler Bahçelievler, Bağlarbaşı, Paşakent, Kazım Karabekir, Rüstem Paşa, Fevzi Çakmak, İsmet Paşa, Gazi Osman Paşa, Süleyman Bey ve Mustafa Kemal Paşa mahalleleridir.

Örneklem belirlenme süreci ön görüşmelerle şekillendirilmiştir. Öncelikli olarak tez konusunu ilgilendiren sahalardaki yetkili kişilerle görüşülerek ve yetkili mercilerden izinler alınarak araştırma için gerekli veriler elde edilmiştir. İlk olarak tüm kurs merkezlerinin, hangi mahallelerde olduğu, kursiyer sayıları, kurs türlerine ve bu kursların hangi günlerde olduğu tespit edildikten sonra her mahalledeki kurs katılanının %25,6’sı alınarak, bu oranda her bir mahallede bulunan kurs türlerine dağıtılmıştır. Arıkan’a göre “tesadüfi örneklemede evreni oluşturan her elemanın örneğe girme şansı

eşittir. Dolayısıyla hesaplamalarda da her elemana verilecek ağırlık aynıdır” (Arıkan, 2004: 141). Araştırmanın örnekleme tesadüfî örnekleme yöntemiyle seçilen 270 kursiyerden oluşmaktadır. Bu ise toplam kursiyer sayısının %25,6’sına tekabül etmektedir.

3.4. Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırma Yalova Karanfil Evleri kursiyerleri ile sınırlıdır.

3.5. Araştırma Bulguları ve Sonuçları

3.5.1. Araştırmanın Demografik Bulguları

3.5.1.1. Yaş

Tablo 3-3: KE’ye Gelen Kursiyerlerin Yaş Durumları

Yaş aralığı	Frekans	%
20-25	33	12,2
26-30	22	8,1
31-35	32	11,9
36-40	36	13,3
40-45	52	19,3
46-50	47	17,4
50+	48	17,8
TOPLAM	270	100,0

Araştırmaya katılan kursiyerlerin yaşları sorgulandığında 270 kursiyer bu soruya cevap vermiştir. Elde edilen sonuçlar şu şekildedir. Kursiyerlerin 33’ü (%12,2) 20–25 yaş arasında, 22’si (%8,1) 26-30 yaş arasında, 32’si (%11,9) 31-35 yaş arasında, 36’sı (%13,3) 36-40 yaş arasında, 52’si (%19,3) 40-45 yaş arasında, 47’si (%17,4) 46-50 yaş arasında, 48’i ise (%17,8) 50 yaşın üzerindedir.

Bu durum KE kursiyerlerinin 1/5’lik kısmının 30 yaş altı genç kesimden oluştuğunu göstermektedir. Yine buradan yola çıkarak kursa katılanların %54,5’lik bir kısmının da 40 yaş üstü bayanlardan oluştuğu görülmektedir. Bu çerçevede KE’ye gelenlerin daha

çok orta yaş üstü bayanlardan oluştuğu gözlemlenmiştir. Tablo 3-3’de kursiyerlerin yaşlarına göre frekans ve yüzdeler dağılımları görülmektedir.

3.5.1.2. Doğum Yeri ve Yalova’da İkamet Süresi

Tablo 3-4: Kursiyerlerin Doğdukları Yerleşim Birimi

Yerleşim Birimi	Frekans	%
Köy	48	17,8
Kasaba-ilçe	68	25,2
İl	144	53,4
Yurtdışı	11	4,1
TOPLAM	270	100,0

Araştırma kapsamında görüşülen kursiyerin doğum yerleri sorulduğunda Tablo 3-4’de görüldüğü gibi, kursiyerlerin %53,4’ünün (144) şehirlerde doğmuş olduğu tespit edilmiştir. Kursiyerlerden %25,2’si (68) kasaba veya ilçelerde, %17,8’i (48) köyde ve %4’ü (11) yurtdışında doğmuştur. Kursiyerlerin doğum yerlerine ilişkin veriler ve yapılan gözlemler bir arada değerlendirildiğinde köyde doğmuş olan kesimin daha çok Yalova köylerinden geldiği tespit edilmiştir.

Tablo 3-5: Kursiyerlerin Yalova’da İkamet Etme Süreleri

Yıl Aralığı	Frekans	%
1-5	26	9,6
6-10	21	7,8
11-15	29	10,7
16-20	33	12,2
21-25	31	11,5
26-30	20	7,4
30+	77	28,5
Cevap vermeyen	33	12,2
TOPLAM	270	100,0

Araştırma verilerine göre Yalova’da ikamet etme süreleri şu şekildedir. 26 kursiyer (%9,6) 1-5 yıl arası, 21 kursiyer (%7,8) 6-10 yıl arası, 29 kursiyer (%10,7) 11-15 yıl arası, 33 kursiyer (%12,2) 16-20 yıl arası, 31 kursiyer (%11,5) 21-25 yıl arası, 20 kursiyer (%7,4) 26-30 yıl arası, 77 kursiyer (%28,5) 30 yıl ve üzeri Yalova’da yaşamış görünmektedir. Bu çerçevede KE kurslarına en çok katılımın 30 yıl ve üzeri bir süre Yalova’da yaşayan bayanlar tarafından sağlandığı söylenebilir (Tablo 3-5).

Tablo 3-6: Yalova’ya Göç Edenlerin Bölgesel Dağılımı

Bölge	Frekans	%
Marmara	60	31,2
Karadeniz	59	31,2
Doğu Anadolu	31	16,4
G. Doğu Anadolu	3	1,6
İç Anadolu	13	6,9
Akdeniz	1	0,5
Ege	9	4,8
Yurt Dışı	14	7,4
TOPLAM	189	100,0

KE’ye gelen bayanların göç ettikleri bölgelere bakıldığında şu sonuçlar ortaya çıkmıştır. 60 kursiyer (%31,2) Marmara, 59 kursiyer (%31,2) Karadeniz, 31 kursiyer (%16,4), Doğu Anadolu, 3 kursiyer (%1,6) Güneydoğu Anadolu, 13 kursiyer (%6,9) İç Anadolu, 1 kursiyer (%0,5) Akdeniz, 9 kursiyer (%4,8) Ege Bölgesi’nden göç etmiştir. 14 kursiyer (%7,4) ise yurtdışından Yalova’ya gelmiştir (Tablo 3-6).

Yalova konumu itibariyle göç alan bir ildir. Kursiyerler arasında Yalova’ya göç edenlere bakıldığında ise 189 kişinin Yalova dışından geldiği, sadece 81 kişinin Yalova doğumlu olduğu anlaşılmıştır. Bu ise Yalova’nın konumu itibariyle göçe müsait bir yer olduğunu göstermektedir. Ayrıca kursiyerler arasında farklı kültürlerden gelen insanların olması da ayrı bir zenginlik unsurudur. Bu çerçevede şehre göç edenlerin şehirle problemsiz bir biçimde bütünleşmelerini sağlamak için yerel yönetimler sosyal ve kültürel etkinliklerini artırmalıdır (Abay, 2005: 424).

3.5.1.3. Medeni Durum, Aile Yapısı ve Çocuk Sayısı

Tablo 3-7: Kursa katılanların medeni durumları

Medeni durum	Frekans	%
Evli	217	80,4
Bekar	36	13,3
Boşanmış	4	1,5
Eşi ölmüş	13	4,8
Toplam	270	100,0

Kursiyerlerin medeni durumları sorulmuş ve cevap veren 270 kursiyerden 217'si (%80,4) evli, 36'sı (%13,3) bekar, 4 'ü (%1,5) boşanmış, 13'ü (%4,8) eşi ölmüş seçeneğini işaretlemiştir. Bu durum, KE kurslarına katılan her 5 bayandan 4'ünün evli olduğunu göstermektedir (Tablo 3-7).

Tablo 3-8: Kursa katılanların çocuk sayıları

Çocuk sayısı	Frekans	%
Çocuk yok	48	17,8
1 Çocuk	35	13,0
2 Çocuk	109	40,4
3 Çocuk	56	20,7
4 Çocuk	15	5,6
5 Çocuk	7	2,6
TOPLAM	270	100,0

Kursiyerlerin çocuk sayısı ile ilgili verilere bakıldığında 48'i (%17,8) çocuk yok, 35 (%13,0) 1 çocuk, 109 'u (%40,4) 2 çocuk, 56 'sı (%20,7) 3 çocuk, 15'i (%5,6) 4 çocuk, 7'si ise (%2,6) 5 çocuk cevabını vermiştir. Tablo 3-8'de de görüldüğü üzere kursiyerlerden çocuk sahibi olanların 2 ve 3 çocukta yoğunlaştığı görülmektedir ve bu bayanların oranları ortalama %60'ı bulmaktadır. Bu durum çocuğu olan bayanların kursa katılmasında çocuklarının bir engel oluşturmadığını göstermektedir.

3-9: Kursiyerlerin Aile Yapıları

Aile Tipi	Frekans	%
Çekirdek	222	82,2
Geleneksel Aile	32	11,9
Boşanmış Aile	3	1,1
Akrabalar	1	,4
Diğer	12	4,4
Toplam	270	100,0

Araştırmada KE kurslarına katılan bayanların aile yapısı incelendiğinde elde edilen bulgular şu şekildedir. 270 bayandan 222'si (%82,2) çekirdek aile,32'si (%11,9) geleneksel aile, 3'ü (%1,1) boşanmış aile, 1'i (%0,4) akrabalar, 12'si ise (%4,4) diğer(yalnız/çocuğu ile yaşama) seçeneklerini işaretlemiştir. (Tablo 3-9).

3.5.1.4. Bedensel Özür Durumları

Araştırmada 270 Kursiyerden 8'inin bedensel engelli olduğu tespit edilmiştir. Bu ise yaklaşık %3'lük bir kesimi oluşturmaktadır. Bu sayının artması için öncelikle KE'nin fiziki şartlarını engellilerin de rahatlıkla kullanabileceği bir şekle dönüştürmesi gerekmektedir. Engelli kursiyerler ise okuma yazma (1), hazır giyim (1), bilgisayar (2), iğne oyası (1), el nakışı (3) kurslarına gitmektedirler.

3.5.1.5. Ekonomik Gelir ve Sosyal Güvence Durumları

Tablo 3-10: Kursiyerlerin Aylık Gelir Durumları

Aylık Gelir	Frekans	%
0-199TL	2	0,7
200-399 TL	2	0,7
400-599 TL	13	4,8
600-799 TL	19	7,0
800-999 TL	47	17,4
1000-1500 TL	85	31,5
1500 TL üzeri	98	36,3
Cevap Vermeyen	4	1,5
Toplam	270	100,0

Araştırma kapsamında kursiyerlerin aylık gelir durumları da incelenmiştir. Tablo 3-10’da ifade edilen sonuçlara göre kursiyerlerden 2’si (%0,7) 0-199TL, 2’si (%0,7) 200-399 TL, 13’ü (%4,8) 400-599 TL, 19’u (%7,0) 600-799 TL, 47’si (%17,4) 800-999 TL, 85’i (%31,5) 1000-1500 TL, 98’i (%36,3) 1500 TL üzeri gelirleri olduğunu beyan etmişlerdir. 4 kursiyer ise (%1,5) cevap vermemiştir. Türkiye’de 2012 yılı Mayıs ayı baz alınırca, asgari ücret 701.14 liradır. Araştırma kapsamında en az %85,2’sinin evine giren gelirin asgari ücretten fazla olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 3-11: Kursiyerlerin Sosyal Güvence Durumları

Sosyal Güvencesi	Frekans	%
SGK	112	41,5
Emekli Sandığı	37	13,7
Özel	2	,7
Eşinin Güvencesinden Yararlanan	103	38,1
Sosyal Güvencesi Olmayan	16	5,9
TOPLAM	270	100,0

Kursiyerlerin sosyo-ekonomik durumları bağlamında diğer bir önemli nokta sosyal güvence durumlarıdır. Bu kapsamda kursiyerlerden 16’sının (%5,9) herhangi bir sosyal güvencesi olmadığı anlaşılmıştır. Kursiyerlerden 112’si (%41,5) SGK, 37’si (%13,7) Emekli Sandığı, 2’si (%0,7) özel, 103’ü (%38,1) eşinin sosyal güvencesinden yararlanmaktadır (Tablo 3-11).

Tablo 3-12: Ailesinden Bağımsız Gelir Sahibi Olan Kursiyerlerin Gelir Durumları

Gelir Durumu	Frekans	%
0-199 TL	2	4,3
200-399 TL	2	4,3
400-599 TL	3	6,4
600-799 TL	9	19,1
800-999 TL	12	25,5
1000-1500 TL	11	23,4
1500 TL ve üstü	8	17,0
Toplam	47	100

Ailesinden bağımsız gelir sahibi olan 47 kursiyerin gelir durumları incelendiğinde, kursiyerlerden 2'si (%0,7) 0-199 TL, 2'si (%0,7) 200-399 TL, 3'ü (%1,1), 400-599 TL, 9'u (%3,3) 600-799 TL, 12'si (%4,4) 800-999 TL, 11'i (%4,1) 1000-1500 TL, 8'i (%3,0) 1500 TL ve üstü gelir beyan etmişlerdir (Tablo 3-12).

3.5.1.6. Meslek Durumları

Tablo 3-13: Kursiyerlerin Meslek Durumları

Meslek	Frekans	%
Ev hanımı	221	81,8
Emekli	24	8,9
Öğrenci	7	2,6
Çalışan	18	6,7
Toplam	270	100,0

KE kurslarına katılanların meslek durumları incelendiğinde şu sonuçlar ortaya çıkmıştır. 221 kursiyer (%81,9) ev hanımı, 24 kursiyer (%8,9) emekli, 7 kursiyer (%2,6) öğrenci, 18 kursiyer (%6,7) çalışan olarak mesleklerini belirtmişlerdir. Emekli olup da ev hanımı olan kadınlar da göz önüne alındığında KE'ye gelen her 10 kursiyerden 9'unun ev hanımı olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır (Tablo 3-13). Bu çerçevede KE, ev hanımlarının sosyal hayata bağlanmalarını sağlayan önemli bir araç olarak karşımıza çıkmaktadır.

3.5.1.7. Eğitim Durumları

Tablo 3-14: Kursiyerlerin Eğitim Durumları

Eğitim Durumu	Frekans	%
Okula hiç gitmemiş okuryazar değil	9	3,3
Okula hiç gitmemiş okuryazar	3	1,1
İlkokul terk	8	3,0
İlkokul mezunu	79	29,3
Ortaokul terk	10	3,7
Ortaokul mezunu	22	8,1
Lise terk	17	6,3

Eğitim Durumu	Frekans	%
Lise mezunu	87	32,3
Üniversite terk	7	2,6
Üniversite mezunu	25	9,3
Üniversite öğrencisi	3	1,1
Toplam	270	100,0

Çalışmaya katılan kursiyerlerin eğitim durumları sorgulandığında 270 kursiyer bu soruya cevap vermiştir. Elde edilen sonuçlar şu şekildedir. 9 kursiyer (%3,3) okula hiç gitmemiş ve okuryazar değil, 3 kursiyer (%1,1) okula hiç gitmemiş ancak okuryazar, 8 kursiyer (%3,0) ilkokul terk, 79 kursiyer (%29,3) ilkokul mezunu, 10 kursiyer (%3,7) ortaokul terk, 22 kursiyer (%8,1) ortaokul mezunu, 17 kursiyer (%6,3) lise terk, 87 kursiyer (%32,3) lise mezunu, 7 kursiyer (%2,6) üniversite terk, 25 kursiyer (%9,3) üniversite mezunu, 3 kursiyer (%1,1) ise üniversite öğrencisidir. Tablo 3-14’de kursiyerlerin eğitim düzeylerine göre frekans ve yüzdeler dağılımları görülmektedir. Bu sonuçlara göre kursiyerlerin yarısından daha fazlasını (%61,6) ilkokul ve lise mezunları oluşturmaktadır. Kursiyerler arasında yaklaşık her 10 kişiden biri de üniversite ile bir şekilde ilişki kurmuş kişilerdir. Lise mezunu ve üzeri seviyede eğitim görmüşlerin oranı da %45,3 olarak görülmektedir. Bu ise KE’ye gelen bireylerin eğitim seviyesinin yüksek olduğunu göstermektedir.

3.5.2. Kurslara Katılım Süreci ve Ulaşım İle İlgili Bulgular

Tablo 3-15: Kursiyerlerin Kurslarla İlk Tanışması

Kimden Duyduğu	Frekans	%
Komşum	63	23,3
Arkadaşım	115	42,6
Mahalle temsilcisi	31	11,5
Belediyenin KE Dergisi	16	5,9
Eşi	6	2,2
Akrabası	35	13,0
Cevap Yok	8	3,0
Toplam	270	100

KE kurslarının önemli bir ayağı da kursların tanıtımıdır. Araştırmada kursiyer adaylarının kurslarla ilk tanışmasının hangi vasıtayla olduğu incelenmiştir. Verilen cevaplar şu şekildedir. 63 kursiyer (%23,3) komşusu, 115 kursiyer (%42,6) arkadaşı, 31 kursiyer (%11,5) mahalle temsilcisi, 16 kursiyer (%5,9) Belediyenin Karanfil Dergisi, 6 kursiyer (%2,2) eşi, 35 kursiyer (%13,0) akrabası vasıtasıyla KE'den haberleri olduğunu bildirmiştir (Tablo 3-15). Buradan özellikle kursiyerlerin arkadaş ve komşularının ön plana çıktığı söylenebilir. Ayrıca KE için en önemli tanıtım aracının da kursiyerlerin kendisi olduğu anlaşılabilir.

Tablo 3-16: Kurslara Katılma Fikrinin Kimden Geldiği

Katılma Fikrinin Kimden Geldiği	Frekans	%
Kendi Fikrim	231	85,6
Eşimin Fikri	9	3,3
Komşumun Fikri	7	2,6
Arkadaşımın Fikri	14	5,2
Akrabamın Fikri	7	2,6
Cevap Yok	2	0,7
Toplam	270	100

Kurslarla ilk tanışma sürecinden sonra kurslara kayıt olma fikrinin kimden geldiği üzerine bir soru sorulmuştur. Kursiyerlerden 231'i, (%85,6) KE kurslarına katılmanın kendi fikrim olduğunu belirtmiştir. Geri kalan 37 kişi ise (%13,7) eşi, komşusu, arkadaşı veya akrabası tarafından KE kurslarına yönlendirildiğini belirtmiştir (Tablo 3-16). Bu çerçevede KE'lerin öncelikle yaptığı çalışmalarla bireyleri ikna etmesinin gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

Tablo 3-17: Kursu Kiminle Gelindiği

Kursa Kiminle Gelindiği	Frekans	%
Kendim	192	71,1
Arkadaşım	40	14,8
Komşum	24	8,9
Çocuğum veya akrabam	14	5,2
Toplam	270	100,0

Kursa kaydını yaptıran bayanların kursa kiminle gittiği bir başka araştırma sorusu olmuştur. Bu soru önemlidir çünkü Türk toplumunda hala eşini tek başına dışarı göndermekten kaçınan kesimler mevcuttur. Bu çerçevede verilen cevaplar değerlendirildiğinde kursiyerler arasından 192 kişi (%71,1) yalnız başına kursa katıldığını ifade etmiştir. Yani başka deyişle yaklaşık her 10 kişiden 7'si kursa yanında kimse olmadan gitmektedir. Geri kalan 78 kişi (%29,8) ise yanına arkadaşı, komşusu, akrabası veya çocuğunu alarak kurslara gitmektedir (Tablo 3-17). Bu durum bayanların özgüvenin gelişmesi açısından önemlidir.

Tablo 3-18: Karanfil Evleri Kurslarına Katılma Sürecinde Bir Engelle Karşılaşanlar

KE'ye Katılma Sürecinde Bir Engelle Karşılaşma Durumu	Frekans	%
Evet, bir engelle karşılaştım.	18	6,7
Hayır, bir engelle karşılaşmadım	252	93,3
Toplam	270	100

Araştırmadaki en önemli konulardan birisi kursa katılmak isteyip de bir engelle karşılaşan kişilerin niceliğidir. Araştırmada KE kurslarına katılma sürecinde bir engelle karşılaştığını ifade edenlerin oranı ise %6,7 ile 18 kişiye tekabül etmektedir (Tablo 3-18). Ancak bu engeller eş, çocuk, akraba vd. kişilerden değil, bedensel bir takım özürlerden (eli tutmama, kulağı duymama gibi) oluşmaktadır. Bu çerçevede kursa katılan bayanların büyük çoğunluğunun özgürce kursa katıldığı sonucu ortaya çıkmaktadır.

Tablo 3-19: Kursa Ulaşım Süresi

Kursla İkamet Yeri Arasındaki Mesafe	Frekans	%
0-10 dk. Arası	152	56,3
11-20 dk. Arası	72	26,7
21-30 dk. Arası	35	13,0
31 dk. ve üzeri	11	4,1
Toplam	270	100,0

Kurslara ulaşımda en önemli sorunlardan birisi kursiyerlerin ikamet ettiği yer ile kurs binasının arasındaki mesafedir. Bu açıdan Yalova avantajlıdır çünkü yüzölçümü olarak küçük bir alana sahip bir şehirdir. Ulaşım noktasında bir kısım problemler olsa da birçok yere yürüme mesafesinde gidilebilmektedir. Araştırma sonucunda kurs ile ikamet ettiği yer arasındaki mesafenin 0-10dk arası olduğunu söyleyenlerin oranı %56,3 ile 152 kişiden oluşmaktadır. Bu da kursiyerlerden yarısından biraz fazlasının kurs merkezlerine kolay ve kısa yoldan ulaşabildiğini göstermektedir. Verilen cevaplardan ikamet yeri ile kurs merkezi arasında 11-20dk arası mesafe olan 72 kişi (%26,7), 21-30dk arası mesafe olan 35 kişi (%13,0), 31dk ve üzeri mesafe olan 11 kişi (%4,1) olduğu anlaşılmıştır (Tablo 3-19). Böylelikle kurs merkezi ile mesafe uzadığında kurslara katılımın düştüğu söylenebilir.

Tablo 3-20: Kursiyerlerden Kurslarda Eğitim Görme Süresi

Kurslarda Bulunma Süresi	Frekans	%
0-1 Ay	45	16,7
2-5 Ay	75	27,8
6-9 Ay	63	23,3
10-12 Ay	21	7,8
12 Ay Üstü	66	24,4
Toplam	270	100,0

Yapılan araştırma kapsamında kursiyerlerin ne kadar zamandır kurs bünyesinden eğitim gördükleri sorusu yöneltilmiştir. Çıkan sonuçlara göre 45 kursiyer (%16,7) 0-1 ay arası, 75 kursiyer (%27,8) 2-5 ay arası, 63 kursiyer (%23,3) 6-9 ay arası, 21 kursiyer (%7,8)10-12 ay arası, 66 (%24,4) 12 aydan daha uzun bir süredir KE eğitimlerine devam etmektedirler (Tablo 3-20). Sonuçlar kapsamında KE'ye gelen yaklaşık her 4 kişiden 1'i KE kurslarına bir yıldan daha uzun bir süredir katıldıklarını bildirmişlerdir. Buradan yola çıkarak KE kurslarının her yıl 4'te 3'ünün yenilendiği söylenebilir.

3.5.3. Karanfil Evi Kurs Tercihleri

Tablo 3-21: Kurslara Gelenlerin Kurs Tercihleri

Kurslar	Frekans	%
Okuma yazma	11	4,1
Dekoratif ev tekstili	25	9,3
Hazır giyim	52	19,3
Makine nakışı	22	8,1
Mefruşat	39	14,4
İngilizce	4	1,5
Bilgisayar	19	7,0
İğne oyası	7	2,6
Ahşap boyama	6	2,2
El nakışı	39	14,4
Ebru	7	2,6
Koza nakışı	7	2,6
Spor	24	8,9
Takı tasarımı	3	1,1
Diğer	5	1,9
Toplam	270	100,0

KE birçok kursu bünyesinde barındırmaktadır. Araştırmada diğer bir önemli konu, kursiyerlerin en çok hangi kursları tercih ettikleridir. KE kurslarına katılanların 4'te 1'i spor kursuna katılan kursiyerlerden oluşmaktadır. Ancak spor kursu sonrası kursiyerlerin sarf ettikleri efor ve bir an önce evlerine gitme istekleri sebebiyle araştırma da anketlere katılan spor kursiyerlerinin sayısı düşük görünmektedir. Araştırmada ankete katılan kursiyerlerin KE kurslarına katılım sayılarına bakıldığında en rağbet edilen kurs türünün tekstil, biçki-dikiş-nakış ile ilgili kurslar olduğu anlaşılmıştır. Takı tasarımı, İngilizce, ahşap boyama gibi nispeten özel yetenek isteyen kurslar en az tercih edilenler arasında yer almıştır. KE personeliyle yapılan görüşmelerde bu kurslarda eğitim verecek öğretici sayısının sınırlı olmasından dolayı bu tip kurslara belli sayıda öğrenci alabildiklerini bildirmişlerdir (Tablo 3-21).

Tablo 3-22: KE Kursuna Gelenlerin Eğitim Durumlarına Göre Kurs Tercihleri

Kurs adı	Kursiyerlerin Eğitim Durumu												
		Okula hiç gitmemiş okurvarez değil	Okula hiç gitmemiş okurvarez	İlkokul terk	İlkokul	Ortaokul terk	Ortaokul	Lise terk	Lise	Üniversite terk	Üniversite mezunu	Üniversite öğrencisi	Toplam
Okuma Yazma	Fr.	7	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	11
	%	63,6	18,2	18,2	,0	,0	,0	,0	,0	,0	,0	,0	100
Dekoratif Ev Tekstili	Fr.	0	0	1	9	2	2	2	9	0	0	0	25
	%	,0	,0	4,0	36,0	8,0	8,0	8,0	36,0	,0	,0	,0	100
Hazır Giyim	Fr.	1	0	2	12	5	4	3	16	3	5	1	52
	%	1,9	,0	3,8	23,1	9,6	7,7	5,8	30,8	5,8	9,6	1,9	100
Makine Nakışı	Fr.	0	0	0	9	0	4	3	3	1	1	1	22
	%	,0	,0	,0	40,9	,0	18,2	13,6	13,6	4,5	4,5	4,5	100
Mefruşat	Fr.	0	0	1	22	0	1	2	10	0	3	0	39
	%	,0	,0	2,6	56,4	,0	2,6	5,1	25,6	,0	7,7	,0	100
İngilizce	Fr.	0	0	1	0	0	0	0	3	0	0	0	4
	%	,0	,0	25,0	,0	,0	,0	,0	75,0	,0	,0	,0	100
Bilgisayar	Fr.	0	1	0	2	0	4	0	7	2	3	0	19
	%	,0	5,3	,0	10,5	,0	21,1	,0	36,8	10,5	15,8	,0	100
İğne oyası	Fr.	0	0	1	2	1	1	1	1	0	0	0	7
	%	,0	,0	14,3	28,6	14,3	14,3	14,3	14,3	,0	,0	,0	100
Ahşap Boyama	Fr.	0	0	0	0	0	0	0	5	0	1	0	6
	%	,0	,0	,0	,0	,0	,0	,0	83,3	,0	16,7	,0	100
El nakışı	Fr.	0	0	0	8	2	4	3	15	1	5	1	39
	%	,0	,0	,0	20,5	5,1	10,3	7,7	38,5	2,6	12,8	2,6	100
Ebru	Fr.	0	0	0	1	0	1	0	3	0	2	0	7
	%	,0	,0	,0	14,3	,0	14,3	,0	42,9	,0	28,6	,0	100
Koza Nakışı	Fr.	0	0	0	3	0	0	1	1	0	2	0	7
	%	,0	,0	,0	42,9	,0	,0	14,3	14,3	,0	28,6	,0	100
Spor	Fr.	1	0	0	6	0	1	2	11	0	3	0	24
	%	4,3	,0	,0	26,1	,0	4,3	8,7	43,5	,0	13,0	,0	100
Takı Tasarımı	Fr.	0	0	0	1	0	0	0	2	0	0	0	3
	%	,0	,0	,0	33,3	,0	,0	,0	66,7	,0	,0	,0	100
Diğer	Fr.	0	0	0	4	0	0	0	1	0	0	0	5
	%	,0	,0	,0	80,0	,0	,0	,0	20,0	,0	,0	,0	100
Toplam	Fr.	9	3	8	79	10	22	17	87	7	25	3	270
	%	3,3%	1,1	3,0	29,4	3,7	8,2	6,3	32,3	2,6	9,3	1,1	100

KE kurslarına gelenlerin eğitim seviyelerine göre tercih ettikleri kurslar Tablo 3-22’de sıralanmıştır. Buna göre en çok ilkokul mezunlarının mefruşat, lise mezunlarını hazır giyim ve el nakışı üzerinde yoğunlaştığı görülmüştür. Hazır giyim ve el nakışı kurslarının hemen hemen bütün eğitim seviyesindeki kadınlar tarafından tercih edildiği sonucu da ortaya çıkmıştır. Kursiyerlerin eğitim seviyeleri göz önünde tutulduğunda belli kurs tercihlerinin ön plana çıkmasının yanı sıra diğer kurslara da yönlendiği görülmektedir.

Tablo 3-23: Kursiyerlerin Eğitim Durumlarına Göre Kurs Tercihlerini Gösteren Korelasyon Tablosu

Correlations			
		Kurs Tercihleri	Eğitim Durumları
Kurs Tercihleri	Spearman's rho	1.	.218
	Sig. (2-tailed)		.000
Eğitim Durumları	Spearman's rho	.218	1
	Sig. (2-tailed)	.000	

Kursiyerlerin eğitim durumlarına göre kurs tercihleri çapraz tablosu, Homojenlik Testine tabi tutulduğunda p değeri 0, 045 ($\leq 0,05$) çıkmış ve bu nedenle parametrik olmayan veriler için kullanılan analiz yöntemlerinden Spearman Korelasyonu kullanılarak anlamlılık düzeyi irdelenmiştir. Kursiyerlerin eğitim durumları ve kurs tercihleri arasında pozitif bir korelasyon gözlenmiştir (Spearman’s rho = .218, p= .000). Spearman korelasyon katsayısı .00 ila .30 arasında olduğu için iki değişken arasında düşük düzeyde bir ilişki olduğu söylenebilir (Büyüköztürk, 2010: 32).

Tablo 3-24: Kursiyerlerin Meslek Durumlarına Göre Kurs Tercihleri

Kurs adı		Meslek grubu				Toplam
		Ev Hanımı	Emekli	Öğrenci	Çalışan	
Okuma yazma	Fr.	10	1	0	0	11
	%	90,9	9,1	,0	,0	100,0
Dekoratif ev tekstili	Fr.	25	0	0	0	25
	%	100,0	,0	,0	,0	100,0
Hazır giyim	Fr.	42	5	3	2	52
	%	80,8	9,6	5,8	3,8	100,0
Makine nakışı	Fr.	19	1	1	1	22
	%	86,4	4,5	4,5	4,5	100,0
Mefruşat	Fr.	36	0	0	3	39
	%	92,3	,0	,0	7,7	100,0
İngilizce	Fr.	3	0	0	1	4
	%	75,0	,0	,0	25,0	100,0
Bilgisayar	Fr.	13	3	1	2	19
	%	68,4	15,8	5,3	10,5	100,0
İğne oyası	Fr.	7	0	0	0	7
	%	100,0	,0	,0	,0	100,0
Ahşap boyama	Fr.	3	1	0	2	6
	%	50,0	16,7	,0	33,3	100,0
El nakışı	Fr.	29	7	1	2	39
	%	74,4	17,9	2,6	5,1	100,0
Ebru	Fr.	2	4	0	0	6
	%	33,3	66,7	,0	,0	100,0
Koza nakışı	Fr.	4	1	1	1	7
	%	57,1	14,3	14,3	14,3	100,0
Spor	Fr.	20	1	0	3	24
	%	83,3	4,2	,0	12,5	100,0
Takı tasarımı	Fr.	3	0	0	0	3
	%	100,0	,0	,0	,0	100,0
Diğer	Fr.	4	0	0	1	5
	%	80,0	,0	,0	20,0	100,0
Toplam	Fr.	220	24	7	18	269
	%	81,8	8,9	2,6	6,7	100,0

Kursiyerlerin meslek durumlarına göre kurs tercihleri incelenmiştir. Bu inceleme sonucunda meslek gruplarına göre en çok tercih edilen kurslar şu şekilde sıralanmıştır. Ev hanımları (42), emekliler (5), öğrenciler (3) ve çalışanlar (2) en çok hazır giyim kursunu, daha sonra mefruşat(39) ve el nakışı(39) kurslarını tercih etmişlerdir. Araştırma bulgularına göre kurslara en çok ev hanımları rağbet etmektedir (Tablo 3-24). Kurslara talep eden öğrenci ve çalışan kesimin azınlıkta olduğu dikkat çekmektedir. Bu çerçevede KE'nin kurslara öğrenci ve çalışanların katılımını arttırmak adına çalışmalar yapmasında fayda vardır. Örneğin kurs saatlerinin öğrenci ve çalışanlara göre ayarlanması ya da onların ilgi alanlarına göre kurs türlerinin açılması teşvik edici olabilir.

Tablo 3- 25: Kursiyerlerin Meslek Durumlarına Göre Kurs Tercihlerini Gösteren Korelasyon Tablosu

Correlations			
		Kurs Tercihi	Meslek
Kurs Tercihi	Pearson Correlation	1	,136
	Sig. (2-tailed)		,025
	N	270	269
Meslek	Pearson Correlation	,136	1
	Sig. (2-tailed)	,025	
	N	269	269

Kursiyerlerin meslek durumları ve kurs tercihleri arasında pozitif yönlü bir korelasyon gözlenmiştir ($p=.025$, $r=.136$). Pearson korelasyon katsayısı .00 ila .30 arasında olduğu için iki değişken arasında düşük düzeyde bir ilişki olduğu söylenebilir (Büyüköztürk, 2010: 32).

Tablo 3-26: Kursiyerlerin Yaş Durumlarına Göre Kurs Tercihleri

Kurslar		Kursiyerlerin Yaş Dağılımı							Toplam
		20-25 Yaş	26-30 Yaş	31-35 Yaş	36-40 Yaş	40-45 Yaş	46-50 Yaş	50 Yaş +	
Okuma yazma	Frekans	0	0	1	1	0	2	7	11
	%	,0	,0	9,1	9,1	,0	18,2	63,6	100,0
Dekoratif ev tekstili	Frekans	4	0	4	3	7	4	3	25
	%	16,0	,0	16,0	12,0	28,0	16,0	12,0	100,0
Hazır giyim	Frekans	11	9	6	7	8	6	5	52
	%	21,2	17,3	11,5	13,5	15,4	11,5	9,6	100,0
Makine nakışı	Frekans	1	2	1	1	7	4	6	22
	%	4,5	9,1	4,5	4,5	31,8	18,2	27,3	100,0
Mefruşat	Frekans	2	4	6	6	10	6	5	39
	%	5,1	10,3	15,4	15,4	25,6	15,4	12,8	100,0
İngilizce	Frekans	1	0	1	0	0	0	2	4
	%	25,0	,0	25,0	,0	,0	,0	50,0	100,0
Bilgisayar	Frekans	7	1	2	2	2	0	5	19
	%	36,8	5,3	10,5	10,5	10,5	,0	26,3	100,0
İğne oyası	Frekans	0	1	1	1	1	2	1	7
	%	,0	14,3	14,3	14,3	14,3	28,6	14,3	100,0
Ahşap boyama	Frekans	0	0	1	1	3	0	1	6
	%	,0	,0	16,7	16,7	50,0	,0	16,7	100,0
El nakışı	Frekans	3	2	4	5	10	10	5	39
	%	7,7	5,1	10,3	12,8	25,6	25,6	12,8	100,0
Ebru	Frekans	1	0	1	0	0	2	3	7
	%	14,3	,0	14,3	,0	,0	28,6	42,9	100,0
Kozak nakışı	Frekans	2	1	0	0	1	2	1	7
	%	28,6	14,3	,0	,0	14,3	28,6	14,3	100,0
Spor	Frekans	1	1	3	8	1	6	4	24
	%	4,2	4,2	12,5	33,3	4,2	25,0	16,7	100,0
Takı tasarımı	Frekans	0	1	1	0	1	0	0	3
	%	,0	33,3	33,3	,0	33,3	,0	,0	100,0
Diğer	Frekans	0	0	0	1	1	3	0	5
	%	,0	,0	,0	20,0	20,0	60,0	,0	100,0
Toplam	Frekans	33	22	32	36	52	47	48	270
	%	12,2	8,1	11,9	13,3	19,3	17,4	17,8	100,0

Kursiyerlerin yaş durumlarına göre kurs tercihlerinin çapraz tablosu yapıldığında hazır giyim ve mefruşat kurslarına her yaştan kadının katıldığı tespit edilmiştir. Araştırma bulgularına göre Okuma yazma kursuna 30 yaş üstü kadınlar, el nakışı ve makine nakışına 40 yaş üstü kadınlar daha çok rağbet etmektedir (Tablo 3-26) .

Tablo 3-27: Kursiyerlerin Yaşlarına Göre Kurs Tercihlerini Gösteren Korelasyon Tablosu

Correlations				
			Kurs Tercihi	Yaş
Spearman's rho	Kurs Tercihi	Correlation Coefficient	1,000	,046
		Sig. (2-tailed)	.	,449
		N	270	270
	Yaş	Correlation Coefficient	,046	1,000
		Sig. (2-tailed)	,449	.
		N	270	270

Kursiyerlerin yaşlarına göre kurs tercihleri çapraz tablosu, Homojenlik Testine tabi tutulduğunda p değeri 0,012 ($\leq 0,05$) çıkmış ve bu nedenle parametrik olmayan veriler için kullanılan analiz yöntemlerinden Sperman Korelasyonu kullanılarak anlamlılık düzeyi irdelenmiştir. Analiz sonuçlarına göre, kursiyerlerin yaşları ile kurs tercihleri arasında anlamlı bir ilişki gözlenmemiştir ($p > 0.05$). Tablo 3. 27 de bu değişkenler arası ilişkinin analiz sonuçları rapor edilmiştir.

Tablo 3-28: Gidilen Kurstan Başka Açılması İstenilen Kurslar

İstenen Kurs	Frekans	%
İstemiyorum	176	65,2
Kişisel gelişim	5	1,9
Dil kursları	9	3,3
Diksiyon	9	3,3
Tezhip	6	2,2
Osmanlıca	6	2,2
Resim	3	1,1

İstenen Kurs	Frekans	%
Hat	3	1,1
Yemek	2	0,7
Cilt bakımı	1	0,4
Müzik	11	4,1
Deri İşleme	1	0,4
İğne oyası	1	0,4
Okuma Yazma	2	0,7
Diğer	32	11,9
Cevap yok	3	1,1
Toplam	270	100,0

KE kurslarına katılan bayanların gitmek istedikleri diğer kurs seçenekleri de araştırılmıştır. Buna göre katılımcıların % 65'i (176 kişi), gittiği kursla yetinmektedir. Açılması istenen kursların oranları ise bir hayli düşüktür. Bunlar arasında en çok müzik, diksiyon, dil kursu gibi kurslar öne çıkmaktadır. “Diğer” seçeneğini seçen kursiyerler de şu anda KE bünyesinde bulunan fakat yeterli sayı oluşmadığı için sınıf açılmayan kurslardır. Bu durum KE kurs portföyünün yeterli olduğunu göstermektedir (Tablo3-28).

3.5.4. Karanfil Evleri'nin Kursiyerlerin Sosyal ve Psikolojik Durumlarına Katkısı

Tablo 3-29: Kurslara Katılma Nedenleri

Katılma Nedeni	Frekans	%
Kendimi geliştirmek	165	61,1
Boş vaktimi değerlendirmek	136	50,4
Mutlu olmak için	83	30,7
Sosyal bir çevre edinmek için	67	24,8
Meslek sahibi olmak	28	10,4
Para kazanabilecek işler yapmak	23	8,5
Okuma-yazma öğrenmek	9	3,3
Çocuklarımı kreşe getirmek	4	1,5
Diğer	12	4,4

Araştırma çerçevesinde KE'lere kursiyerlerin geliş nedenlerini öğrenmek için birden fazla seçenek işaretleyebilecekleri sorudan çıkan verilerin değerlendirilmesi sonucunda kursiyerlerin %61,1'inin (165) kendilerini geliştirmek için, %50,4'ünün (136) kursa gelme kararını boş zamanlarını değerlendirmek için, 30,7'sinin (83) kendilerini mutlu hissetmek için, % 24,8'inin (67) sosyal ortam kurmak için geldikleri görülmüştür. Meslek sahibi olabilmek için KE kurslarına katılanlar, anket uygulanan kursiyerlerin %10,4'ünü (28), para kazanabilecek işler yapmak için gelenler ise %8,5'ini (23) kapsamaktadır. Bu cevaplar haricinde okuma-yazma öğrenmek için gelenlerin oranı %3,3'tür. Çocuklarının kursların verdiği kreş hizmetinden yararlanması için kursa katılan anneler ise ankete katılan kursiyerlerin %1,5'i kadardır (Tablo 3-29). Bütün bu sonuçlar göz önüne alındığında KE kurslarını birinci derecede bir meslek edindirme kursu olarak görmemek gerekmektedir. Kadınlar için öncelikli olan şeyin kişisel gelişimlerini sağlayabilecekleri, mutlu olacakları ve kendilerini ifade edebilecekleri bir ortam içinde bulunmak olduğu sonucuna ulaşılabilir.

Tablo 3- 30: Kursiyerlerin Yaş Durumlarına Göre Kursa Katılma Nedenleri

Kursa Katılma Nedeni		Kursiyerlerin Yaş Dağılımı							Toplam
		20-25 Yaş	26-30 Yaş	31-35 Yaş	36-40 Yaş	40-45 Yaş	46-50 Yaş	50+ Yaş	
Okuma-yazma öğrenmek	Fr.	0	0	2	1	0	1	5	9
	%	,0	,0	22,2	11,1	,0	11,1	55,6	100
Kendimi geliştirmek	Fr.	23	16	21	21	29	26	29	165
	%	13,90	9,70	12,70	12,70	17,60	15,80	17,60	100
Boş vaktimi değerlendirmek	Fr.	18	12	10	18	26	25	27	136
	%	13,20	8,80	7,40	13,20	19,10	18,40	19,90	100
Meslek sahibi olmak	Fr.	6	0	7	5	4	2	4	28
	%	21,40	0,00	25,00	17,90	14,30	7,10	14,30	100
Çocuklarımı kreşe getirmek	Fr.	0	2	1	0	1	0	0	4
	%	0,00	50,00	25,00	0,00	25,00	0,00	0,00	100
Para kazanabilecek işler yapmak	Fr.	3	2	8	1	6	3	0	23
	%	13,00	8,70	34,80	4,30	26,10	13,00	0,00	100
Mutlu olmak için	Fr.	5	10	9	12	21	17	9	83
	%	6,00	12,00	10,80	14,50	25,30	20,50	10,80	100
Sosyal bir çevre edinmek için	Fr.	8	7	11	10	15	9	7	67
	%	11,90	10,40	16,40	14,90	22,40	13,40	10,40	100
Diğer	Fr.	1	0	1	5	2	0	3	12
	%	8,30	0,00	8,30	41,70	16,70	0,00	25,00	100

Kursiyerlerin kurslara katılma nedenleri ile yaşları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı Spearman Korelasyon Testi ile analiz edildiğinde çıkan sonuçlara göre p değerleri okuma-yazma öğrenmek (0,016), kendimi geliştirmek (0,135), boş vaktimi değerlendirmek (0,392), meslek sahibi olmak (0,078), çocuklarımı kreşe getirmek (0,130), para kazanabilecek işler yapmak (0,023), mutlu olmak için (0,910), sosyal bir çevre edinmek için (0,060), diğer (0,913) şeklinde çıkmıştır. Sırasıyla okuma-yazma öğrenmek, para kazanabilecek işler yapmak nedenleri arasında anlamlı bir ilişki (p değeri $\leq 0,05$ 'ten küçük olduğu için), sosyal çevre edinmek ile meslek sahibi olmak arasında ise anlamlıya yakın (p değeri 0,05'e yakın olduğu için) bir ilişki vardır.

Tablo 3-31: Arkadaş Edinme Oranları

Arkadaş Edinme Durumu	Frekans	%
Arkadaş edindim	259	96
Arkadaş edinmedim	11	4,1
Toplam	270	100,0

Tablo 3-32: Kurstaki Arkadaşlarla Kurs Dışında Görüşme Oranları

Arkadaşlarla Görüşme Durumu	Frekans	%
Evet, görüşüyorum	176	65,2
Hayır, görüşmüyorum	83	30,7
Cevapsız	11	4,1
Toplam	270	100,0

KE kurslarının en önemli yönlerinden birisi kadınların sosyalleşmesini sağlamak ve onları dış dünyayla tanıştırmaktır. Bunun en önemli yollarından birisi kadınların yeni bir sosyal çevre edinmeleridir. Bu ise yeni arkadaşlarla ortaya çıkacak bir durumdur. Araştırmadan ortaya çıkan sonuca göre kursiyerlerin % 96'sı KE'den yeni bir arkadaş edinmiştir. Bu 259 kişiden 176'sı kurs dışında da arkadaşlarıyla görüşmelerinin sürdüğünü belirlemiştir (Tablo 3-31 ve 3-32). Bu ise kursların sosyal çevre edinme işlevlerini yerine getirdiğini göstermektedir.

Tablo 3-33: Kursların Aile Yaşamına Etkileri

Aile Yaşamına Etki Durumu	Frekans	%
Etkisi oldu	142	52,6
Etkisi olmadı	126	46,7
Cevap yok	2	0,7
Toplam	270	100,0

Araştırma kapsamında KE'ye gelen kursiyerlere, katıldıkları kursların aile hayatlarına etkisi olup olmadığı sorusu yöneltilmiştir. Bu soruya 142 kursiyer (%52,6) etkisi oldu, 127 kursiyer (%46,7) etkisi olmadı olarak cevap vermiştir (Tablo 3-33). KE'nin aile hayatına etkisi olmadığına dair oran yüksek çıkmıştır. Araştırma sonuçlarına göre KE kursiyerlerden %44,5'i 5 aydan daha az bir süredir KE kurslarına katıldıklarını söylemişlerdir (Tablo 3-20). Bu çerçevede kursiyerler ile yapılan mülakat ve araştırma sonuçlarına göre kursa katılımların bir kısmının yeni olması ve kurstan elde edilen bilgi birikiminin ve hayat tecrübesinin tam olarak aile hayatına etkilerinin anlaşılacağı söylenebilir.

Tablo 3-34: Sağlık ve Diğer Sorunları İçin Destek İsteyenlerin Oranı

Destek İsteme Durumu	Frekans	%
Evet, destek istedim	4	1,5
Hayır destek istemedim	266	98,5
Toplam	270	100,0

Tablo 3-35: Sağlık ve Diğer Sorunları İçin Destek Görenlerin Oranı

Destek Görme Durumu	Frekans	%
Evet, destek gördüm	3	75
Hayır, destek görmedim	1	25
Toplam	4	100

Günümüzde kadın hayatının en önemli sorunlarından birisi de kadın sağlığı ile olan sıkıntılardır. Araştırmanın bir kısmında kursiyerlerle bu konuyla ilgili sorular yöneltilmiştir. Öncelikle kursiyerlere sağlık ve diğer sorunları için KE'den destek

isteyip istemedikleri sorulmuştur. Buradan çıkan sonuca göre KE kursiyerlerinin 266 kişilik büyük bir kısmı (%98,5), destek istemediklerini belirtmişlerdir. Yardım isteyen sadece 4 kadın vardır (Tablo 3-34). Bu kadınlardan 3'ü KE'den destek aldıklarını söylemiştir(Tablo 3-35). Bu çerçevede kursiyerler KE'leri sağlık ve diğer sorunları açısından bir destek yeri olarak görmemektedir. Ancak hatırlatmak gerekirse KE'lerin misyonunda kadınlara bazı sağlık taramaları yapmak ve sorunlarına çözümler üretmek bulunmaktadır. Bu bağlamda kursiyerlerin destek talebinde bulunmamalarının sebebi, KE'lerin bu şekilde çalışmalardan haberdar olmamasından dolayıdır diyebiliriz. Bunun için de KE'nin kadınlara daha iyi hizmet verebilmesi için misyonunu daha fazla kesime bildirmesi gerekmektedir.

Tablo 3-36: Kursiyerlerin Hayatının Belli Bir Döneminde Psikolojik Destek Alma Oranları

Psikolojik Destek Alma Durumu	Frekans	%
Evet, psikolojik destek aldım	41	15,2
Hayır, psikolojik destek almadım	218	80,7
Destek almak istedim ama imkanım olmadı	11	4,1
Toplam	270	100,0

Yine bu kapsamda kursiyerlere hayatlarının belli bir döneminde psikolojik destek alıp almadıkları sorulduğunda 41 kursiyer (15,2) psikolojik destek aldığını, 218 kursiyer ise (%80,7) psikolojik destek almadığını belirtmiştir. 11 kursiyer ise (%4,1) psikolojik destek almak isteyip de imkanı olmadığı için alamadıklarını söylemişlerdir (Tablo 3-36). Bu çerçevede KE'ye gelen her 5 kadından yaklaşık 1'inin hayatının belli bir döneminde psikolojik desteğe gerek duyduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca Tablo 3-40'da görüldüğü üzere, KE'ye gelen kadınların %37,4'ünün KE'ye gelmelerinin psikolojik olarak kendilerini rahatlattığını ifade ettiğini belirtmekte yarar vardır. Bu sonuçlardan yola çıkarak KE kursiyerleri için ayrıca KE bünyesinde psikolojik destek verecek birimlerin kurulması bu oranları daha da arttırması açısından yararlı olacağı söylenebilir.

Tablo 3-37: Hayatlarının Herhangi Bir Döneminde Psikolojik Desteğe İhtiyaç Duyan Kursiyerlerin Kursta Katılma Nedenleri

Kursta Katılma Nedeni	Psikolojik Destek Alanlar	Psikolojik Destek Almak İsteyip Alamayanlar	Toplam	%
Okuma-yazma öğrenmek	0	1	1	0,9
Kendimi geliştirmek	25	5	30	26,5
Boş vaktimi değerlendirmek	20	8	28	24,8
Meslek sahibi olmak	9	2	11	9,7
Çocuklarımı kreşe getirmek	0	0	0	0,0
Para kazanabilecek işler yapmak	3	2	5	4,4
Mutlu olmak için	15	4	19	16,8
Sosyal bir çevre edinmek için	13	4	17	15,0
Diğer	2	0	2	1,8
Toplam	87	26	113	100,0

Hayatlarının herhangi bir döneminde psikolojik desteğe ihtiyaç duyan kursiyerlerin kursta katılma nedenleri arasındaki ilişkiyi incelediğimizde 52 kursiyer çok seçenekli şıklardan seçerek toplam 113 tane seçimde bulunmuşlardır. Bu sonuçlara göre sırasıyla kendini geliştirmek, boş vaktini değerlendirmek, mutlu olmak ve sosyal çevre edinmek seçenekleri en çok tercih edilenlerdir. Buradan da anlaşılacağı gibi psikolojik destek almış ya da almaya ihtiyacı olan kadınlar KE'lerden bu durumlarına uygun taleplerde bulunmaktadır (Tablo 3-37).

Tablo 3-38: Hayatlarının Herhangi Bir Döneminde Psikolojik Desteğe İhtiyaç Duyan Kursiyerlerin Kurstan Memnuniyet Duyma Nedenleri

Kurstan Memnun Olma Nedeni	Psikolojik Destek Alanlar	Psikolojik Destek Almak İsteyip Alamayanlar	Toplam	%
Beni mutlu ettiği için	27	6	33	16,3
Kendimi geliştirdiğim için	29	4	33	16,3
Sosyal bir çevre edindiğim için	20	5	25	12,4

Kurstan Memnun Olma Nedeni	Psikolojik Destek Alanlar	Psikolojik Destek Almak İsteyip Alamayanlar	Toplam	%
Başarı elde ettiğim için	16	3	19	9,4
Takdir edildiğim için	11	1	12	5,9
Para kazanabildiğim için	3	1	4	2,0
Saygı gördüğüm için	9	1	10	5,0
İdeallerimi ve yeteneklerimi gerçekleştirdiğim için	13	2	15	7,4
Meslek sahibi olacağım için	5	1	6	3,0
Psikolojik olarak rahatladığım için	21	8	29	14,4
Özgüvenimi kazandırdığı için	14	2	16	7,9
Diğer	0	0	0	0,0
Toplam	168	34	202	100,0

Hayatlarının herhangi bir döneminde psikolojik desteğe ihtiyaç duyan kursiyerlerin kurstan memnuniyet duyma nedenleri araştırıldığında en çok beni mutlu ettiği için, kendimi geliştirdiğim, sosyal bir çevre edindiğim ve psikolojik olarak rahatladığım için seçeneklerini işaretlemişlerdir. Bu çerçevede psikolojik desteğe ihtiyacı olan kadınların kurslardan memnun olmaları, KE’lerde kendileri için bir terapi ortamının kendiliğinden oluştuğunu göstermektedir (Tablo 3-38).

3.5.5. Kursiyerlerin Karanfil Evlerinden Beklentileri ve Memnuniyet Durumları

Tablo 3-39: Karanfil Evlerinden Memnuniyet Oranları

KE’den Memnuniyet Durumu	Frekans	%
Evet, memnunum	269	99,6
Hayır, memnun değilim	1	0,4
Toplam	270	100,0

Araştırmaya katılan kursiyerlerin KE’den duydukları memnuniyet oranlarına bakıldığında 1 kişi hariç hepsinin memnun olduğu sonucu ortaya çıkmıştır (Tablo 3-39). Bu oran bir hayli yüksek bir orandır. Bu oran çerçevesinde KE’lerin kursiyerlerin

taleplerine cevap verdiği değerlendirilmesi yapılabilir. Kursiyerlerle yapılan görüşmeler esnasında Halk Eğitim Merkezi'nden gelen kurs öğretmenlerinden ciddi manada memnuniyet duyulduğu belirtilmiştir.

Tablo 3-40: Karanfil Evlerinden Memnun Olma Nedenleri

KE'den Memnun Olma Nedeni	Frekans	%
Kendimi geliştirdiğim için	196	72,6
Beni mutlu ettiği için	154	57
Sosyal bir çevre edindiğim için	136	50,4
Psikolojik olarak rahatladığım için	101	37,4
Başarı elde ettiğim için	80	29,6
Özgüvenimi kazandırdığı için	65	24,1
İdeallerimi ve yeteneklerimi gerçekleştirdiğim için	60	22,2
Takdir edildiğim için	46	17
Saygı gördüğüm için	34	12,6
Meslek sahibi olacağım için	23	8,5
Para kazanabildiğim için	20	7,4
Diğer	5	1,9

KE'ye gelen kursiyerlerin yüksek oranda memnuniyet duymasının nedenleri de araştırılmıştır. Bu çerçevede kendilerine sunulan seçeneklerden istediklerini işaretleyebilecekleri söylenen kursiyerlerin memnuniyet duydukları en önemli nokta kendilerini geliştirmeleri olmuştur. 196 kişinin (%72,9) işaretlediği bu sık KE kurslarının verimli geçtiğini ve insanlara bir şeyler kattığını göstermektedir. 154 kişi (%57) ise kursa gelmenin kendini mutlu ettiğini belirtmiştir. Bu iki ana unsurdan sonra sosyal bir çevre edinme (%50,4) psikolojik olarak rahatlama (%37,4), başarı elde etme (%29,6), özgüven kazanma (%24,1), ideal ve yetenekleri gerçekleştirme (%22,2), takdir edilme (%17), saygı görme (%12,6) gibi insanı manevi doyuma ulaştıracak seçenekler sıralanmıştır. Meslek sahibi olma (%7,4) ve para kazanabilme (%1,9) seçenekleri ise son sıralarda yer almıştır (Tablo 3-40). Bütün bu sonuçlar ışığında KE'nin kursiyerlerin hayata dair yaşanmışlıklarında olumlu izler bırakabildiği sonucu çıkarılabilir.

Tablo 3-41: Kursiyerlerin Yaş Durumlarına Göre Kurslardan Memnuniyet Duyma Nedenleri

Memnun olma nedeni		Kursiyerlerin Yaş Durumları						
		20-25 Yaş	26-30 Yaş	31-35 Yaş	36-40 Yaş	40-45 Yaş	46-50 Yaş	50+ yaş
Beni mutlu ettiği için	Fr.	18	13	21	19	27	28	28
	%	11,7	8,4	13,6	12,3	17,5	18,2	18,2
Kendimi geliştirdiğim için	Fr.	29	18	25	24	35	31	34
	%	14,8	9,2	12,8	12,2	17,9	15,8	17,3
Sosyal bir çevre edindiğim için	Fr.	14	12	19	19	25	25	22
	%	10,3	8,8	14,0	14,0	18,4	18,4	16,2
Başarı elde ettiğim için	Fr.	11	6	11	8	17	16	11
	%	13,8	7,5	13,8	10,0	21,2	20,0	13,8
Takdir edildiğim için	Fr.	4	4	7	6	4	13	8
	%	8,7	8,7	15,2	13,0	8,7	28,3	17,4
Para kazanabildiğim için	Fr.	2	1	4	1	8	4	0
	%	10,0	5,0	20,0	5,0	40,0	20,0	,0
Saygı gördüğüm için	Fr.	4	1	7	3	4	9	6
	%	11,8	2,9	20,6	8,8	11,8	26,5	17,6
İdeallerimi ve yeteneklerimi gerçekleştirdiğim için	Fr.	6	5	8	7	16	11	7
	%	10,0	8,3	13,3	11,7	26,7	18,3	11,7
Meslek sahibi olacağım için	Fr.	5	1	7	1	5	2	2
	%	21,7	4,3	30,4	4,3	21,7	8,7	8,7
Psikolojik olarak rahatladığım için	Fr.	6	9	14	13	17	23	19
	%	5,9	8,9	13,9	12,9	16,8	22,8	18,8
Özgüvenimi kazandırdığı için	Fr.	6	5	10	11	11	15	7
	%	9,2	7,7	15,4	16,9	16,9	23,1	10,8
Diğer	Fr.	0	0	0	0	4	1	0
	%	,0	,0	,0	,0	80,0	20,0	,0

Tablo 3-41’de kursiyerlerin yaş durumlarına göre kurslardan memnuniyet duyma nedenleri analiz edilmiştir. Bütün yaş gruplarının en yüksek sayıda hemfikir katıldıkları neden kendilerini geliştirmeleri olmuştur. 20-25 arası (%21,7) ve 30-35 (%30,4) yaş arası kursiyerlerin oransal olarak en yüksek katılma nedeni “meslek sahibi olma” fikri olmuştur. 26-30 yaş arası kursiyerler (%9,2) kendilerini geliştirdikleri için, 36-40 yaş

arası kursiyer (%16,9) özgüven kazandıkları için, 40-45 yaş arası kursiyerler (%40) para kazanabildikleri için, 46-50 yaş arası kursiyerler takdir edildikleri için (%28,3), 50 yaş üzeri kursiyerler ise psikolojik olarak rahatladıkları için kursları tercih etmişlerdir. Bu oranlara bakıldığında her yaşın oransal olarak ön plana çıkan bir nedeninin olduğu söylenebilir.

Ayrıca kursiyerlerin yaş durumlarına göre kurslardan memnuniyet duyma nedenleri Spearman Korelasyon Testi ile analiz edildiğinde p değerleri şu şekilde çıkmıştır. Beni mutlu ettiği için (0,957), kendimi geliştirdiğim için (0,032), sosyal bir çevre edindiğim için (0,751), başarı elde ettiğim için (0,583), takdir edildiğim için (0,525), para kazanabildiğim için (0,456), saygı gördüğüm için (0,651), ideallerimi ve yeteneklerimi gerçekleştirdiğim için (0,721), meslek sahibi olacağım için (0,036), psikolojik olarak rahatladığım için (0,106), özgüvenimi kazandırdığı için (0,642), diğer (0,476). Bu çerçevede kursiyerlerin kendilerini geliştirmeleri, meslek sahibi olmaları ile yaşları arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Tablo 3-42: Karanfil Evlerinde İnsan İlişkilerinden Duyulan Memnuniyet

İnsan İlişkilerinden Duyulan Memnuniyet Durumu	Frekans	%
Evet, memnunum	260	96,3
Hayır, memnun değilim	8	3,0
Cevap yok	2	0,7
Toplam	270	100,0

KE'den duyulan memnuniyetin en önemli unsurları arasında insani ilişkilerden duyulan memnuniyet gelmektedir. Bu çerçevede sorulan soruya cevap verenlerden 260'ı (%96,3) insani ilişkilerden duydukları memnuniyeti dile getirmişlerdir. 8 kişi ise (%3) memnun olmadıklarını belirtmişlerdir (Tablo 3-42). Memnun olmayanlar bazı kursiyerlerle yapılan görüşmelerde, bazı insanların kendilerine soğuk davrandıklarını ve davranışları samimi bulmadıklarını belirtmişlerdir. Bu çerçevede KE'deki insani ilişkilerin gayet iyi işlediği söylenebilir.

Tablo 3- 43: Karanfil Evlerini Tavsiye Etme Oranı

KE'yi Tavsiye Etme Durumu	Frekans	%
Evet, tavsiye ederim	269	99,6
Hayır, tavsiye etmem	1	0,4
Toplam	270	100,0

Araştırmada elde edilen veriler ışığında KE'ye gelen kursiyerlerin tamamına yakını (269 kişi), KE'yi tavsiye edebileceğini söylemiştir (Tablo 3-43). Sadece bir kişi kurs binasında fiziksel şartlardan şikayet etmiştir (sınıf darlığı vs.). Bu ise KE'nin kadınlar açısından olumlu bir izlenim bıraktığını göstermektedir.

3.5.6. Kursiyerlerin Karanfil Evleri Personeliyle Olan İlişkileri

Tablo 3-44: Kursiyerlerin Karanfil Evi Personeliyle İlişkileri

KE Personeliyle İlişki Durumu	Frekans	%
Arkadaş-komşu gibi	157	58,1
Resmi	90	33,4
Kardeş-akraba gibi	18	6,7
Diğer	5	1,9
Toplam	270	100,0

Kursiyerin kurs sürecinde KE görevlileri ile ilişkilerinin nasıl olduğunu öğrenmek amacıyla sorulan soruya kursiyerlerin %58,1'i arkadaş gibi, %33,4'ü resmi, %6,7'si kardeş gibi oldukları cevabını vermişlerdir (Tablo 3-44). “Arkadaş gibi” cevabını veren kursiyerler bu samimiyeti özellikle Halk Eğitim Merkezi'nden gelen eğitimciler sayesinde oluştuğunu ifade etmişlerdir. “Resmi” cevabını veren kursiyerlerde bu cevabı KE'lerde sorumlu bayanlardan dolayı verdiklerini ifade etmişlerdir. Bu sonuçlar ışığında KE'de kursiyerlerle personelin arasındaki ilişkinin kurs hocalarıyla samimi, KE sorumlularıyla ise resmi olduğu sonucuna varılabilir.

Tablo 3-45: Karanfil Evlerinde Sıkıntı Yaşama Durumları

KE’de Sıkıntı Yaşama Durumları	Frekans	%
Evet, sıkıntı yaşadım	32	11,9
Hayır, sıkıntı yaşamadım	237	87,8
Cevap yok	1	0,4
Toplam	270	100

Ankete katılan kursiyerlerin KE’de herhangi bir sıkıntı yaşayıp yaşamadıkları sorusuna verdikleri yanıtlar sonucunda oluşan verilerde kursiyerlerin %11,9’u sıkıntı yaşadıklarını, %87,8’i ise bir sıkıntı yaşamadıklarını belirtmiştir. Sıkıntı yaşayanlarla yapılan görüşmeler çerçevesinde çoğunun kurs mekanı ve binası ile ilgili sıkıntılarının olduğunu, kışın kaloriferlerin az yandığını ve ısınma problemi yaşandığını, bir kısmı kurs personelinin sigara içmesinden dolayı sıkıntı yaşadığını, bir kısmı ise buldukları KE’de kreş bulunmamasının kendilerine sıkıntı oluşturduğu ifade etmiştir. (Tablo 3-45).

Tablo 3-46: Karanfil Evlerinde Sıkıntı Yaşama Durumlarında Başvurulacak Kişi

Sıkıntı Yaşama Durumlarında Başvurulan Kişi	Frekans	%
KE görevlisine	232	85,9
Kursiyerlere	24	8,9
KE gönüllüsüne	9	3,3
Diğer	5	1,9
Toplam	270	100,0

Kursiyerler KE’de sıkıntı yaşama durumlarında başvurdukları kişiler sorulduğunda, 232 kişi KE görevlisine, 24 kişi kursiyerlere, 9 kişi ise KE gönüllüsüne sorunları bildirdiğini söylemiştir. %85,9’luk oran kursiyerlerin KE personeline erişimde önemli bir sıkıntı yaşanmadığını göstermektedir (Tablo 3-46).

3.5.7. Karanfil Evlerinin Kurs Dışı Ekinlikleri İle İlgili Bulgular

Tablo 3-47: Karanfil Evi Kursları Dışında Karanfil Evlerinde Gerçekleşen Proje, Program, Konuşma Vb. Gibi Etkinliklerde Haberi Olma Durumu

Etkinliklerden Haberi Olma Durumu	Frekans	%
Haberim Var	168	62,3
Haberim Yok	102	37,7
Toplam	270	100,0

Ankete katılan kursiyerlere KE kursları dışında KE’de gerçekleşen proje, program, konuşma vb. gibi etkinliklerde haberi olma durumu sorulduğunda 168 kişi (%62,3) etkinliklerden haberi olduğunu, 102 kişi ise (%37,5) etkinliklerden haberlerinin olmadığını belirtmişlerdir (Tablo 3-47). Buradan yola çıkarak KE’de düzenlenen etkinliklerin daha etkin bir tanıtım sürecinden geçirilerek yapılması gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

Tablo 3-48: Kurs Dışı Etkinliklere Katılım Durumu

Kurs Dışı Etkinliklere Katılım Durumu	Frekans	%
Evet katılıyorum	117	69,6
Hayır katılmıyorum	51	30,4
Toplam	168	100,0

KE etkinliklerinden haberdar olan kursiyerlerin bu etkinliklere katılma durumları da ayrı bir soru olarak kursiyerlere yöneltilmiştir. Alınan cevaplar çerçevesinde kursiyerlerin % 69,6’sının etkinliklere katıldığı, % 30,4’ünün ise etkinliklere katılmadığı sonucu ortaya çıkmıştır (Tablo 3-48). Bu çerçevede KE’nin düzenlediği etkinliklere katılımın yükselmesi için öncelikle etkili bir tanıtım ağının kurulması gerekmektedir.

Tablo 3-49: Kursiyerlerin Belediyenin Yaptığı Diğer Etkinliklerden Haberi Olma Durumu

Diğer Etkinliklerden Haberdar Olma Durumu	Frekans	%
Haberim Var	163	60,4
Haberim Yok	107	39,6
Toplam	270	100,0

Yine bu soruların yanında kursiyerlerin Yalova Belediyesi'nin yaptığı diğer etkinliklerden haberlerinin olup olmadığı sorusu yöneltilmiştir. Verilen cevaplar ışığında çıkan sonuçlar, KE etkinliklerinde haberdar olma oranıyla, Belediye etkinliklerinden haberdar olma oranlarının birbirine yakın olduğu sonucuna varılmıştır. Bu soruya cevap verenlerden %60,4'ü (163) etkinliklerden haberlerinin olduğunu, %39,6'sı (107) etkinliklerden haberlerinin olmadığını ifade etmişlerdir (Tablo 3-49).

Tablo 3-50: Kursiyerlerin Belediyenin Yaptığı Diğer Etkinlikleri Kimden Öğrendiği

Diğer Etkinlikleri Nerelerden Öğrendiği	Frekans
Kurstan	113
Kurs arkadaşından	26
Karanfil Dergisinden	35
Diğer	27

Tablo 3-51: Kursiyerlerin Belediyenin Yaptığı Diğer Etkinliklere Katılma Durumu

Belediyenin Diğer Etkinliklerine Katılma Durumu	Frekans	%
Evet katılıyorum	89	57,8
Hayır katılmıyorum	65	42,2
Toplam	154	100,0

Kursiyerlerin Belediye etkinliklerini nereden öğrendikleri konusunda sunulan seçeneklerden en çok kurs ortamında öğrendiklerini belirtmişlerdir (139 kişi).bununla birlikte KE dergisinden haberi olan kişi sayısı ise 35 çıkmıştır (Tablo 3-50). Bu

etkinliklerden haberi olan kadınlardan %57,8'i bu etkinliğe katıldıklarını belirtmişlerdir (Tablo 3-51). Bu durum kadınların yerel yönetimlerin etkinliklerine katılma, buralarda aktif olarak yer alma süreçlerinde düzenlenen kursların önemli bir rolü olduğunu göstermektedir. Eğer bu tür kurslar vasıtasıyla kadınlara yerel yönetimlere katkı bilinci verilirse, ileriki dönemlerde yerel yönetim kademelerinde olmalarının önü açılmış olacaktır. Yalova'da uzun yıllardır ikamet eden bayanlar diğer kadınlara göre KE kurslarına daha fazla katılmaktadırlar.

SONUÇ

Kadınların sosyo-ekonomik alanda yer alması ve toplumsal konumlarının geliştirilmesi amacıyla 19. yüzyılın ikinci yarısından itibaren dünyada örgütlü/örgütsüz kadın mücadelesi başlatılmıştır. Kadın çalışmalarının hedefi; kadının erkek ile aynı olanaklara sahip olması, sosyal, fiziksel, ekonomik olarak eşit hakların sağlanmasıdır. Birçok akademik çalışmada da belirtildiği gibi bu eşitlik çabalarının başlatıldığı nokta yerel düzeydir. Çünkü kadınların çoğu için temel yaşam alanı, ev ve yakın çevresidir. Yerel yönetimlerin görevleri arasında kadınların yaşam çevresiyle ilgili olarak mekansal, toplumsal, sosyo-kültürel, psikolojik, ekonomik tüm ortak gereksinmelerini karşılamak ve ortak sorunlarını çözmek yer almaktadır.

Bu gereksinmelerini karşılamak ve ortak sorunları çözmek adına oluşturulan sosyal belediyecilik anlayışının gelişmesiyle belediyelerin yetişkin eğitime özel önem verdikleri görülmektedir. Son dönemde mevzuat değişiklikleri belediyelerin sosyal politikalarındaki rollerini artırmış, sosyal belediyecilik alanında geniş uygulama alanları doğurmuştur. Bu anlamda, Belediye Kanunu, belediyelere sosyal yardım ve sosyal hizmet alanında faaliyette bulunmaları için oldukça geniş yetkiler tanıdığı söylenebilir. Türkiye’de artık belediyeler refah devleti ve sosyal belediyecilik anlayışı çerçevesinde belde halklarına yönelik daha fazla sosyal faaliyetlerde bulunarak hemşehrilerinin, sosyal müşterek ihtiyaçlarını karşılamaktadırlar.

Yalova Belediyesi 2010-2014 Yıllarını Kapsayan Stratejik Planında özellikle kadınlar ve gençler olmak üzere tüm Yalovalıların kültürel ve sanatsal yeteneklerinin geliştirilerek; yeni sanatçılar ve zanaatkarlar yetiştirilmesine katkıda bulunulması ve bu çerçevedeki üretimlerinin değerlendirilmesine yönelik çalışmalar yapılması öngörülmüştür. Bu çerçevede özellikle Karanfil Evlerine büyük görev düşmektedir.

Günümüzde ekonomik ve psikolojik bazı sorunlar kadınların iç ve dış dünyasını etkilemektedir. Daha iyi bir yaşam ve yaşam kalitesinin artması, bireylerin kendilerini geliştirmelerinde olumlu etki oluşturmaktadır. Kaliteli yaşam düzeylerinde mutlu bireyler oluşmakta ve bu oluşum her alanda verimliliği arttırmaktadır. Bu bağlamda

sosyal belediyecilik adına oluşturulan Karanfil Ev Projesinin Yalova'da ki kadınların toplum içerisinde daha aktif olmasını sağlamaktadır ve sosyal, psikolojik, ekonomik olarak yaşam kalitesini olumlu yönde etkilemektedir.

Bu tez çalışmasıyla elde edilen sonuçlara göre KE'ye gelen kursiyerlerin büyük bir çoğunluğunun 40 yaş üstü evli ve çocuklu bayanlardan oluştuğu tespit edilmiştir.

Araştırma sonucuna göre 270 Kursiyerden 8'inin bedensel engelli olduğu tespit edilmiştir. Bu ise yaklaşık %3'lük bir kesimi oluşturmaktadır.

Araştırma sonucuna göre kursiyerlerin eğitim durumları şu şekildedir: 9 kursiyer (%3,3) okula hiç gitmemiş ve okuryazar değil, 3 kursiyer (%1,1) okula hiç gitmemiş ancak okuryazar, 8 kursiyer (%3,0) ilkokul terk, 79 kursiyer (%29,3) ilkokul mezunu, 10 kursiyer (%3,7) ortaokul terk, 22 kursiyer (%8,1) ortaokul mezunu, 17 kursiyer (%6,3) lise terk, 87 kursiyer (%32,3) lise mezunu, 7 kursiyer (%2,6) üniversite terk, 25 kursiyer (%9,3) üniversite mezunu, 3 kursiyer (%1,1) ise üniversite öğrencisidir. Bu sonuçlara göre kursiyerlerin yarısından daha fazlasını %61,6 ilkokul ve lise mezunları oluşturmaktadır. Kursiyerler arasında yaklaşık her 10 kişiden biri de üniversite ile bir şekilde ilişki kurmuş kişilerdir. Lise mezunu ve üzeri seviyede eğitim görmüşlerin oranı da %45,3 olarak görülmektedir. Bu ise KE'ye gelen bireylerin eğitim seviyesinin yüksek olduğunu göstermektedir.

KE kurslarının önemli bir ayağı da kursların tanıtımıdır. Araştırma sonucuna göre, kursiyerlerin kurslarla ilk tanışması %23,3 komşusu, %42,6 arkadaşı, %11,5 mahalle temsilcisi, %5,9 Belediyenin Karanfil Dergisi, %2,2 eşi, %13,0 akrabası vasıtasıyla olduğu tespit edilmiştir. Buradan özellikle kursiyerlerin arkadaş ve komşularının ön plana çıktığı söylenebilir.

Kurslara ulaşımında en önemli sorunlardan birisi kursiyerlerin ikamet ettiği yer ile kurs binasının arasındaki mesafedir. Araştırma sonucuna göre kurs ile ikamet ettiği yer arasındaki mesafenin 0-10dk arası olduğunu söyleyenlerin oranı %56,3'dür. Bu da kursiyerlerden yarısından biraz fazlasının kurs merkezlerine kolay ve kısa yoldan ulaşabildiğini göstermektedir. Verilen cevaplardan ikamet yeri ile kurs merkezi arasında 11-20 dk arası mesafe olan %26,7 oranında, 21-30 dk arası mesafe olan %13,0

oranında, 31dk ve üzeri mesafe olan %4,1 oranında olduğu anlaşılmıştır. Böylelikle kurs merkezi ile ikamet yeri arasındaki mesafe uzadığında kurslara katılımın düştüğü söylenebilir.

KE birçok kursu bünyesinde barındırmaktadır. Araştırma sonucuna göre, kursiyerlerin KE kurslarına herhangi bir dönemde katılım sayılarına bakıldığında en rağbet edilen kurs türünün tekstil, biçki-dikiş-nakış ile ilgili kurslar olduğu anlaşılmıştır. Resim, takı tasarımı, çinicilik, bilgisayarlı muhasebe, halk oyunları gibi nispeten özel yetenek isteyen kurslar en az tercih edilenler arasında yer almıştır. Bunun en büyük nedeni bu tür özel yetenek isteyen kursiyerler için öğretici sayısının az olmasıdır. Mesela ebru kursuna talep çoktur ancak öğretici bir tane olunca birçok başvuru geri çevrilmek zorunda kalmıştır.

KE kurslarının en önemli yönlerinden birisi kadınların sosyalleşmesini sağlamak ve onları dış dünyayla tanıştırmaktır. Bunun en önemli yollarından birisi kadınların yeni bir sosyal çevre edinmeleridir. Bu ise yeni arkadaşlarla ortaya çıkacak bir durumdur. Araştırmadan ortaya çıkan sonuca göre kursiyerlerin % 96'sı KE'den yeni bir arkadaş edinmiştir. Bu 259 kişiden 176'sı kurs dışında da görüşmelerinin sürdüğünü belirtmiştir. Bu ise kursların sosyal çevre edinme işlevlerini yerine getirdiğini göstermektedir.

Bire bir yapılan görüşmelerde bu kursiyerlerin yeni bir çevre edindikleri, hayatlarının yeni bir anlam kazandığı ve bir ürün meydana getirip ekonomik değer üretmenin hazzına vardıklarını dile getirdikleri görülmektedir. Görüşülen kursiyerlerden bazıları KE'ye gelmeden önce evde oturduklarını, canlarının sıkıldığını, yapacak bir şeylerinin olmadığını oysa KE ile birlikte hayata daha olumlu bakmaya başladıklarını ve yeni arkadaşlar edindiklerini belirtmişlerdir.

Araştırma sonucuna göre KE'ye gelen kursiyerlerin, katıldıkları kursların aile hayatlarına etkisi olumlu yöndedir. Bulgulara göre 142 kursiyer (%52,6) olumlu etkisi olduğunu, 127 kursiyer (%46,7) hiçbir etkisi olmadığını ifade etmiştir. Araştırma sonuçlarına göre KE kursiyerlerden %44,5'i 5 aydan daha az bir süredir KE kurslarına katıldıklarını söylemişlerdir. Bu çerçevede kursiyerler ile yapılan mülakat ve araştırma sonuçlarına göre kursa katılımların bir kısmının yeni olması ve kurstan elde edilen bilgi

birikiminin ve hayat tecrübesinin tam olarak aile hayatına etkilerinin anlaşılacağı söylenebilir.

Kadınların en önemli sorunlarından birisi de kadın sağlığı ile olan sıkıntılardır. Araştırma sonucuna göre kursiyerler sağlık ve diğer sorunları için KE'den 266 kişilik büyük bir kısmı (%98,5), destek istemediklerini belirtmişlerdir. Yardım isteyen sadece 4 kadın vardır. Bu kadınlardan 3'ü KE'den destek aldıklarını söylemiştir. Aslında KE misyonu içerisinde kurs ve eğitimler haricinde sağlık desteği de vardır. Ancak buradan ulaşılan sonuç KE'ye gelen kadınların bu durumdan haberdar olmamasıdır.

Yine bu kapsamda kursiyerlerin %15,2'si psikolojik destek aldığını, %80,7'i ise psikolojik destek almadığını belirtmiştir. 11 kursiyer ise (%4,1) psikolojik destek almak isteyip de imkanı olmadığı için alamadıklarını söylemişlerdir. Bu çerçevede KE'ye gelen her 5 kadından yaklaşık 1'inin hayatının belli bir döneminde psikolojik desteğe gerek duyduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca araştırma sonucuna göre KE'ye gelen kadınların %37,4'ü KE'ye gelmelerinin psikolojik olarak kendilerini rahatlattığını ifade etmiştir.

Araştırma sonuçları göz önüne alındığında KE kurslarını birinci derecede bir meslek edindirme kursu olarak görmemek gerekmektedir. Kadınlar için öncelikli olan şeyin kişisel gelişimlerini sağlayabilecekleri, mutlu olacakları ve kendilerini ifade edebilecekleri bir ortam içinde bulunmak olduğu sonucuna ulaşılabilir. Araştırma sonucuna göre katılan kursiyerlerin KE'den duydukları memnuniyet oranlarına bakıldığında 1 kişi hariç hepsinin memnun olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Bu oran bir hayli yüksek bir orandır. Bu oran çerçevesinde KE'lerin kursiyerlerin taleplerine cevap verdiği değerlendirilebilir. Kursiyerlerle yapılan görüşmeler esnasında Halk Eğitim Merkezi'nden gelen kurs öğretmenlerinden ciddi manada memnuniyet duyulduğu belirtilmiştir.

KE'ye gelen kursiyerlerin yüksek oranda memnuniyet duymasının en önemli nedeni kendilerini geliştirmeleridir. 196 kişinin (%72,9) işaretlediği bu sık KE kurslarının verimli geçtiğini ve insanlara bir şeyler kattığını göstermektedir. 154 kişi (%57) ise kursa gelmenin kendini mutlu ettiğini belirtmiştir. Bu iki ana unsurdan sonra sosyal bir çevre edinme (%50,4) psikolojik olarak rahatlama (%37,4), başarı elde etme (%29,6),

özgüven kazanma (%24,1), ideal ve yetenekleri gerçekleştirme (%22,2), takdir edilme (%17), saygı görme (%12,6) gibi insanı manevi doyumu ulaştıracak seçenekler sıralamıştır. Meslek sahibi olma (%7,4) ve para kazanabilme (%1,9) seçenekleri ise son sıralarda yer almıştır. Bütün bu sonuçlar ışığında KE'nin kursiyerlerin hayata dair yaşamışlıklarında olumlu izler bırakabildiği sonucu çıkarılabilir.

KE'den duyulan memnuniyetin en önemli unsurları arasında insani ilişkilerden duyulan memnuniyet gelmektedir. Bu çerçevede sorulan soruya cevap verenlerden 260'ı (%96,3) insani ilişkilerden duydukları memnuniyeti dile getirmişlerdir. 8 kişi ise (%3) memnun olmadıklarını belirtmişlerdir. Bu çerçevede KE'deki insani ilişkilerin gayet iyi işlediği söylenebilir.

Buna ilave olarak kursiyerin kurs sürecinde KE görevlileri ile ilişkilerinin nasıl olduğunu öğrenmek amacıyla sorulan soruya kursiyerlerin %58,1'i arkadaş gibi, %33,4'ü resmi, %6,7'si kardeş gibi oldukları cevabını vermişlerdir. "Arkadaş gibi" cevabını veren kursiyerler bu samimiyeti özellikle Halk Eğitim Merkezi'nden gelen eğitimciler sayesinde oluştuğunu ifade etmişlerdir. "Resmi" cevabını veren kursiyerlerde bu cevabı KE'lerde sorumlu bayanlardan dolayı verdiklerini ifade etmişlerdir. Bu sonuçlar ışığında KE'de kursiyerlerle personelin arasındaki ilişkinin kurs hocalarıyla samimi, kurs sorumlularıyla ise resmi olduğu sonucuna varılabilir.

Araştırmada elde edilen veriler ışığında KE'ye gelen kursiyerlerin tamamına yakını (269 kişi), KE'yi tavsiye edebileceğini söylemiştir. Sadece bir kişi kurs binasında fiziksel şartlardan şikayet etmiştir (sınıf darlığı vs.). Bu ise KE'nin kadınlar açısından olumlu bir izlenim bıraktığını göstermektedir.

Araştırma sonucuna göre kursiyerlerin KE'de herhangi bir sıkıntı yaşayıp yaşamadıkları sorusuna verdikleri yanıtlar sonucunda oluşan verilerde kursiyerlerin %11,9'u sıkıntı yaşadıklarını, %87,8'i ise bir sıkıntı yaşamadıklarını belirtmiştir. Sıkıntı yaşayanlarla yapılan görüşmeler çerçevesinde çoğunun kurs mekanı ve binası ile ilgili sıkıntılarının olduğunu, kışın kaloriferlerin az yandığını ve ısınma problemi yaşandığını, bir kısmının kurs personelinin sigara içmesinden dolayı sıkıntı yaşadığını, bir kısmının ise buldukları KE'de kreş bulunmamasının kendilerine sıkıntı oluşturduğu ifade edilmiştir.

Araştırma sonucuna göre kursiyerlerin KE kursları dışında KE’de gerçekleşen proje, program, konuşma vb. gibi etkinliklerden 168 kişi (%62,3) haberi olduğunu, 102 kişi ise (%37,5) haberlerinin olmadığını belirtmişlerdir. Yine bu bulgulara paralel olarak Yalova Belediyesi’nin yaptığı diğer etkinliklerden %60,4’ü (163) haberlerinin olduğunu, %39,6’sı (107) haberlerinin olmadığını ifade etmişlerdir.

Kursiyerlerin Belediye etkinliklerini en çok kurs ortamında (139 kişi) öğrendikleri tespit edilmiştir. Bununla birlikte KE dergisinden haberi olan kişi sayısı ise 35 çıkmıştır. Bu etkinliklerden haberi olan kadınlardan %57,8’i bu etkinliklere katıldıklarını belirtmişlerdir. Bu durum kadınların yerel yönetimlerin etkinliklerine katılma, buralarda aktif olarak yer alma süreçlerinde düzenlenen kursların önemli bir rolü olduğunu göstermektedir. Eğer bu tür kurslar vasıtasıyla kadınlara yerel yönetimlere katkı bilinci verilirse, ileriki dönemlerde yerel yönetim kademelerinde olmalarının önü açılmış olacaktır.

Sonuç olarak Türkiye’de yerel yönetimlerin kadınlara yönelik çalışmalara daha da önem vermesi gerekmektedir. Yalova’da bir sosyal sorumluluk projesi olarak nitelenebilecek Karanfil Evlerinin Yalovalı kadınlar için bir nefes alma mekanı olduğu gözlenmiştir. Özellikle Yalova’ya göçle gelen alt gelir sınıfına mensup ve kısmen tutucu ailelerde kalan kadınların Karanfil Evlerinde sosyal bir çevre edindikleri, psikolojik olarak rahatladıkları, kendi bilgi ve becerilerinin farkına vardıkları gözlemlenmiştir. Bu açıdan Karanfil Evleri birçok kadını dört duvar arasından çıkarıp hayata kazandırmıştır.

ÖNERİLER

- KE kursiyerlerinin çoğunun 40 yaş üzeri kadınlardan oluşması göz önünde tutulursa, gençleri de KE’ye çekebilecek aktivitelere (kurs, seminer vs.) ağırlık verilmesi ve KE’de genç oranının artırılması yararlı olacaktır.
- KE’lere gelen engelli kadın sayısının artması için öncelikle Karanfil Evleri’nin fiziki şartlarını engellilerin de rahatlıkla kullanabileceği bir şekle dönüştürmesi gerekmektedir.

- KE'ye kurslara gelen kadınların kursları ilk olarak arkadaş ve komşularından duyma oranının belediyenin tanıtım faaliyetlerinden daha ön plana çıktığı söylenebilir. KE'nin varlığının daha fazla kesime ulaşabilmesi için belediyenin farklı çalışmalar yürütmesi gerekmektedir.
- Kadınlara daha iyi hizmet vermek açısından KE hizmetlerinin tanıtımının daha iyi yapılması gerekmektedir.
- KE kursiyerleri için KE bünyesinde psikolojik destek verecek birimlerin kurulması, bu kurslara psikolojik olarak rahatlamak için gelen kadın oranının daha da arttırması açısından yararlı olacağı söylenebilir.
- KE'nin meslek edindirme yönünün ön plana çıkarılması gerekmektedir. Çünkü Türkiye'de işsizlik en önemli problemdir. Bu açıdan kalifiye eleman sıkıntısının da olduğu göz önünde tutularak meslek edinme noktasında "KE İstihdam Atölyesi" gibi projelerin sayısının arttırılması gerekmektedir. Yine bu bağlamda İŞKUR, Ticaret ve Sanayi Odası, Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı(KOSGEB) ile işbirliği gibi çalışmaların yapılması ve daha çok kişiye ulaşılması gerekmektedir.
- KE personeli ile kursiyerler arasındaki iletişimin daha samimi olabilmesi için KE personeline etkili iletişim seminerleri verilebilir. Bu sağlandığı takdirde kursiyerlerle olan ilişkileri, daha samimi bir zeminde devam edecektir.
- Sınıfların geniş, ferah olması kursların verimi için önemli etkenlerden birisidir. Bu bağlamda KE'nin fiziksel imkanlarının iyileştirilmesi gerekmektedir. Kreşi olmayan KE'nin kreşlerinin bir an önce açılması, kursa katılımı arttıracaktır.
- KE kursiyerlerinin, KE ve Belediye etkinliklerine katılımlarını arttırmak için ciddi bir tanıtım atağı yapılması gerekmektedir.
- KE'deki kadınlara yerel yönetimlerde söz sahibi olma adına bilinçlendirme çalışmaları yapılmalıdır. KE'ye gelip hayatları değişen, düzene giren, meslek sahibi olan vs. gibi örnek teşkil edebilecek kadınların KE'lere gelerek yaşadıkları deneyimleri paylaşmaları kursiyerlerin motivasyonu açısından iyi olacaktır.

- KE'lerle alakalı bir internet sitesi mevcut değildir. Bilişimin ve sosyal medyanın çığır açtığı Şu dönemde, KE'nin misyonunu ifade edecek iletişim araçlarına baŐvurulması önemli bir getiri sağlayacaktır.

- KE ile Yalova niversitesi arasında bir iletişim kopukluğu mevcuttur. KE ile niversite bir araya gelerek yeni projelere imza atmalıdır. Örneğin Yalova niversitesi'nin yanı başında bir KE vardır ancak niversite öğrencilerinden buradaki çalışmalara ilgi duyanlar yok denecek kadar azdır. Bütün bunlar göz önünde tutularak özellikle niversite öğrencilerini çekecek etkinliklerin yapılması gerekmektedir.

- KE'lerin Yalova'daki turizm potansiyeli göz önünde tutularak yeni kurs formatları bulması gerekmektedir.

KAYNAKÇA

ABAY, Ali Rıza; (2005); “Şehre Göç Edenlerin Şehirle Bütünleşmesinde Yerel Yönetimlerin Rolü: Üsküdar Belediyesi Meslek Edindirme Kursları Örneği”, *II. Üsküdar Sempozyumu Bildirileri*, C. I, İstanbul, s.409-425.

ABAY, Ali Rıza; (2004); “Türkiye’de Kamusal Sosyal Hizmetlerin Algılanması ve Uygulanması Sorunu”; *Birinci Sosyal Hizmetler Şurası; SHÇEK-Genel Müdürlüğü*, Ankara, s. 593-606.

AKDOĞAN, Yalçın; (1999) “Sosyal Belediyecilik”, *İstanbul Dergisi*, Sayı: 6, s.29-35.

ALADA, Adalet Bayramoğlu; (1994), *Yerel Yönetim ve Ahlak*, Yerel Yönetimin Geliştirilmesi Programı El Kitapları Dizisi, 2. Baskı, Toplu Konut İdaresi Başkanlığı Yayınları, İstanbul.

ALKAN, Ayten; (2004), “Yerel Siyaset Kadınlar İçin Neden Önemli?”, *Birikim Dergisi*, Sayı:179, s. 71-79.

ALKAN, Ayten; (2005), *Yerel Yönetimler ve Cinsiyet Kadınların Kentte Görünmez Varlığı*, Dipnot Yayınları, Ankara.

ALPAYDIN, Yusuf; (2007), “Bir Sosyal Politika Aracı Olarak Yerel Yönetim Yetişkin Eğitimi Etkinlikleri: İSMEK Örneği”, *Sosyal Politikalar Dergisi*, Sayı:2, s. 64-72.

ARIKAN, Rauf; (2004), *Araştırma Teknikleri Ve Rapor Hazırlama*, Asil Yayınları, Ankara.

ARIKBOĞA, Erbay; (1998), *Yerel Yönetimler, Katılım ve Mahalle Muhtarlığı*, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Mahalli İdareler ve Yerinden Yönetim ABD.

ARLI, Mine ve M. Hamil Nazik; (2001), **Bilimsel Araştırmaya Giriş**, Gazi Kitabevi, Ankara.

ARMAĞAN, Servet; (2007), *En Son Değişikliklerle 1982 Türkiye Cumhuriyeti Anayasası*, Çağrı Yayınları, İstanbul.

AYATA, Ayşe Güneş; (1998), “Laiklik, Güç ve Katılım Üçgeninde Türkiye’de Kadın ve Siyaset”, *75 Yılda Kadınlar ve Erkekler*, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul, s. 237-248.

AYDIN, Ahmet Hamdi; (2009), *Yerel Siyaset-Hizmet-Yönetim ve İdeoloji-İdeolojiler*, Başbakanlık Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü, Ankara.

AYSAN, Fatih; (2007), “Belediyelerin Üstlendikleri Yeni Rol Sosyal Belediyecilik”, *Sosyal Politikalar Dergisi*, Sayı:2, s. 26-29.

BELEDİYE KANUNU, *Resmi Gazete*, Tarih:13.7.2005, Sayı: 25874.

BERK, Ahmet; (2003), “Yerel Hizmet Sunumu Ve Belediye İktisadi Teşebbüsleri”, *Sayıştay Dergisi*, Sayı: 49, s.47-63.

BERKTAY, Fatmagül; (1998), “Cumhuriyet’in 75 Yıllık Serüveninde Kadınlar Açısından Bakmak”, *75 Yılda Kadınlar ve Erkekler*, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul, s. 1-12.

BORA, Aksu; (2008), *Sivil Toplum Kuruluşları için Toplumsal Cinsiyet Rehberi*, STGM Yayını, Ankara.

BOZKURT Ömer, S. Sezen, T. Ergun; (1998), *Kamu Yönetimi Sözlüğü*, TODAİE Yayını, No:283, Ankara.

BÜYÜKÖZTÜRK, Şener; (2010), *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*, 12. Baskı, Pagem Yayınları, Ankara.

ÇADIRCI, Musa; (1993), “Osmanlı Döneminde Yerel Meclisler”, *Çağdaş Yerel Yönetimler*, Cilt:2, Sayı: 5, s.3-12.

ÇİTÇİ Oya; (1998), “20. Yüzyılın Sonunda Kadınlar ve Gelecek”, *TODAİE İnsan Hakları Araştırma ve Derleme Merkezi Yayını*, Ankara, s. 571-582.

ÇİTÇİ, Oya; (1989), *Yerel Yönetimlerde Temsil*, TODAİE Yayınları, Ankara.

DEMİR, Hakan, Mehmet Karakütük; (2003), “Yerel Yönetimler ve Hizmette Yerellik: Subsidiarite İlkesi”, *Bilgi Dergisi*, Sayı:7-2, s.65-77.

EFE, Ayla; (2002), *Muhassıllık Teşkilatı*, Eskişehir Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yakınçağ Tarihi ABD Basılmamış Doktora Tezi.

EROL, Muammer; (2007), “Yetişkin Eğitiminde Bir Yerel Yönetim Modeli: İSMEK”, *Öğrenen Toplum İçin Yetişkin Eğitimi Sempozyumu Bildirileri*, İSMEK Yayınları. İstanbul, s. 68-87.

ERSÖZ, Halis Yunus; (2007a), “Yerel Yönetimlerin Yetişkin Eğitimi Alanındaki Etkinlikleri”, *Öğrenen Toplum İçin Yetişkin Eğitimi Sempozyumu Bildirileri*, İSMEK Yayınları, İstanbul, s. 44-67.

ERSÖZ, Halis Yunus; (2004), *Sosyal Politika Perspektifinden Yerel Yönetimler (İngiltere, İsveç ve Türkiye Örneği)*, Filiz Kitabevi, İstanbul.

ERSÖZ, Halis Yunus; (2007b), “Yerel Yönetimlerin Sosyal Politika Alanındaki Rolü”, *Sosyal Politikalar Dergisi*, Sayı:2, s. 30-37.

ERYILMAZ, Bilal; (2002), “Belediyelerde Demokrasi Geleneği ve Değişim İhtiyacı”, *Çağdaş Yerel Yönetimler*, Cilt:11, Sayı:3, s.6-21.

ERYILMAZ, Bilal; (1994a), *Kamu Yönetimi*, Üniversite Kitabevi, İzmir.

ERYILMAZ, Bilal; (1994b), *Yerel Yönetimlerin Yeniden Yapılanması*, Birleşik Yayınları, İstanbul.

ERYILMAZ, Bilal; (2009), *Kamu Yönetimi: Düşünceler, Yapılar, Fonksiyonlar*, 2. Baskı, Okutman Yayıncılık, Ankara.

FİDAN, Fatma; (2008), “Kadının Değeri: Kadınlık Çalışma Annelik”, *Kadın Çalışma ve Toplum*, Ed. Fatma Fidan, Tuncay Yılmaz, Sakarya Yayıncılık, Sakarya.

GERAY, Cevat; (1998), “Kentsel Yaşam Kalitesi ve Belediyeler”, *Türk İdare Dergisi*, Sayı. 421, s. 323-346.

GÜL, Hüseyin, S. S. Gül, D. Memişoğlu; (2007), “Türkiye’de Yoksullukla Mücadele Politikaları”, *Kentsel Yoksulluk ve Yerel Yönetişim, Yerel Yönetimler Üzerine Güncel Yazılar II*, Ed. Hüseyin Özgür ve Muhammet Kösecik, Nobel Yayıncılık, Ankara, s. 246-285.

GÜLER, Birgül A.; (2000), “Yerel Yönetimleri Güçlendirmek mi? Ademi Merkeziyetçilik mi?”, *Çağdaş Yerel Yönetimler*, Cilt: 9 Sayı:2, s. 14-29.

GÜZEL Ali ve A.Rıza OKUR; (2002), *Sosyal Güvenlik Hukuku*, Beta Yayınları, 8. Baskı, İstanbul.

HAUSMANN, Ricardo, L. D. Tyson, S. Zahidi; (2011), *The Global Gender Gap Report 2011*, World Economic Forum Press.

İSMEK Haber Bülteni (2012), Sayı:7, İBB Yayınları, İstanbul.

KADER; (2006), *Cinsiyet Eşitliği Yolunda Yerel Politikalar, Yerel Siyaset Çalışma Grubu Taslak Rapor*, KADER Yayınları, ANKARA

KADIN DOSTU; (2009), *Birleşmiş Milletler Kadın ve Kız Çocuklarının İnsan Haklarının Korunması ve Geliştirilmesi Ortak Programı (BMOP) Bülteni*, Sayı: 12, s. 8.

KAGİDER; (2008), *Türkiye’de Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği: Sorunlar, Öncelikler Ve Çözüm Önerileri*, KAGİDER Yayınları, İstanbul.

KALABALIK, Halil; (2005), *Yerel Yönetim Hukuku*, Seçkin Yayıncılık, Ankara.

KAPTAN, Saim; (1983), *Bilimsel Araştırma Teknikleri Ve İstatistik Yöntemleri*, Tekışık Matbaası, Ankara.

KAYA, Erol; (2003), *Yerel Yönetimler Reformu ve Belediyelerde Yeniden Yapılanma*, İlke Yayıncılık, İstanbul.

KAYAN, Ahmet; (2006), “Yerel Gündem 21, Belediyelerin Personel Sorunları ve Yerel Gündem 21’in Belediyelere Sağlayacağı Bazı Katkılar”, *Yerel Yönetim ve Denetim Dergisi*, Cilt:11, Sayı: 1, s. 31-34.

KELEŞ, Ruşen; (1991), “Demokratik Gelişimimizde Yerel Yönetimler”, *Bahri Savcı’ya Armağan*, Mülkiyeliler Birliği Vakfı, Ankara, s.290-299.

KELEŞ, Ruşen; (1995), “Hizmette Halka Yakınlık (Subsidiarity) İlkesi ve Yerel Yönetimler”, *Çağdaş Yerel Yönetimler*, Cilt:4, Sayı: 1, s.3-14.

KELEŞ, Ruşen; (2000), *Yerinden Yönetim ve Siyaset*, 4 Baskı, Cem Yayınları, İstanbul.

KOÇAK, Süleyman Yaman, Ali Ekşi; (2010), “Katılımcılık ve Demokrasi Perspektifinden Türkiye’de Yerel Yönetimler”, *SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Mayıs 2010, Sayı:21, s. 295-307.

KÜLAHÇI, Şadiye; (1990), *Kadının Ev Dışında Çalışmasının Aile Yaşamına Etkisi*, Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu, Aile Şurası Bildirileri Tanıtım Serisi - 3, Ankara.

KÜMBETOĞLU, Belkıs; (2001), “Kentsel Alan ve Yerel Yönetimlerde Toplumsal Cinsiyet”, *Yerli Bir Feminizme Doğru*, Der. Aynur İyasoğlu, Necla Akgökçe), Sel Yayınları, İstanbul.

MARDİN, Şerif; (2006), *Türkiye’de Toplum ve Siyaset*, 13.Baskı, İletişim Yayınları, İstanbul.

MURAT, Sedat; (2007), “Yerel Yönetimlerin Yetişkin Eğitiminde Karşılaştıkları Temel Sorunlar ve Yetişkin Eğitimi Programını Tamamlayanların İstihdamları”, *Öğrenen Toplum İçin Yetişkin Eğitimi Sempozyumu Bildirileri*, İSMEK Yayınları, İstanbul, s. 166-217.

ORTAYLI, İlber; (1974), *Tanzimat’tan Sonra Mahalli İdareler*, Sevinç Matbaası, Ankara.

ORTAYLI, İlber; (2000), *Tanzimat Devrinde Osmanlı Mahallî İdareleri*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara.

ÖNDER, M. Fahrettin; (2008), “Kentli Hakları ve Yerel Siyaset”, *Yerel Siyaset*, (Der. Hulusi Şentürk), Okutan Yayıncılık, İstanbul, s.187-212.

ÖRNEK, Acar; (1991), *Kamu Yönetimi*, Meram Yayın Dağıtım, İstanbul.

ÖZBUDUN, Ergun; (2004), *Türk Anayasa Hukuku*, 8. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara.

ÖZER, Fatih; (2010), *Meslek ve Beceri Kazandırmada Büyükşehir Belediyelerinin Rolü, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Uygulamaları: İSMEK*, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Yönetimi ABD, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi.

ÖZTÜRK, Azim; (1997), *Yerel Yönetim Modeli*, Ümraniye Belediyesi Kültür Yayınları, İstanbul.

PEKTAŞ, Ethem Kadri; (2010), “Türkiye’de Sosyal Belediyecilik Uygulamaları ve Temel Sorunlar”, *Akademik İncelemeler Dergisi*, Cilt:5, Sayı:1, s. 5-74.

PUSTU, Yusuf; (2005), “Yerel Yönetimler Ve Demokrasi”, *Sayıştay Dergisi*, Sayı: 57, 2005, s.121-134.

RAZON, Norma ;(1983), *Çalışan Anne ve Çocuk*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul.

SEYYAR, Ali; (2002), *Sosyal Siyaset Terimleri* (Ansiklopedik Sözlük), Beta Basım Yayım, İstanbul.

SEYYAR, Ali; (2008), “Yerel Siyasetin Gelişiminde Sosyal Politikaların Önemi”, *Yerel Siyaset*, (Der. Hulusi Şentürk), İstanbul, Okutan Yayıncılık, s.237-258.

T.C. Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü (KSGM); (2008b), *Kadın ve Eğitim*, Ankara.

T.C.Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü (KSGM); (2001), *Kadınlara Karşı Her Tür Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi ve İhtiyari Protokol*, Ankara.

T.C.Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü (KSGM); (2008a), *Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Ulusal Eylem Planı 2008–2013*, Ankara.

T.C. İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü (MİGM); (2011), *2010 Yılı Mahalli İdareler Genel Faaliyet Raporu*, Ankara.

T.C. Yalova Valiliği (2011), *İstatistiklerle Yalova 2010*, Kocaeli Gazetecilik ve Yayın A.Ş. , Kocaeli.

TAŞKIRAN, Tezer; (1973), *Cumhuriyetin 50. Yılında Türk Kadın Hakları*, Başbakanlık Basımevi, Ankara.

TEKELİ, İlhan; (1982), *Türkiye Kentleşme Yazıları*, Turhan Kitabevi, Ankara.

TEKELİ, İlhan; (1983), “Yerel Yönetimlerde Demokrasi Ve Türkiye’de Belediyelerin Gelişimi”, *Amme İdaresi Dergisi*, Cilt: 16, Sayı: 2, s.3-22.

TOKMAN, L. Yıldız, Sema Kendirci; (2006), “Yerel Yönetimlere İlişkin Yasal Düzenlemeler Çerçevesinde Kadınlara Yer Açmak”, *Yarın için Bugünden Kampanyası Eğitim Dizisi*, No:2, KADER Yayınları, Ankara.

TOR, Hacer; (1994), “Çalışan Kadınların 0-6 Yaş Çocuklarının Bakımında Karşılaştıkları Sorunlar”, *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt:2, Sayı:2, s.239-246.

TORTOP, Nuri; (1994), *Mahalli İdareler*, 5. Baskı, Yargı Yayınları, Ankara.

ULUSOY, Ahmet, Tekin Akdemir; (2001), *Mahalli İdareler*, Seçkin Yayınevi, Ankara.

UNAT, Nermin Abadan (1979), “Toplumsal Değişme ve Türk Kadını”, *Türk Toplumunda Kadın*, (Der: Nermin Abadan Unat), Türk Sosyal Bilimler Derneği, Ankara.

UNDP, “Cinsiyet Eşitliği Yolunda Yerel Politikalar”, Taslak Rapor, <http://www.undp.org.tr/undp/docs/taslakRapor30Mayis.doc> (2007).

YALOVA BELEDİYESİ (2011), *2010 Faaliyet Raporu*, Yalova Belediyesi Yayınları, Yalova.

YILDIRIM, Selahattin; (1993), *Yerel Yönetim ve Demokrasi*, Yerel Yönetimin Geliştirilmesi Programı El Kitapları Dizisi, Toplu Konut idaresi Başkanlığı Yayınları, İstanbul.

YILDIZ, Uğur, Vedat Akbaş; (2010), “Yerel Yönetimlerin Eğitimdeki Rolü”, *Yerel Yönetimler, Yerel Siyaset ve Kentsel Politikalar*, Ed. Bekir Parlak, Dora Yayınları, Bursa, s.545-560.

YÜKSEL Fatih, F.Gamze Bozkurt, Ahmet Güven; (2005), “Yerel Yönetimlerde Etik Çerçevesinde Sosyal Sorumluluk Bilinci: Tokat Belediyesi Uygulaması” *Siyasette ve Yönetimde Etik Sempozyumu*, Sakarya, s. 297-309.

http://www.ankara.bel.tr/AbbSayfaları/hizmet_birimleri/kultur_sosyal/kultur_sosyal_hizmetler_dairesi_baskanligi/meslek_edindirme_sube_mud/belmek.aspx, 17.3.2012.

<http://www.balikesir.bel.tr/Default.aspx>, 17.3.2012.

<http://busmek.bursa.bel.tr/>, 17.3.2012.

<http://www.canakkale.bel.tr/>, 18.3.2012.

<http://izmeb.izmir.bel.tr/default.asp>, 18.3.2012.

<http://www.kaymek.com/Default.asp>, 18.3.2012.

<http://www.komek.org/>, 18.3.2012.

<http://kultur.yalova.bel.tr/icerik.php?id=7>, 15.4.2012.

<http://www.kutahya.bel.tr/>, 18.3.2012.

<http://www.meb.gov.tr/mevzuat/liste.asp?ara=7&Submit=Listele>, 10.3.2012.

<http://www.mevzuat.adalet.gov.tr/html/1525.html>, 10.3.2012.

http://mevzuat.meb.gov.tr/html/26080_0.html, 10.3.2012.

<http://mevzuat.meb.gov.tr/html/73.html>, 10.3.2012.

<http://mevzuat.meb.gov.tr/html/88.html>, 10.3.2012.

<http://www.migm.gov.tr/IstatistikiBilgiBelediyeler.aspx>, 13.3.2012

<http://www.sakarya.bel.tr/hizmetler.php?id=29>, 18.3.2012.

<http://www.sivashkm.org/default.asp>, 18.3.2012.

<http://www.socwatch.org/node/9274>, 11.3.2012.

http://www.yalova.gov.tr/default_B0.aspx?content=1071, 16.3.2012.

<http://www.yerelsiyaset.com/pdf/subat2008/3.pdf>, 05.01.2012.

EKLER

Ek-1: Anket Örneği

KARANFİL EVLERİ (KE) ARAŞTIRMASI

Bu araştırma Yalova Karanfil Evlerinin, kadınların sosyo-ekonomik ve psikolojik hayatına katkılarını araştırmak için yapılmaktadır. Vereceğiniz cevaplar tamamen bilimsel bir çalışma için kullanılacaktır. Bu sebeple samimi cevaplar verdiğiniz için teşekkür ederim.

YALOVA ÜNİVERSİTESİ SOSYAL HİZMET BÖLÜMÜ

Yüksek Lisans Öğrencisi

Hatice Nihal Özgüşi

MAHALLE:

KURS TÜRÜ:

- KİŞİSEL BİLGİLER:

1. Doğum yeriniz?

1 () köy.....

2 () kasaba/ ilçe.....

3 () il.....

4 () yurtdışı.....

2. Yalova'ya göç ettiyseniz nereden göç ettiniz? [İl-ilçe-köy-yurtdışı belirtiniz.]

.....

3. Kaç yıldan beri Yalova'da yaşıyorsunuz?.....

4. Yaşınız

1 () 20-25 yaş arası

2 () 26-30 yaş arası

3 () 31-35 yaş arası

4 () 36-40 yaş arası

5 () 40-45 yaş arası

6 () 46-50 yaş arası

7 () 50 yaş üstü

5. Medeni haliniz?

1 () evli

3 () boşanmış

2 () bekar 4 () eşi ölmüş

6. En son bitirdiğiniz okul?

- 1 () okula hiç gitmemiş ve okuyazar değil
2 () okula hiç gitmemiş, ama okuyazar
3 () ilkokul terk
4 () ilkokul mezunu
5 () ortaokul terk
6 () ortaokul mezunu
7 () lise terk
8 () lise mezunu
9 () üniversite terk
10 () üniversite mezunu
11 () üniversite üstü (belirtiniz)

7. Çocuğunuz var mı?

- 1 () Evet 2 () Hayır

8. Kaç çocuğunuz var?

- 1 () 2 () 3 () 4 () 5 ve üstü ()

9. Aynı evde yaşadığınız aile kimlerden oluşuyor?

1. () Çekirdek Aile (Anne baba çocuklar)
2. () Geleneksel Aile (Anne baba çocuk büyükanne vs)
3. () Boşanmış Aile (Anne ve baba ayrı)
4. () Akrabalar (Kardeşler vs.)
5. () Diğer.....

10. Bedensel bir özrünüz var mı?

- 1 () Evet 2 () Hayır

- EKONOMİK DURUM BİLGİLERİ:

11. Şu andaki işiniz?

12. Eğer çalışıyorsanız kendi geliriniz ne kadardır?

- 1 () 0-199 TL
2 () 200-399 TL
3 () 400-599 TL
4 () 600-799 TL

5 () 800-999 TL

6 () 1000-1500 TL

7 () 1500 TL ve üstü

13. Sosyal güvence durumunuz?

1 () SGK

2 () Emekli Sandığı

3 () Özel

4 () Eşimin güvencesinden yararlanıyorum

5 () Yok

14. Ailenizin ortalama geliri ne kadardır?

1 () 0-199 TL

2 () 200-399 TL

3 () 400-599 TL

4 () 600-799 TL

5 () 800-999 TL

6 () 1000-1500 TL

7 () 1500 TL ve üstü

-KE KURSLARI, KURSLARLA TANIŞMA VE KURSLARA KATILMA DURUMU

15. Bulduğunuz KE'ler hangi kursa/kurslara katıldınız?

1 () Okuma-Yazma 9 () Ahşap Boyama

2 () Dekoratif Ev Tekstili 10 () Bilgisayarlı Muhasebe

3 () Hazır Giyim 11 () Halk Oyunları

4 () Makine Nakışı 12 () El Nakışı

5 () Ev Tekstili Ürünleri Hazırlama 13 () Ebru

6 () İngilizce 14 () Koza Nakışı

7 () Bilgisayar 15 () Spor

8 () İğne Oyası 16 () Resim

17 () Takı Tasarım

18 () Diğer.....

16. Bunların dışında açılmasını istediğiniz kurslar nelerdir?

17. KE'leri ilk nasıl duydunuz?

1 () Komşumdan

2 () Arkadaşımdan

27. Sizce kurs(lar)a başladıktan sonra aile yaşamınızda ve çevrenizdekilerle ilişkilerinizde bir değişme oldu mu?

1 () Evet 2 () Hayır

28. (27. soru evetse) Nasıl bir değişme oldu?

KE'YE KATILMA AMACINIZ VE KE'DEN BEKLENTİLERİNİZ

29. Bu kursa/kurslara katılma nedeniniz nedir?

- 1 () Okuma-yazma öğrenmek 5 () Çocuklarımı kreşe getirmek
2 () Kendimi geliştirmek 6 () Para kazanabilecek işler yapmak
3 () Boş vaktimi değerlendirmek 7 () Mutlu olmak için
4 () Meslek sahibi olmak 8 () Sosyal bir çevre edinmek için
9 () Diğer.....

30. Kurslara katılmadan önce beklentiniz var mıydı?

1 () Vardı 2 () Yoktu

31. Kurslar bu beklentinizi karşıladı mı?

1 () Evet 2 () Hayır

32. (31. soru hayırsa) Neden?

33. Kurslardan edindiğiniz bilgilerinizi kullanabiliyor musunuz?

1 () Evet 2 () Hayır

34. Sağlık ve diğer sorunlarınız için KE'lere başvurduğunuz mu?

1 () Evet 2 () Hayır

35. (34. soru evetse) Sağlık ve diğer sorunlarınız için KE'lerden destek gördünüz mü?

1 () Evet 2 () Hayır

36. (35. soru evetse) Nasıl bir destek gördüğünüzden bahsedebilir misiniz?

37. Hayatınızın belli bir döneminde psikolojik destek aldınız mı? Aldıysanız hangi sebepten dolayı aldınız?

1 () Evet

2 () Hayır

3 () Destek almak istedim ama imkanım olmadı

38. KE'lere gelmeyi, faaliyetlere veya kurslara katılmayı tavsiye eder misiniz?

1 () Evet 2 () Hayır

39. (38. soru hayırsa) Neden tavsiye etmezsiniz?

40. KE'ye geldiğiniz için memnun musunuz?

1 () Evet 2 () Hayır

41. (40. Soru evetse) Neden memnunsunuz?

- 1 () Beni mutlu ettiği için
- 2 () Kendimi geliştirdiğim için
- 3 () Sosyal bir çevre edindiğim için
- 4 () Başarı elde ettiğim için
- 5 () Takdir edildiğim için
- 6 () Para kazanabildiğim için
- 7 () Saygı gördüğüm için
- 8 () İdeallerimi ve yeteneklerimi gerçekleştirdiğim için
- 9 () Meslek sahibi olacağım için
- 10 () Psikolojik olarak rahatladığım için
- 11 () Özgüvenimi kazandırdığı için
- 12 () Diğer.....

-KE'DE İLİŞKİLER

42. KE'lerdeki insan ilişkilerinden memnun musunuz?

1 () Evet 2 () Hayır

43. (42. soru hayırsa) Neden memnun değilsiniz?

44. Size göre KE'lerde gün içinde görevli kişilerle ilişkileriniz nasıldır?

- 1 () Resmi
- 2 () Arkadaş gibi, komşu gibi
- 3 () Kardeş gibi, akraba gibi
- 4 () Diğer.....

45. KE'lerde en çok kimlerle görüşürsünüz?

- 1 () Kursiyerlerle
- 2 () KE görevlisiyle (Belirtiniz)
- 3 () KE gönüllüsüyle
- 4 () KE'ye başvuran kadınlarla
- 5 () Diğer.....

46. KE'lerde bir sorun yaşadığınızda ilk kime başvurursunuz?

- 1 () Kursiyerlere
2 () KE görevlisine(Belirtiniz).....
3 () KE gönüllüsüne
4 () Diğer.....

47. KE’lerde herhangi bir sıkıntı yaşıyor musunuz?

- 1 () Evet 2 () Hayır

48. (47. soru evetse) Bu sıkıntılardan bahsedebilir misiniz?

-KE’DE KURS DIŞI FAALİYETLER

49. Kurslar dışında KE’lerde gerçekleşen proje, program, konuşma vb. gibi faaliyetlere dair bir fikriniz var mı?

- 1 () Var 2 () Yok 3 () Diğer.....

50. (49. soru cevabı var ise) Ne gibi faaliyetler olduğunu biraz anlatır mısınız?

51. (49. soru cevabı var ise) Bu tür faaliyetlere katıldınız mı?

- 1 () Evet (Belirtiniz) 2 () Hayır 3 () Diğer.....

52. (49. soru evetse) Bu faaliyetlerden nasıl yararlandınız?

53. (49. soru hayırsa) Katılmama sebebiniz neydi?

54. KE’lerinde daha başka ne faaliyetler olmasını istersiniz?

55. Belediye’nin yapmış olduğu diğer programlardan haberinizi alıyor mu?

- 1 () Evet 2 () Hayır 3 () Diğer.....

56. (55. Soru evetse) Bu programlara katıldınız mı? Katıldıysanız hangilerine katıldınız?

57. (55. Soru evetse) Bu programların varlığını nereden öğreniyorsunuz?

- 1 () Kurstan 3 () Karanfil dergisinden
2 () Kurs arkadaşından 4 () Diğer.....

---ANKET SONU---

ÖZGEÇMİŞ

Hatice Nihal Özgüşi, 27 Temmuz 1983 yılında Hatay/Dörtyol'da dünyaya gelmiştir. İlkokulu Gazi İlköğretim okulunda bitirmiş, sonrasında orta okul ve lise eğitimine Süleyman Demirel Anadolu Lisesi'nde devam etmiştir. 2001 yılında Süleyman Demirel Anadolu Lisesi'nden mezun olmuş ve Süleyman Demirel Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümü'ne girmeye hak kazanmıştır. Üniversite eğitimini 2005 yılında tamamladıktan sonra 2005-2008 yılları arasında öğretmenlik yapmıştır. Daha sonra 2010 yılında Yalova Üniversitesi Sosyal Hizmet Bölümünde Yüksek Lisansa başlamıştır. Hatice Nihal Özgüşi evli ve bir çocuk annesidir.

